

- Schimbările semnificative în structura Guvernului făcute în ultimele luni și modificările suplimentare care ar putea apărea la nivel local și regional în viitor trebuie să fie luate în considerare în analiza capacității administrative;
Guvernul și MEF au avut o viziune foarte clară cu privire la structura și responsabilitățile care urmau să fie alocate pentru perioada 2014-2020. Lecțiile învățate din perioada 2007-2013 au fost luate în considerare și analiza capacității administrative a luat în considerare toți acești factori.
- Contractul de evaluare ex-ante a fost conceput pentru a oferi sprijin nu numai cu privire la pregătirea documentului AP, dar include de asemenea evaluări și orientări pentru a alimenta procesul de programare (de exemplu evaluarea capacității administrative și a sistemelor electronice);
Evaluarea ex-ante a furnizat recomandări și orientări prin evaluarea sistemelor electronice și a capacității administrative, precum și a AP în sine.
- Concluziile trase din experiența implementării programelor operaționale 2007-2013 ar putea să fi redus relevanța pe aspectele care depind de etapa de implementare, deși rata de absorbție a fost scăzută, respectiv de 13,05%⁵ pentru instrumentele structurale și 54% pentru FEADR⁶;
Problemele subiacente care au dus la ratele de absorbție scăzute au fost identificate și recunoscute de către MEF și programatori și acestea au fost luate în considerare atunci când au fost formulate AP și PO.

2.3 Principiile cheie și abordarea

2.3.1 Principiile cheie

Principiile cheie pentru evaluările bazate pe cele mai bune practici internaționale și îmbrățișate de către echipa de evaluare au constat în următoarele:

Independență și imparțialitate: Echipa de proiect nu au fost implicată cu sau influențată de către autoritatea contractantă sau de către beneficiar și și-a bazat toate recomandările și concluziile pe analiză și evaluare obiectivă, bazată pe dovezi.

Credibilitate: Evaluarea a fost realizată într-un mod profesionist, transparent, cu toate constatările bazate pe dovezi și cu toate recomandările și concluziile justificate.

Utilitate: Caietul de Sarcini a pus întrebări specifice și a necesitat dezvoltarea listelor de verificare, instrumente și metodologii pentru utilizarea continuă și de viitor. Această sarcină a fost finalizată, iar rezultatele prezentate de o manieră în care Ministerul Fondurilor Europene și nu numai, poate avea încredere în procesul de luare a deciziilor și a acțiunilor bazate pe concluzii.

Participare: colectarea de informații a fost amplă și toți factorii interesați au avut posibilitatea de a contribui la acest proces. Activitățile echipei de evaluare au fost realizate în strânsă cooperare și colaborare cu DG APE și instituțiile beneficiare.

2.3.2 Abordare

Abordarea metodologică s-a bazat pe o combinație de metode și instrumente, identificate ca fiind cele mai potrivite pentru întrebările de evaluare, în conformitate cu principiile și cele mai bune practici în evaluare și domeniul la care se referea întrebarea.

Analiza documentară a fost o metodă cheie folosită de-a lungul întregului proces de evaluare. Provoacă în ce privește efectuarea analizei documentare s-a datorat complexității evaluării,

⁵ Sursa: <http://www.fonduri-ue.ro/> Stadiul absorbției FEDR și FC la 31 martie 2013

⁶ Sursa: <http://agroromania.manager.ro/articole/diverse/situatia-fondurilor-europene-pentru-agricultura-actualizate-la-21-februarie-2013-13045.html>

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

maturității documentelor, cu un număr mare de sectoare și de documente, precum și dezvoltării și revizuirii continue a documentelor de programare la nivel UE și național.

Din acest motiv analiza a fost sistematică, bazată pe:

- elemente / rezumate din documentele citate, tabele și grafice;
- inventare de documente cu un mecanism de actualizare continuă;
- studii anterioare și analize din România și din alte state membre ale UE;
- evaluare comparativă în raport cu alte state membre ale UE având la bază criteriile clare pentru a dovedi relevanța.

Au fost utilizate și incluse **tehnici cantitative „hard”**:

- statistici descriptive și modelarea datelor care au fost utilizate pentru a asigura combinația optimă a diferitelor tipuri de tehnici (de exemplu pentru întrebările 1.2, 1.3, 1.4);
- crearea de baze de date, ceea ce a permis colectarea datelor într-un mod structurat și semnificativ, cu o largă varietate de informații.

Au fost integrate **instrumente calitative** pe tot parcursul procesului, în scopul de a verifica și valida informațiile, constatările și concluziile, și care au inclus:

- interviuri, panel-uri, focus-grupuri și discuții cu factorii interesați implicați în elaborarea Acordului de Parteneriat;
- chestionare online folosite pentru a colecta date cantitative, precum și informații calitative;
- panel-urile experților folosite pentru a verifica plauzibilitatea concluziilor echipei de evaluare;
- liste de verificare create și personalizate în funcție de nevoile specifice ale evaluării ex-ante.

3 Descrierea metodologiei și a activităților

3.1 I. Evaluarea coerenței interne și externe a Acordului de Parteneriat

3.1.1 Întrebarea I.1

I.1 Există vreă analiză funcțională adecvată referitoare la disparitățile și nevoile de dezvoltare, cu referire la obiectivele tematice și acțiunile cheie definite în Cadrul Strategic Comun și țintele stabilite în recomandările incluse în Articolul 121(2) din Tratat și recomandările Consiliului conform Articolului 148(4) din Tratat? Cum a fost principiul parteneriatului luat în considerare în procesul de elaborare a AP?

Această întrebare vizează evaluarea calității analizei disparităților și nevoilor de dezvoltare, care este inclusă în AP. Conține de asemenea o trecere în revistă a referințelor privind nevoile identificate în relație cu OT ale Cadrelor Strategice Comune și țintele stabilite în recomandările incluse în Articolul 121(2) din Tratat și recomandările Consiliului conform Articolului 148(4) din Tratat. Nivelul la care principiul parteneriatului a fost luat în considerare în identificarea nevoilor și în procesul general de elaborare a AP a fost de asemenea evaluat cu sprijinul unei analize a factorilor interesați, care a fost finalizată în timpul procesului de evaluare ex-ante.

Instrumentele metodologice utilizate pentru a răspunde la această întrebare sunt cuprinse în tabelul de mai jos.

Capitol	Instrument	Contribuția instrumentului
3.1, 3.2	Cercetare documentară	Analiza regulamentelor UE (proiect), a modelelor și a liniilor directoare. Revizuirea și analizarea (proiectelor de) AP ale altor state membre ale UE. Colectarea datelor privind acordurile dintre diverse părți interesate și privind participarea la CIAP. Revizuirea CSNR 2007-2013 pentru România pentru a oferi o comparație a nevoilor identificate în cele două perioade de programare.
3.2	Analiza factorilor interesați	Analiza factorilor interesați pentru a identifica gradul de participare, interesul și activitatea acestora în procesul de dezvoltare al AP.
3.1	Lista de verificare	Listă de verificare privind conformitatea, utilizată pentru a evalua nivelul de finalizare și de respectare a AP în raport cu cerințele CSC, modelului AP, Regulamentul privind Dispozițiile Comune (RDC), documentele de orientare ale Direcției Generale REGIO.
3.1	Tabele privind coerența	Au identificat coerența și legătura dintre RDC, analiză și răspunsul strategic. Au fost dezvoltate tabele pentru toate provocările principale identificate în documentul RDC.
3.1, 3.2	Interviuri	Interviuri, discuții și ateliere de lucru cu membrii personalului MFE, programatori, reprezentanți ai ministerelor de resort și alți factori interesați pentru a stabili coerența internă, coerența externă și legăturile cauzale.
3.1, 3.2	Panel-uri de Experți	Panel-urile de experți sunt utilizate pentru a furniza un aviz extern referitor la constatările și concluziile evaluatorilor ex-ante. Aceste panel-uri au fost folosite în rapoarte anterioare și

vor fi utilizate pentru următorul raport.

Analiza adecvată

Identificarea nevoilor de dezvoltare principale s-a bazat pe:

- analiza recomandărilor specifice de țară relevante ale Consiliului, ex Art. 121(2) din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene (TFUE) și Art. 148(4) din TFUE;

Evaluarea din Documentul de lucru al serviciilor Comisiei referitoare la Programul Național de Reformă 2013 și la Programul de Convergență⁷ pentru România a conținut o serie de recomandări specifice, care sunt în mod clar recunoscute și reflectate în proiectul AP. Un tabel de tip matriceal este prezentat, arătând legăturile dintre RST-uri și provocările de dezvoltare, precum și recomandările specifice, fiind evidențiate în secțiunile corespunzătoare ale documentului.

Recomandări Specifice de Țară	amplerea abordării în AP
„Să ducă la bun sfârșit programul de asistență financiară UE/FMI.”	Nu este identificată sau abordată în mod specific.
„Să asigure o consolidare fiscală favorabilă creșterii [...]”	Nu este identificată sau abordată în mod specific.
„reforme în sistemul sănătății [...]. Să reducă recurgerea la hospitalizarea excesivă a pacienților, inclusiv prin îmbunătățirea serviciilor de tratament ambulatoriu”	AP prevede investiții în spitale. Există elemente ale reformei sectorului de sănătate în programele operaționale regionale și competitivitate.
„o mai bună participare pe piața muncii [...], combaterea șomajului în rândul tinerilor, combaterea sărăciei”	Situația actuală bine documentată și răspunsuri specifice propuse în AP.
„reforma sistemului de învățământ”	Situația actuală bine documentată și răspunsuri specifice propuse în AP.
„Să consolideze guvernarea și calitatea instituțiilor și a administrației publice [...]. Să îmbunătățească semnificativ calitatea actelor legislative [...]. Să depună eforturi suplimentare pentru asigurarea unei absorbții mai rapide a fondurilor UE [...]”	Situația actuală bine documentată și răspunsuri specifice propuse în AP.
„Să îmbunătățească [...] mediul de afaceri [...]. Să diversifice accesul [...] la finanțare. Să asigure realizarea unei legături mai strânse între cercetare, inovare și industrie [...]”	Cauzele deconectării dintre C&D și industrie sunt analizate în programul operațional.
„Să promoveze [...] eficiența în industriile de rețea [...] (prin continuarea reformei guvernării [...]) întreprinderilor deținute de stat din sectoarele energiei și transporturilor. Să adopte un plan [...] pe termen lung în domeniul transporturilor [...]”	Altele decât punerea în aplicare a contractelor de performanță, nu sunt sugerate răspunsuri pentru întreprinderile proprietate de stat. Planul de transport identificat în AP și OP.

- diferența față de țintele naționale legate de Europa 2020 și legate de cerințele legislative;

În secțiunea introductivă din AP sunt descrise obiectivele Strategiei Europa 2020 și ale Programului Național de Reformă și este prezentat un tabel care include țintele, nivelul actual de realizare și cum nevoile de dezvoltare urmează să fie abordate. În textul analizei sunt, de asemenea, incluse tabele suplimentare care indică obiectivele și țintele Strategiei Europa 2020 și acțiunile asumate de țară din cadrul Programului Național de Reformă.

Țintele naționale legate de Europa 2020 Situațiacure Măsura în care sunt abordate în

⁷ care însoțește documentul „Recommendation for a COUNCIL RECOMMENDATION on Romania's 2013 national reform programme and delivering a Council Opinion on Romania's 2013 convergence programme for 2012-2016” (COM(2013) 373 final)

	ntă	AP
rata de ocupare să ajungă la 70% pentru grupa de vârstă 20-64	63,80% (2012)	acțiuni pentru îmbunătățirea sistemului de educației și a competențelor (la angajare), de creare, îmbunătățire și sprijinire a activității economice abordate în mod clar în AP
nivelul investițiilor în cercetare și dezvoltare să atingă 2% din PIB	0,49% (2012)	probleme bine identificate, cantitatea de resurse dedicate poate fi insuficientă pentru a răspunde nevoilor și pentru a atinge obiectivele
o reducere cu 20% a emisiilor de gaze cu efect de seră (față de 1990)	49,54% (2011)	eforturi continue identificate pentru reducerea GES
ponderea energiei din surse regenerabile 24% din consumul final brut de energie	22,90% (2012) ⁸	situația actuală bine documentată și răspunsuri specifice propuse
10 Mtep economie consum de energie primară (19%)	16,60% (2012) 7,30 Mtep ⁹	situația la zi bine documentată și răspunsuri specifice propuse
o rată a părăsirii timpurii a școlii de maximum 11,30%	17,40% (2012)	problemele părăsirii timpurii a școlii identificate și abordate
o pondere a populației de 30-34 ani cu educație terțiară de minim 26,70%	21,80% (2012)	probleme de bază legate de creșterea învățământului terțiar și de lipsa de atracție nu sunt clar identificate și abordate
reducerea numărului de persoane aflate în pragul de risc de sărăcie și excluziune socială cu 580.000 persoane până în anul 2020 (în comparație cu 2008)	164.000 (2012)	numerele și problemele cu care se confruntă persoanele aflate în pragul de risc de saracie și excluziun socială bine identificate, cauzele și răspunsurile dezvoltate mai puțin abordate

- Programul Național de Reformă, cu referire la nevoile de dezvoltare principale identificate la nivel național;

Programul Național de Reformă stabilește obiectivele pentru România în contextul Strategiei Europa 2020 și acestea sunt acoperite atât în secțiunea de analiză (1.1) și, acolo unde este relevant, în stabilirea obiectivelor și a rezultatelor din cadrul fiecărui OT (Secțiunea 1.3).

- principiile directoare strategice prevăzute în Cadrul Strategic Comun (Anexa I a CSC);

AP include o analiză de ansamblu care identifică provocările de dezvoltare cu care se confruntă țara. În cadrul acesteia, disparitatea, necesitatea sau oportunitatea sunt descrise în vederea clasificării acestor provocări. Aceste provocări sunt apoi abordate prin utilizarea resurselor FESI în cadrul celor 11 OT. Justificarea selectării OT este prezentată (Secțiunea 1.3 din AP) pe baza imaginii de ansamblu a nevoilor de dezvoltare. Conformitatea cu CSC, modelul AP și orientările metodologice, precum și cu RST este prezentată în tabelul de mai jos (3.1.1).

- experiența din perioada 2007-2013 și stadiul îndeplinirii obiectivelor stabilite pentru programele sprijinite în cadrul acestei perioade de programare, după caz;

Nevoi de dezvoltare	Disparități regionale	AP 2014-2020
---------------------	-----------------------	--------------

⁸ estimare Ministerul Economiei (Departamentul pentru energie)

⁹ estimare Ministerul Economiei (Departamentul pentru energie)

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

2007-2013	2007-2013	comparație și observații
Nevoia de a obține o creștere economică durabilă și pe termen lung. Investițiile de capital în infrastructură sunt esențiale și reprezintă o prioritate, în caz contrar câștigurile pe termen scurt în locuri de muncă ar putea fi pierdute pe termen mediu.	Disparități de dezvoltare în creștere între Regiunea de Dezvoltare București-Ilfov și celelalte regiuni de dezvoltare.	Investițiile în infrastructură continuă să fie o prioritate identificată în AP și OP relevante. Nu există o identificare clară a realizărilor perioadei de programare anterioare.
Pentru a construi o economie <i>hi-tech</i> , cu valoare adăugată mare, investiția în infrastructură este văzută ca o condiție prealabilă. Investițiile în serviciile de apă și ape uzate, drumuri, transporturile feroviar, aerian și pe apă, sunt priorități de investiții cu cost ridicat, dar care vor fi bazele creșterii economice durabile din România.	Dezvoltarea neechilibrată între părțile estice și cele vestice ale țării, respectiv între regiunile de dezvoltare Nord-Est, Sud-Est, Sud, Sud-Vest pe de o parte și regiunile de dezvoltare Vest, Nord-Vest și Centru pe de altă parte.	Disparitățile teritoriale sunt identificate în cadrul analizei și abordate prin răspunsul strategic și mecanismele propuse în Secțiunea 3 din AP. Nu există o identificare clară a realizărilor perioadei de programare anterioare.
Investiții în infrastructură – rutieră, feroviară și fluviul Dunărea – sprijină dezvoltarea axelor prioritare ale rețelelor de transport UE transeuropene (TEN-T).	Concentrarea sub-dezvoltării cronice în est, la granița cu Republica Moldova și în sud, de-a lungul fluviului Dunărea.	Disparitățile teritoriale sunt identificate în cadrul analizei și abordate prin răspunsul strategic și mecanismele propuse în Secțiunea 3 din AP. Prioritățile strategiei Dunării și ITI pentru Delta Dunării sunt incluse în această perioadă de programare. Nu există o identificare clară a realizărilor perioadei de programare anterioare.
Investiții în dezvoltarea resurselor umane este esențială pentru creșterea competitivității economice.	Existența unor importante disparități intra-regionale, ce reflectă o structură mozaic a dezvoltării economice și – în unele regiuni – coexistența zonelor subdezvoltate cu zone relativ dezvoltate.	Disparitățile teritoriale sunt identificate în cadrul analizei și abordate prin răspunsul strategic și mecanismele propuse în Secțiunea 3 din AP. Nu există o identificare clară a realizărilor perioadei de programare anterioare.
Redresarea disparităților regionale și construirea unei dezvoltări și creșteri echilibrate între zonele rurale și cele urbane.	Declinul orașelor mici și mijlocii, în special al orașelor monoindustriale, generat de restructurarea industrială.	Conceptul de pol de creștere susținut prin programele 2007-2013 este identificat în AP ca o abordare de succes, care vor fi continuată.
Dezvoltarea capacității administrative susține implementarea eficientă a politicilor publice, cu un impact pozitiv asupra implementării Instrumentelor Structurale.	Declinul socio-economic al multor centre urbane mari și diminuarea rolului pe care acestea îl au asupra dezvoltării zonelor adiacente.	Capacitatea administrativă slabă continuă să fie evidențiată cu o serie de măsuri puse în aplicare în ultimele etape ale perioadei de programare 2007-2013. Lecțiile învățate sunt, de asemenea, menționate a fi contribuit la o realiniere a structurii de management.
	Experiența autorităților locale insuficientă în managementul programelor de dezvoltare regională / locală.	Identificată ca o problemă continuă.

Există referințe la perioada de programare 2007-2013 și modul în care propunerea de AP reprezintă o evoluție de la această stare în domeniile competitivitate și dezvoltarea locală, populația și aspectele sociale, infrastructura, resursele, și administrația și guvernarea. Provocările și disparitățile identificate în Cadrul Strategic Național de Referință (CSNR) 2007-2013 se aseamănă foarte mult cu cele identificate în perioada de programare 2014-2020, dar sunt puține indicații referitoare la rezultatele obținute în aceste domenii în perioada respectivă și modul în care inițiativele și abordările din această perioadă se vor baza pe acea experiență. În ceea ce privește secțiunile "Măsuri [...] care asigură coordonarea dintre [...] instrumente de finanțare ale Uniunii și instrumente de finanțare naționale [...]" (2.1) și "Măsuri de consolidare a capacității administrative (2.5), lecțiile din perioada de programare 2007-2013" sunt bine integrate în designul pentru perioada 2014-2020, cum sunt lecțiile în ceea ce privește coordonarea, corelarea proiectelor la obiective și utilizarea LEADER în cadrul PNDR.

- alte strategii naționale, regionale, macro-regionale și referitoare la bazinul maritim, care sunt relevante pentru PNR al statului membru al UE și pentru OT;

Strategiile naționale sunt evidențiate ca baza pentru stabilirea majorității priorităților de finanțare și a identificării nevoilor sau disparităților. Pentru provocarea privind Competitivitatea și dezvoltarea locală sunt menționate Strategia Națională de Competitivitate, Strategia CDI, Strategia Națională de Export (SNE), precum și Strategia Agenda Digitală pentru România, precum și strategiile de dezvoltare rurală și de dezvoltare regională și planurile de dezvoltare regională. Pentru provocarea privind Oamenii și Societatea, sunt menționate strategiile naționale privind responsabilitate socială, învățarea pe tot parcursul vieții, părăsirea timpurie a școlii. Trimiteri similare la strategiile sectoriale naționale relevante sunt prezentate în cadrul celorlalte provocări. Identificarea și integrarea strategiilor macro-regionale, cum ar fi Strategia Dunării, au fost prezente și identificate în Secțiunea 1.1 și detaliate în Secțiunea 3, cu o corelare între prioritățile SUERD, dificultățile și prioritățile de finanțare [...] prezentată ca Anexa III. Acesta este și cazul politicii „Blue Growth” și Strategia privind bazinul maritim al Mării Negre.

- alte studii și evaluări (în plus față de evaluarea ex-ante) întreprinse, inclusiv studii și evaluări specifice fondurilor;

Studiile sunt mai bine utilizate și identificate, în special în domeniile competitivității, educației și TIC. Secțiunile de analiză "Incluziunea socială și sărăcia", "Transporturile" – în special în domeniile vama, intermodal și aerian. "Eficiența energetică și Schimbările climatice" nu sunt bine evidențiate. Există puține dovezi ale utilizării studiilor și evaluărilor specifice fondurilor.

Există tabele care prezintă legătura dintre obiectivele E2020 și Recomandările Specifice de Țară / prioritățile PNR.

Analiza a evidențiat două diviziuni principale în ceea ce privește potențialul și nevoile, acestea fiind pe de o parte (i) cele dintre Regiunea de Dezvoltare București / Ilfov și restul țării, și pe de altă parte (ii) între zonele urbane și cele rurale. De aici există o anumită specificitate geografică, care ar putea fi folosită pentru a identifica abordarea teritorială adecvată.

- obiectul și gradul de detaliere a analizei

Versiunea aprobată a AP include date statistice relevante, lucru care influențează în mod semnificativ profunzimea analizei. Analiza inclusă în Secțiunea 1.1 a fost redusă într-o anumită măsură față de versiunile precedente și în multe domenii este mult mai concretă și specifică. Cu toate acestea, unele secțiuni rămân destul de lungi și conțin detalii care nu sunt necesare. În același timp, există încă nevoi care nu sunt suficient justificate în text. Secțiunea "Transporturi"

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

referitoare la domeniile vamal, intermodal, și aerian are justificări sau identificări limitate ale nevoii, iar secțiunea "Sistemul judiciar" oferă informații limitate cu privire la situația actuală și cauze, concentrându-se mai mult pe strategia și acțiunile viitoare.

Per ansamblu, analiza din Secțiunea 1.1 poate fi considerată în continuare prea lungă și ar trebui să fie scurtată. Secțiunea „Prezentare generală” este foarte utilă, deși ar putea beneficia de o legătură mai explicită între provocările identificate și răspunsul lor strategic în domeniul creșterii inteligente, durabile și favorabile incluziunii.

- legătura dintre nevoile de dezvoltare principale și prioritățile propuse pentru finanțare

Principalele nevoile de dezvoltare sunt descrise în Secțiunea 1.1 din AP. Unele nevoi de dezvoltare principale sunt foarte elaborate (de exemplu provocarea privind „Resursele”), în timp ce altele sunt mai puțin detaliate (de exemplu provocarea „Infrastructură”).

Evoluția îndeplinirii cerințelor AP

cerință (1)	legătura cu 1.1 (2)	sursă (3)	secțiune (4)	Raport 1 (5)	Raport 2 (6)	Raport 3 (7)	Raport 4 (8)
Acordul de parteneriat ar trebui să fie în relație cu obiectivele Strategiei Europa 2020 și cu Programul Național de Reformă.	X	CSC	Secțiunea 1.a, 1.1	Parțial îndeplinit (E2020) Neîndeplinit (PNR)	Îndeplinit (E2020) Neîndeplinit (PNR)	Îndeplinit (E2020) Neîndeplinit (PNR)	Îndeplinit
Acordul de parteneriat ar trebui să stabilească „o abordare integrată a dezvoltării teritoriale, susținută de toate fondurile CSC”.		CSC	Secțiunea 3	Neîndeplinit	Neîndeplinit	Neîndeplinit	Parțial îndeplinit
În pregătirea Acordurilor lor de parteneriat, statele membre ale UE și regiunile trebuie să programeze fondurile CSC luând în considerare cele mai recente și relevante recomandări specifice fiecărei țări, emise de către Consiliu în temeiul Art. 121(2) ¹⁰ și Art. 148 (4) ¹¹ din TFUE și care reflectă programele lor naționale de reformă.	X	CSC	Secțiunea 1.a, 1.1	Neîndeplinit	Îndeplinit	Îndeplinit	Îndeplinit
Statele membre ale UE ar trebui, de asemenea, să ia în considerare recomandările Consiliului bazate pe Pactul de Stabilitate și Creștere. Fiecare stat membru al UE ar trebui să stabilească în acordul de parteneriat modul în care diferite surse de finanțare UE și naționale contribuie la abordarea provocărilor identificate prin recomandările specifice fiecărei țări în cauză.	X	CSC	Secțiunea 1.a, 1.1	Neîndeplinit	Parțial îndeplinit (PSC) Îndeplinit (coordonarea finanțării)	Parțial îndeplinit (PSC) Îndeplinit (coordonarea finanțării)	Îndeplinit
Acordurile de parteneriat ar trebui să ofere un cadru pentru o coordonare strânsă pentru a se asigura că intervențiile din cadrul CSC creează sinergii și că raționalizarea conduce la o reducere a costurilor administrative și a poverii administrative în teritoriu.		CSC	Secțiunea 2	Îndeplinit	Îndeplinit	Îndeplinit	Îndeplinit
Acordurile de parteneriat ar trebui să stabilească modalitățile de asigurare a coordonării între toate AM-urile și ministerele relevante (în programarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea acordului de parteneriat) și măsurile concrete care vor fi luate pentru a menține această coordonare pe toată perioada de programare.		CSC	Secțiunea 2	Îndeplinit	Îndeplinit	Îndeplinit	Îndeplinit
AP ar trebui să stabilească structurile pentru mecanismele de coordonare pentru fondurile CSC cu alte politici și instrumente ale UE.		CSC	Secțiunea 2	Neîndeplinit	Îndeplinit	Îndeplinit	Îndeplinit
La elaborarea Acordurilor lor de parteneriat și a programelor, SM ar trebui să dezvolte: o analiză a potențialului de dezvoltare și a capacității statului membru al UE, în special în ceea ce privește problemele-cheie	X	CSC	Secțiunea 1.a, 1.1	Îndeplinit (E2020) Neîndeplinit	Îndeplinit (E2020) Neîndeplinit	Îndeplinit (E2020) Neîndeplinit	Îndeplinit

¹⁰ Consiliul, la recomandarea Comisiei, elaborează un proiect privind orientările generale ale politicilor economice ale statelor membre ale UE, și raportează constatările sale către Consiliul European.

¹¹ Consiliul, pe baza rapoartelor menționate la alineatul 3 și după obținerea avizului Comitetului pentru ocuparea forței de muncă, efectuează în fiecare an o examinare a punerii în aplicare a politicilor de ocupare ale statelor membre ale UE în funcție de liniile directoare privind ocuparea forței de muncă. În cazul în care consideră oportun în lumina examinării, Consiliul, la recomandarea Comisiei, poate face recomandări statelor membre ale UE.

cerință (1)	legătura cu I.1 (2)	sursă (3)	secțiune (4)	Raport 1 (5)	Raport 2 (6)	Raport 3 (7)	Raport 4 (8)
identificate în Strategia Europa 2020, programele naționale de reformă și recomandărilor specifice de țară relevante. Acest lucru necesită ca autoritățile responsabile să efectueze o analiză detaliată a caracteristicilor naționale, regionale și locale.				(PNR, RST)	(PNR, RST)	(PNR, RST)	
La elaborarea Acordurilor lor de parteneriat și a programelor, SM ar trebui să dezvolte: o evaluare a principalelor provocări care trebuie abordate de către statul membru al UE. În centrul acestui proces sunt: identificarea blocajelor și a legăturilor lipsă, lacunele în inovare, inclusiv lipsa de planificare și a capacității de implementare care inhibă potențialul pe termen lung creșterea economică și locurile de muncă. Acest lucru va evidenția posibile domenii și activități pentru stabilirea politicilor prioritare, de intervenție și de concentrare. AP ar trebui să abordeze nevoile specifice de dezvoltare și potențialul de creștere al zonelor urbane, rurale și costiere ca și cele maritime și include o analiză a potențialului de creștere al „economiei albastre”, acolo unde este cazul ¹² .	X	CSC (și modelul AP)	Secțiunea 1.a, 1.1	Parțial îndeplinit	Îndeplinit (E2020) Neîndeplinit (PNR, RST)	Parțial îndeplinit	Îndeplinit
La elaborarea aAcordurilor lor de parteneriat și a programelor, SM ar trebui să ia în considerare provocările legate de coordonarea trans-sectorială, trans-jurisdicțională sau chiar trans-frontalieră, în special în contextul strategiilor macro-regionale și ale bazinelor maritime.	X	CSC	Secțiunea 1.a, 1.1	Neîndeplinit	Neîndeplinit	Neîndeplinit	Îndeplinit
Acordul de Parteneriat trebuie să se bazeze pe OT prevăzute în Regulamentul privind Dispozițiile Comune (principalele nevoi de dezvoltare sunt relevante pentru OT).	X	CSC	Secțiunea 1.a, 1.1	Îndeplinit	Îndeplinit	Îndeplinit	Îndeplinit
Există o legătură clară în AP între nevoile identificate și OT.	X	Bune practici	Secțiunea 1.a, 1.1	Îndeplinit	Îndeplinit	Îndeplinit	Îndeplinit
Pentru Acordul de parteneriat, statul membru al UE ar trebui să stabilească un cadru partenerial care să includă reprezentanți ai autorităților competente regionale, locale, urbane și cu alte autorități publice, partenerii economici și sociali, precum și organismele care reprezintă societatea civilă, inclusiv cu partenerii care activează în domeniul protejării mediului, organizațiile nonguvernamentale și organismele responsabile pentru promovarea egalității de șanse și pentru anti-discriminare. Scopul acestor parteneriate ar trebui să respecte principiul guvernării pe mai multe niveluri, asigurarea asumării intervențiilor programate de către factorii interesați și valorificarea experienței și know-how-ului actorilor relevanți.	X	RST	Secțiunea 1b, 1.5.1	Îndeplinit	Îndeplinit	Îndeplinit	Îndeplinit

¹² Această cerință este inclusă în modelul AP.

cerință (1)	legătura cu I.1 (2)	sursă (3)	secțiune (4)	Raport 1 (5)	Raport 2 (6)	Raport 3 (7)	Raport 4 (8)
Acordul de parteneriat va include o analiză a decalajelor și nevoilor de dezvoltare relaționate clar cu OT, și acțiuni-cheie definite în Cadru Strategic Comun și țintele stabilite în recomandările specifice fiecărei țări în temeiul Art. 121(2) din tratat și recomandările relevante ale Consiliului adoptate în temeiul Art. 148(4) din Tratat.	X	RST	Secțiunea 1.a, 1.1	Îndeplinit (OT) Neîndeplinit (CSC/RST)	Îndeplinit	Îndeplinit	Îndeplinit
Acordul de parteneriat prevede o analiză sintetică a evaluărilor ex-ante ale programelor justificând alegerea OT și alocarea orientativă a fondurilor CSC.		RST	Secțiunea 1.a, 1.2	Neîndeplinit	Neîndeplinit	Parțial îndeplinit	Parțial îndeplinit
Acordul de parteneriat stabilește, pentru fiecare obiectiv tematic, un rezumat al principalelor rezultate preconizate pentru fiecare dintre fondurile CSC.		RST	Secțiunea 1.a, 1.3	Îndeplinit	Îndeplinit	Parțial îndeplinit	Parțial îndeplinit
Acordul de parteneriat stabilește alocarea orientativă a contribuției UE per obiectiv tematic la nivel național pentru fiecare dintre fondurile CSC, precum și suma totală indicativă a contribuției preconizate pentru obiectivele privind schimbările climatice.		RST	Secțiunea 1.a, 1.4	Îndeplinit (fonduri CSC) Neîndeplinit (schimbări climatice)	Îndeplinit (fonduri CSC) Neîndeplinit (schimbări climatice)	Îndeplinit (fonduri CSC) Neîndeplinit (schimbări climatice)	Îndeplinit (fonduri CSC) Neîndeplinit (schimbări climatice)
Acordul de parteneriat stabilește principalele domenii prioritare pentru cooperare, ținând seama, după caz, de strategiile macroregionale și cea privind Bazinul Mării Negre .	X	RST	Secțiunea 1.a, 1.1	Neîndeplinit	Neîndeplinit	Neîndeplinit	Îndeplinit
Acordul de parteneriat stabilește principiile orizontale și obiectivele de politică pentru implementarea fondurilor CSC.		RST	Secțiunea 1.b, 1.5	Îndeplinit	Îndeplinit	Îndeplinit	Îndeplinit
Acordul de parteneriat stabilește lista programelor finanțate din FEDR, FSE și Fondul de Coeziune (FC), cu excepția celor din cadrul obiectivului de cooperare teritorială europeană, precum și a programelor Fondului European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală, (FEADR) și Fondului European pentru Pescuit și Afaceri Maritime (FEPAM), cu alocările orientative pe fiecare fond CSC și pe ani.		RST	Secțiunea 1.b, 1.6	Îndeplinit	Îndeplinit	Îndeplinit	Îndeplinit
Acordul de parteneriat stabilește o abordare integrată a dezvoltării teritoriale susținută din fondurile CSC.		RST	secțiunile 2 și 3	Neîndeplinit	Neîndeplinit	Parțial îndeplinit	Îndeplinit
Acordul de parteneriat stabilește o abordare integrată pentru a răspunde nevoilor specifice din zonele geografice cele mai afectate de sărăcie sau ale grupurilor țintă cele mai expuse riscului de discriminare sau excluziunii sociale, în special în cazul comunităților marginalizate, după caz, incluzând alocările financiare orientative pentru fondurile CSC relevante		RST	Secțiunea 3	Neîndeplinit	Neîndeplinit	Neîndeplinit	Parțial îndeplinit
Acordul de parteneriat stabilește măsurile necesare pentru a asigura o implementare eficientă.		RST	secțiunile 2, 3 și 4	Îndeplinit	Îndeplinit	Îndeplinit	Îndeplinit

cerință (1)	legătura cu I.1 (2)	sursă (3)	secțiune (4)	Raport 1 (5)	Raport 2 (6)	Raport 3 (7)	Raport 4 (8)
Datele din analiza disparităților și a nevoilor de dezvoltare ar trebui să fie la zi.	X	Bune practici	Secțiunea 1.a, 1.1	Neîndeplinit	Neîndeplinit	Neîndeplinit	Îndeplinit
Toate sursele de date în analiza disparităților și a nevoilor de dezvoltare ar trebui să fie citate.	X	Bune practici	Secțiunea 1.a, 1.1	Neîndeplinit	Neîndeplinit	Neîndeplinit	Îndeplinit
Nevoile identificate în Acordul de parteneriat ar trebui să fie discutate de către CIAP ¹³ .	X	Bune practici (documentul de orientare al DG Politici Regionale și Urbane referitor la monitorizare și evaluare)	secțiunile 1.a, 1.1 și 1.b, 1.5.1	Îndeplinit	Îndeplinit	Îndeplinit	Îndeplinit
Principii orizontale, respectiv egalitatea între bărbați și femei, nediscriminarea și dezvoltarea durabilă, trebuie să fie luate în considerare în identificarea nevoilor și provocărilor.	X	DG Politici Regionale și Urbane și DG Ocuparea Forței de Muncă, Afaceri Sociale și Incluziune, ianuarie 2013	secțiunile 1.a, 1.1 și 1.b, 1.5.1	Parțial îndeplinit	Parțial îndeplinit	Parțial îndeplinit	Îndeplinit
Dacă sunt disponibili, indicatorii macroeconomici utilizați pentru analiza nevoilor ar trebui să fie cei mai relevanți – aceștia ar trebui să fie legați de indicatorii EU 2020 și ar trebui să cuprindă situația macroeconomică fără distorsiuni.	X	Bune practici	Secțiunea 1.a, 1.1	Neîndeplinit	Neîndeplinit	Îndeplinit	Parțial îndeplinit
Statisticile folosite în analiză ar trebui să sprijine identificarea nevoilor și a diferențelor.	X	Bune practici	Secțiunea 1.a, 1.1	Parțial îndeplinit	Parțial îndeplinit	Parțial îndeplinit	Îndeplinit

¹³ Guidance Document on Monitoring and Evaluation al DG REGIO arată că „Deoarece vor exista întotdeauna o multitudine de nevoi reale sau percepute, decizia legată de care dintre aceste nevoi nesatisfăcute ar trebui abordate este rezultatul unui proces social deliberativ (o „decizie politică”)”.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Principiul Parteneriatului

Prin intermediul Comitetului Interinstituțional pentru Acordul de Parteneriat (CIAP) și al celor 12 comitete consultative, a fost proiectat și implementat un cadru partenerial amplu pentru fiecare dintre sectoarele vizate, precum și pentru dezvoltarea regională și dimensiunea teritorială.

Pentru a lucra la aspecte specifice de programare, s-au format, de asemenea, grupuri de lucru cuprinzând membri ai CIAP. Rolul comitetelor consultative a fost de a stabili prioritatea investițiilor la nivel de sector și regional, pe baza documentelor întocmite de către grupurile de lucru. Propunerile au fost discutate în cadrul CIAP, care a fost însărcinat cu avizarea proiectării programelor, precum și a modalităților de punere în aplicare, monitorizare și evaluare. Consultări publice au fost coordonate de către MEF. Publicarea tuturor documentelor pe www.fonduri-ue.ro și acceptarea unei perioade adecvate de consultare au crescut transparența în procesul de elaborare a documentului strategic și a viitoarei implementări.

Personalul MEF, alături de programatori din ministerele de resort și alți factori interesați, au menținut un dialog continuu pe tot parcursul procesului de dezvoltare a AP, asigurând ca documentul să reflecte cu acuratețe nevoile sectorului și capacitatea sistemului de a implementa.

Pentru a evalua modul în care s-a luat în considerare principiul parteneriatului în elaborarea PA, echipa de evaluare a efectuat o analiză aprofundată a factorilor interesați. În conformitate cu Art. 5(1), partea a II-a RDC, pentru dezvoltarea Acordului de parteneriat, statele membre UE „vor stabili un parteneriat cu următorii parteneri”:

- autoritățile publice regionale, locale, urbane și altele;
- parteneri economici și sociali;
- organisme care reprezintă societatea civilă, inclusiv parteneri care activează în domeniul protejării mediului, organizații neguvernamentale și organisme responsabile cu promovarea egalității de șanse și nondiscriminării.

Membrii CIAP acoperă toate categoriile de mai sus, numărând aproximativ 64 de membri, din care 30% reprezintă partenerii economici și sociali, ONG-uri.

Echipa de evaluare a elaborat un chestionar on-line dedicat pentru factorilor interesați identificați, incluzând douăsprezece întrebări. Acest instrument a fost încărcat pe platforma Survey Monkey în data de 23 mai 2013, iar invitațiile au fost trimise în data de 27 mai 2013, folosind datele de contact ale participanților la reuniunea CIAP din martie.

Sistemul a validat 85 adrese de email ale membrilor CIAP și ale organizațiilor invitate și mai mult de o treime (32) au răspuns.

Rezultatele din chestionar și din cercetarea documentară au fost completate în matricea de analiză a părților interesate. În cadrul matricei, părțile interesate au fost grupate în funcție de tipul lor:

- central
- regional / local
- parteneri socio-economici și ONG-uri

Având la bază metodologia descrisă în oferta tehnică și dezvoltată în Raportul Inițial, următoarea etapă a analizei factorilor interesați a fost de a determina legăturile dintre aceștia. Acest pas a avut ca scop să susțină completarea Matricei factorilor interesați și, în consecință, să înlesnească elaborarea diagramelor Venn care erau, de asemenea, parte a metodologiei.

Rezultatele analizei au arătat că toate obiectivele tematice (OT), specificate de către UE, au fost acoperite de factori interesați, membri ai CIAP.

Matricea factorilor interesați a fost finalizată și diagramele Venn au fost dezvoltate așa cum este descris în Raportul Inițial. Diagramele au fost folosite pentru a susține analiza și pentru a ilustra natura relațiilor dintre principalele grupuri interesate.

Matricea factorilor interesați – și în consecință diagramele Venn – arată că influența diferiților actori cu privire la procesul de elaborare a AP rămâne în mare măsură aceeași pentru toate obiectivele tematice¹⁴. Instituțiile publice centrale, mai ales ministerele, au avut cea mai mare influență asupra dezvoltării AP, și ar trebui remarcat faptul că acestea s-au angajat în procese proprii de consultare pe parcursul procesului de elaborare a AP. Influența structurilor regionale / locale este ceva mai mică decât influența agențiilor / autorităților / comisiilor naționale. Cea mai mică influență a fost exercitată direct de către partenerii socio-economici și ONG-uri. Având în vedere că instituțiile publice centrale sunt structurile care au elaborat AP și PO aceste rezultate nu au fost surprinzătoare.

Din analiză rezultă că MFE a îndeplinit cerințele principiului parteneriatului în conformitate cu RDC Partea a II-a Art. 5(1). Toate cele trei grupuri (autorități publice, partenerii economici și sociali și societatea civilă) au avut o reprezentare în CIAP. Mai mult decât atât, rezultatele analizei arată că toate obiectivele tematice (OT) specificate de către UE sunt avute în vedere de factorii interesați, membri ai CIAP.

Recomandări viitoare cu privire la adecvarea analizei

În data de 6 august 2014, Comisia Europeană a aprobat Acordul de Parteneriat. Prin urmare, cerințele privind nivelul de adecvare a analizei și principiul parteneriatului pot fi considerate îndeplinite și neexistând nicio solicitare pentru acțiuni suplimentare.

3.1.2 Întrebarea I.2

I.2 Sunt propuse în Acordul de Parteneriat cele mai potrivite programe operaționale și obiective tematice?

Instrumentele metodologice utilizate pentru a răspunde la această întrebare sunt cuprinse în tabelul de mai jos.

Capitol	Instrument	Contribuția instrumentului
4.2	Cercetare documentară	Revizuirea regulamentelor, ghidurilor și modelelor, a versiunilor anterioare și actuale ale AP, colectarea datelor AP din alte state membre ale UE
	Cadrul logic	Revizuirea logicii de intervenție din AP
	Analiza SWOT cuantificată	Utilizată în primul raport și actualizată în rapoartele ulterioare bazate pe modificări ale SWOT aferentă AP
	Comparații state membre ale UE	Analiza procesului de pregătire a AP în statele membre ale UE selectate, cu constatări care furnizează baza de comparație pentru I.4
	Panel experți	Revizuirea constatărilor și concluziilor evaluatorilor ex-ante

Propuneri pentru programele operaționale și obiectivele tematice

OT sunt prezentate în AP ca fiind toate abordate în perioada de programare următoare. După cum s-a menționat în secțiunea anterioară, introducerea la Secțiunea 1.3 descrie necesitatea de a utiliza resursele FESI pentru toate cele 11 OT având în vedere ca disparitățile dintre România și Uniunea Europeană continuă să existe și, în unele cazuri, să se amplifice. Potențialul / posibilitatea ca România să abordeze toate cele 11 OT reiese din Documentul de Poziție de Țară, în Anexa 2 fiind identificate cele 11 OT și posibile priorități de finanțare din acestea.

¹⁴ Rezultatele sunt calculate pe baza scorurilor acelor organizații care au un interes primar (IP) față de anumite obiective tematice.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Legătura și acoperirea dintre „provocările de dezvoltare”, OT și Programele Operaționale propuse apar, în general, logice și oferă acoperire pentru toate domeniile de intervenție avute în vedere.

Acoperirea obiectivelor tematice și a priorităților de finanțare indicate în AP prin programele operaționale

Acordul de Parteneriat			Prioritate de finanțare abordată în PO	Referințe		
Provocare de dezvoltare	Obiectiv tematic	Priorități de finanțare		Program operațional	Priorități de investiții	Obiective specifice
Competitivitate și dezvoltare locală	1. Consolidarea cercetării, a dezvoltării tehnologice și a inovării	Sprrijinirea investițiilor private în CDI și a cercetării colaborative dintre întreprinderi și organizații de cercetare, pentru a încuraja transferul de cunoștințe, de tehnologie și de personal cu competențe avansate în CDI și pentru a permite dezvoltarea de produse și servicii bazate pe CDI în sectoarele economice cu potențial de dezvoltare;	Abordată în POC	PO Competitivitate (POC)	IP 1.1 Promovarea investițiilor în C&I, dezvoltarea de legături și sinergii între întreprinderi, centrele de cercetare și dezvoltare și învățământul superior [...]	OS 1.1.B Creșterea transferului de cunoștințe, tehnologie și personal cu competențe CDI între mediul public și cel privat
			Abordată în POR	PO Regional (POR)	IP 1.1 Promovarea investițiilor de afaceri în inovare și cercetare, dezvoltarea legăturilor și a sinergiilor între întreprinderi, centre de cercetare-dezvoltare și de educație, în special dezvoltarea produselor și serviciilor, transfer tehnologic, inovare socială, networking, clustere;	OS 1.1 Creșterea inovării în firme prin susținerea entităților de inovare și transfer tehnologic
		Promovarea instrumentelor financiare menite să susțină riscul investițiilor private în cercetare și inovare și să stimuleze <i>start-up</i> -uri și <i>spin-off</i> -uri inovatoare;	Abordată în POC	PO Competitivitate (POC)	IP 1.1 Promovarea investițiilor în C&I, dezvoltarea de legături și sinergii între întreprinderi, centrele de cercetare și dezvoltare și învățământul superior [...]	OS 1.1 Creșterea investițiilor private în CDI
		Dezvoltarea infrastructurii de cercetare publice și private, atât ca parte a unor clustere existente/emergente, centre de excelență și alte tipuri de structuri de cercetare (naționale/regionale/europene), cât și în domenii specifice identificate ca prioritare, pe baza existenței unui potențial și/sau a unui avantaj competitiv, cum ar fi sănătatea;	Abordată în POC		IP 1.2 Îmbunătățirea infrastructurilor de cercetare și inovare (C&I) și a capacităților pentru a dezvolta excelența în materie de C&I și promovarea centrelor de competență, în special a celor de interes	OS 1.3 Creșterea excelenței bazei științifice ca motor al inovării prin dezvoltarea infrastructurii CD
		Deblocarea potențialului de excelență în cercetare și inovare prin crearea de sinergii cu acțiunile de cercetare, dezvoltare și inovare	Abordată în POC		OS 1.4 Creșterea implicării în cercetarea la nivelul UE	

Acordul de Parteneriat			Prioritate de finanțare abordată în PO	Referințe		
Provocare de dezvoltare	Obiectiv tematic	Priorități de finanțare		Program operațional	Priorități de investiții	Obiective specifice
		ale programului Orizont 2020;			european[...]	[...]
		Crearea și dezvoltarea unei infrastructuri de suport tehnologic în sectoarele public și privat, mai ales în regiunile mai puțin dezvoltate ale României, în concordanță cu principiul specializării inteligente	Abordată în POR	PO Regional (POR)	IP 1.1 Promovarea investițiilor de afaceri în inovare și cercetare, dezvoltarea legăturilor și a sinergiilor între întreprinderi, centre de cercetare-dezvoltare și de educație, în special dezvoltarea produselor și serviciilor, transfer tehnologic, inovare socială, networking, clustere;	OS 1.1 Creșterea inovării în firme prin susținerea entităților de inovare și transfer tehnologic
		Servicii de consultanță pentru fermieri, în vederea îmbunătățirii performanței economice și de mediu; Încurajarea colaborării între agricultură, industria forestieră și industria alimentară, educație și cercetare, în vederea utilizării rezultatelor în contextul proiectelor pilot, al dezvoltării de produse, practici, procese și tehnologii noi, ca soluții aplicate ale cercetării și inovării;	Abordată în PNDR	Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR)	P1 Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, în silvicultură și zonele rurale	M01 Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare M02 Servicii de consiliere M16 Cooperare
		Adaptarea activităților de cercetare la nevoile fermierilor și deținătorilor de păduri și facilitarea accesului acestora la rezultatele activităților de cercetare și inovare	Abordată în PNDR			
		Înființarea unor grupuri operative (fermieri, cercetători, consultanți), care vor participa la Parteneriatul European pentru Inovare „Productivitatea și durabilitatea agriculturii”.	Abordată în PNDR		P3 Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură	M02 Servicii de consiliere M09 Înființarea grupurilor de producători în sectorul pomicol M16 Cooperare
		Crearea și oferirea de servicii de consultanță pentru sectorul pescuit Colaborarea între pescari / fermieri din domeniul acvaculturii și oameni de știință	Vor fi abordate în POPAM	Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime (POPAM)		

Acordul de Parteneriat			Prioritate de finanțare abordată în PO	Referințe		
Provocare de dezvoltare	Obiectiv tematic	Priorități de finanțare		Program operațional	Priorități de investiții	Obiective specifice
Competitivitate și dezvoltare locală	2. Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informatice și de comunicare	Acțiuni pentru promovarea adoptării de către întreprinderi a TIC, inclusiv a aplicațiilor și a inovațiilor în domeniul comerțului electronic;	Abordată în POC	PO Competitivitate (POC)	IP 2.2. Dezvoltarea produselor și serviciilor TIC, a comerțului electronic și a cererii de TIC;	OS 2.2 Creșterea integrării pe verticală a soluțiilor TIC în economie [...]
		Acțiuni pentru dezvoltarea de instrumente de e-Guvernare pentru întreprinderi și cetățeni (e-Guvernare 2.0);	Abordată în POC		PI 2.1. Consolidarea aplicațiilor TIC pentru guvernare electronică, e-learning, incluziune digitală, cultură online și e-sănătate	OS 2.1 Creșterea eficienței activităților publice prin dezvoltarea serviciilor de e-guvernare [...]
		Acțiuni pentru dezvoltarea sistemului de „cloud computing” și tehnologii de colaborare media sociale;	Abordată în POC		PI 2.1. Consolidarea aplicațiilor TIC pentru guvernare electronică, e-learning, incluziune digitală, cultură online și e-sănătate	OS 2.1 Creșterea eficienței activităților publice prin dezvoltarea serviciilor de e-guvernare [...]
		Acțiuni pentru furnizarea de servicii publice moderne online care să asigure interoperabilitatea diferitelor sisteme neintegrate în cadrul sectoarelor și regiunilor, precum și la nivel național (se va promova coordonarea și eficiența sporită a utilizării resurselor publice) și accesul la standarde deschise pentru creșterea transparenței și a eficienței administrative;	Abordată în POC		PI 2.1. Consolidarea aplicațiilor TIC pentru guvernare electronică, e-learning, incluziune digitală, cultură online și e-sănătate	OS 2.1 Creșterea eficienței activităților publice prin dezvoltarea serviciilor de e-guvernare [...]
		Acțiuni de asigurare a securității rețelelor și sistemelor;	Abordată în POC		PI 2.1. Consolidarea aplicațiilor TIC pentru guvernare electronică, e-learning, incluziune digitală, cultură online și e-sănătate	OS 2.1 Creșterea eficienței activităților publice prin dezvoltarea serviciilor de e-guvernare [...]
		Acțiuni de modernizare a vămilor prin îmbunătățirea sistemelor IT și a echipamentelor				
Competitivitate și dezvoltare locală	3. Creșterea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii, a sectorului agricol	Acțiuni de îmbunătățirea a productivității IMM-urilor și de creare a condițiilor pentru oportunități de dezvoltare și inovare, inclusiv susținerea investițiilor tehnologice avansate, aplicarea proiectării și altor aptitudini creative, consolidarea accesului la sprijinul pentru planificarea afacerilor, la consultanță tehnică, piețe internaționale,	Abordată în POR	PO Regional (POR)	PI 2.1 Promovarea spiritului antreprenorial, în special prin facilitarea exploataării economice a ideilor noi și prin încurajarea creării de	OS 2.1 Consolidarea poziției pe piață a microîntreprinderilor

Acordul de Parteneriat			Prioritate de finanțare abordată în PO	Referințe		
Provocare de dezvoltare	Obiectiv tematic	Priorități de finanțare		Program operațional	Priorități de investiții	Obiective specifice
	și a sectorului pescuitului și acvaculturii	consiliere și sprijin pentru export; Acțiuni integrate – site-uri, competențe, sprijin pentru investiții – în vederea atragerii de investiții pentru regiunile mai puțin dezvoltate ale României.			noi întreprinderi, inclusiv prin incubatoare de afaceri	
		Acțiuni pentru îmbunătățirea accesului la finanțare, inclusiv prin oferirea unei game adecvate de instrumente financiare; Acțiuni pentru alăturarea în rețea a întreprinderilor, în vederea consolidării schimburilor de cunoștințe și a consolidării participării acestora în cadrul lanțurilor de aprovizionare, inclusiv cele la scară internațională;	Abordată în POR		PI 2.1 Promovarea spiritului antreprenorial, în special prin facilitarea exploatarei economice a ideilor noi și prin încurajarea creării de noi întreprinderi, inclusiv prin incubatoare de afaceri	OS 2.2 Îmbunătățirea competitivității economice prin sprijinirea IMM-urilor
		Acțiuni pentru îmbunătățirea performanței economice a fermelor (inclusiv livezile), facilitarea restructurării și modernizării agriculturii, pentru creșterea participării și orientării către piețe, precum și pentru diversificarea activităților agricole, cu un accent deosebit pe inovare și pe creșterea valorii adăugate (de exemplu, utilizarea energiei regenerabile în agricultură); Acțiuni pentru facilitarea reinnoirii generațiilor în sectorul agricol, inclusiv apariția tinerilor fermieri calificați; Acțiuni pentru îmbunătățirea și adaptarea infrastructurii agricole și forestiere, cum ar fi drumurile de acces pentru exploatarea agricole și forestiere; Acțiuni de îmbunătățire a accesului tinerilor la formare corespunzătoare în sectorul agricol Acțiuni pentru creșterea valorii adăugate generate de sectorul pomiculturii, printr-o abordare integrată în cadrul lanțului valoric; Acțiuni pentru îmbunătățirea performanței economice a producătorilor primari, printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul alimentară și în circuitele scurte de aprovizionare; Acțiuni de sprijinire a activităților de prevenire și gestionare a riscurilor agricole, inclusiv prin fonduri mutuale; Acțiuni de sprijinire a creșterii și modernizării industriei agro-alimentare, întărirea capacității sale de a adăuga valoare produselor agricole, de a respecta standardele europene și de a răspunde	Abordată în PNDR	Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR)	P2: Creșterea viabilității exploatarea și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor P3: Promovarea organizării lanțului alimentară, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animalelor și gestionării riscurilor în agricultură	M04 Investiții în active fizice M06 Dezvoltarea exploatarea și a întreprinderilor M 16 Cooperare M01 Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare M02 Servicii de consiliere M17 Gestionarea riscurilor

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Acordul de Parteneriat			Prioritate de finanțare abordată în PO	Referințe		
Provocare de dezvoltare	Obiectiv tematic	Priorități de finanțare		Program operațional	Priorități de investiții	Obiective specifice
		așteptărilor consumatorilor; Acțiuni pentru sprijinirea prelucrării locale și marketingului pentru produsele agricole; Acțiuni pentru facilitarea accesului la finanțare, prin oferirea unei game adecvate de instrumente financiare;				
		Investiții în sectorul acvaculturii: noi unități, modernizarea unităților existente, diversificarea speciilor cu potențial de piață demonstrat, îmbunătățirea potențialului siturilor de acvacultură; Promovarea de noi surse de venit în interiorul sectorului (activități de procesare, de marketing); Investiții în porturi pescărești, adăposturi, debarcadere și centre de primă vânzare; Îmbunătățirea condițiilor de muncă legate de sănătatea și siguranța la bordul navelor de pescuit în apele interioare și maritime; Sprijin pentru înființarea, organizarea și funcționarea lanțului producători / procesatori / comercianți; Activități de dezvoltare de capacități pentru punerea în aplicare a Cadrului pentru Strategia Marină, Managementului Integrat al Zonei de Coastă și Planificării Speciale Maritime, în contextul special al exploatarea durabile a apelor marine și a zonelor de coastă ale Mării Negre;	Nu există documentare ca urmare a indisponibilității POPAM, unde urmează să fie incluse			
Competitivitate și dezvoltare locală	6. Protejarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor	Restaurarea și valorificarea patrimoniului cultural și a turismului, a resurselor naturale, inclusiv valorificarea potențialului local specifice turismului, reabilitarea zonelor istorice (urbane), capitalizarea durabilă a patrimoniului cultural, măsuri pentru mediul urban (inclusiv reabilitarea spațiilor publice neutilizate și / sau degradate și clădiri, infrastructură sport / centre culturale multifuncționale) Acțiuni pentru a spori dezvoltarea locală, pe baza produselor și serviciilor culturale locale, inclusiv prin intermediul unor instrumentelor de e-cultura	Abordată în POR	PO Regional (POR)	PI 5.1 Conservarea, protecția, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural	OS 5.1.1 Conservarea, protejarea și valorificarea patrimoniului cultural în vederea consolidării identității culturale și utilizării eficiente ale acestuia
Oamenii și	2. Îmbunătățirea	Includerea e-incluziunii și utilizarea TIC în educație, sănătate prin:	Abordată în POC	PO Competitivitate	PI 2.1 Consolidarea	OS 2.1B Dezvoltarea

Acordul de Parteneriat			Prioritate de finanțare abordată în PO	Referințe		
Provocare de dezvoltare	Obiectiv tematic	Priorități de finanțare		Program operațional	Priorități de investiții	Obiective specifice
societatea	accesului, utilizării și calității tehnologiilor informatice și de comunicare	<ul style="list-style-type: none"> - îmbunătățirea calității educației prin TIC, pe baza activităților curriculare și extracurriculare, cu ajutorul instrumentelor de acces deschis, cum ar fi OER și instrumentele sociale Web 2.0; - asigurarea interoperabilității sistemelor informatice medicale și introducerea sistemelor de telemedicină accesibile, care urmează să fie utilizate în relațiile pacient-doctor; și - dezvoltarea sistemului de e-asistență socială [prin actualizarea sistemului SAFIR + actualizarea sau dezvoltarea celor două componente (public și restricționată) ale registrului de furnizori de servicii], contribuții TIC (software, hardware) pentru creșterea gradului de colectare a datelor, monitorizarea și evaluarea în domeniul asistenței sociale. 		(POC)	aplicațiilor TIC pentru guvernare electronică, e-learning, incluziune digitală, cultură online și e-sănătate	infrastructurii și sistemelor TIC, precum și a competențelor digitale pentru susținerea educației, e-sănătății, a culturii on-line și a incluziunii digitale
Oamenii și societatea	8. Promovarea ocupării durabile și de calitate și sprijinirea mobilității forței de muncă	<p>Acțiuni pentru stimularea ocupării tinerilor, cu prioritate în regiunile în care șomajul în rândul tinerilor este mare, incluzând prime de mobilitate, stimulente financiare, orientări în carieră și consiliere în domeniul afacerilor;</p> <p>Dezvoltarea unei abordări multi-dimensionale (de exemplu proiectarea carierei, consilierea, oferirea de servicii personalizate, instruire, ucenicii / stagii, mecanisme de căutare de locuri de muncă, locuri de muncă potrivite profilului etc.) pentru susținerea reintegrării tinerilor care nu dețin un loc de muncă, nu urmează o formă de educație sau formare profesională (NEET), cu oportunități de educație, formare și angajare;</p>	Abordată în POCU	PO Capital Uman (POCU)	OT 8 PI (ii) / 8.2. PI (ii) Integrarea durabilă pe piața forței de muncă a tinerilor, în special a celor care nu au un loc de muncă, care nu urmează studii sau cursuri de formare, inclusiv a tinerilor care se confruntă cu riscul excluziunii sociale și a tinerilor din comunitățile marginalizate, inclusiv prin implementarea garanției pentru tineri (PA1-PI1.1 și PA2-PI2.1)	<p>OS 1.1 Asigurarea faptului că tinerii (cu vârsta cuprinsă între 16 și 25 de ani) cu rezidența în regiunile Centru, Sud-Est și Sud Muntenia primesc fie o ofertă de calitate pentru ocuparea unui loc de muncă, fie urmează o formă de educație sau de formare (reconversie) [...]</p> <p>OS 2.1 Asigurarea faptului că tinerii (cu vârsta cuprinsă între 16 și 25 de ani) cu rezidență în regiunile București-Ilfov, Nord-Est, Nord-Vest, Vest, Sud-Vest Oltenia fie urmează o formă de educație sau de formare (reconversie) profesională [...]</p> <p>OS 2.2 Dezvoltarea și</p>

Acordul de Parteneriat			Prioritate de finanțare abordată în PO	Referințe		
Provocare de dezvoltare	Obiectiv tematic	Priorități de finanțare		Program operațional	Priorități de investiții	Obiective specifice
						implementarea de instrumente / mecanisme / sisteme dedicate tinerilor (cu vârsta cuprinsă între 16 și 25 de ani) din toate regiunile
		<p>O combinație de acțiuni dedicate și integratoare (<i>mainstreaming</i>), pentru îmbunătățirea accesului pe piața forței de muncă a femeilor, a lucrătorilor mai în vârstă, a persoanelor de etnie romă, a persoanelor cu dizabilități și a persoanelor cu un nivel scăzut de educație și de calificare, inclusiv a celor din mediul rural;</p> <p>Stabilirea unor măsuri active și preventive pe piața forței de muncă, luând în considerare disparitățile regionale și teritoriale specifice;</p> <p>Sprijinirea acțiunilor de angajare, cum ar fi consilierea individuală, formarea la locul de muncă, piețele intermediare ale forței de muncă și încurajarea antreprenoriatului luând în considerare structura distinctă a ocupării forței de muncă din România;</p> <p>Sprijin pentru măsurile de îmbătrânire activă;</p>	Abordată în POCU		OT 8 PI (i) / 8.1. PI (i) Acces la locuri de muncă pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă și pentru persoanele inactive, inclusiv pentru șomerii de lungă durată și pentru persoanele cu șanse mici de angajare, inclusiv prin inițiative locale de angajare și sprijin pentru mobilitatea forței de muncă; (PA3-PI3.1)	OS 3.1 Îmbunătățirea participării pe piața muncii a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, vizând în special șomerii pe termen lung, persoanele inactive, femeile, lucrătorii în vârstă, persoanele de etnie romă, persoanele cu dizabilități și alte grupuri vulnerabile, persoanele din mediul rural.
		Sprijinirea acțiunilor de ocupare pe cont propriu, antreprenoriat și creare de afaceri, inclusiv prin instrumente financiare	Abordată în POCU		OT 8 PI (iii) / 8.3. PI (iii) Activități independente, antreprenoriat și înființare de întreprinderi, inclusiv a unor microîntreprinderi și a unor întreprinderi mici și mijlocii inovatoare; (PA3-PI3.2)	OS 3.2 Creșterea șanselor de angajare prin încurajarea antreprenoriatului și crearea de întreprinderi [...]
		<p>Sprijin pentru mecanismul de căutare a locurilor de muncă și un cadru pentru angajarea persoanelor afectate de restructurarea industrială și, în special, a celor din comunitățile agricole și de pescuit afectate de reducerea ocupării forței de muncă, reducere care este de natură să însoțească creșterea competitivității;</p> <p>Furnizarea de servicii de ocupare a forței de muncă și servicii de dezvoltare a forței de muncă, în funcție de nevoile în schimbare ale pieței muncii cu un accent special pe sectoarele de creștere competitivă și/ sau sectoarele tradiționale cu potențial de creștere, precum și în funcție de potențialul regional/ local de creștere</p>	Abordată în POCU		OT 10 PI (iii) / 10.3. PI (iii) Creșterea accesului egal la învățarea pe tot parcursul vieții pentru toate grupele de vârstă în cadre formale, nonformale și informale, actualizarea cunoștințelor, a competențelor și a aptitudinilor forței de muncă și promovarea unor	OS 3.3 Dezvoltarea întreprinderilor din sectoarele prioritare, prin creșterea competențelor personalului acestora

Acordul de Parteneriat			Prioritate de finanțare abordată în PO	Referințe		
Provocare de dezvoltare	Obiectiv tematic	Priorități de finanțare		Program operațional	Priorități de investiții	Obiective specifice
		(evidențiat în Planurile de Dezvoltare Regională); Acțiuni de creștere a adaptabilității și mobilității muncii;			parcursuri de învățare flexibile, inclusiv prin orientarea profesională și validarea competențelor dobândite (PA3-PI 3.3)	
		Întărirea capacității SPO de a furniza locuri de muncă personalizate (cum ar fi orientare a carierei, consiliere, mentorat, instruire, căutare de locuri de muncă, locuri de muncă potrivite profilului etc.) și măsuri preventive de ocupare, inclusiv printr-o abordare de parteneriat;	Abordată în POCU		OT 8 PI (vii) / 8.3. PI (vii) Modernizarea instituțiilor pieței forței de muncă, precum serviciile publice și private de ocupare a forței de muncă și îmbunătățind nivelul de satisfacție a nevoilor pieței forței de muncă, prin măsuri de stimulare a mobilității transnaționale a lucrătorilor, prin programe de mobilitate și printr-o mai bună cooperare între instituții și părțile interesate relevante; (PA3-PI 3.5)	OS 3.4 Consolidarea capacității instituțiilor de pe piața muncii de a oferi servicii de înaltă calitate, adaptate nevoilor pieței muncii
		Crearea de noi unități de prelucrare; Crearea de noi întreprinderi mici prin acordarea de sprijin pentru demararea afacerilor în cazul microîntreprinderilor și al întreprinderilor mici din afara domeniului agricol, precum și pentru dezvoltarea de activități non-agricole în zonele rurale; Diversificarea sectorului de pescuit și a acvacultură prin sprijinirea creării de noi întreprinderi mici și crearea de locuri de muncă în domeniu;	Abordată în PNDR	Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR)	P 6 Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale	IA 6A Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici și a creării de locuri de muncă IA 6B Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale
		Promovarea unor surse noi de venit în afara sectorului (mediu, turism, activități educaționale).	Abordată în POPAM	Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime (POPAM)		

Acordul de Parteneriat			Prioritate de finanțare abordată în PO	Referințe		
Provocare de dezvoltare	Obiectiv tematic	Priorități de finanțare		Program operațional	Priorități de investiții	Obiective specifice
Oamenii și societatea	9. Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a discriminării	Acțiuni integrate pentru a răspunde nevoilor persoanelor, grupurilor și comunităților vulnerabile, inclusiv acțiuni de îmbunătățire a participării la educație, la integrarea pe piața forței de muncă, accesul la locuințe, servicii sociale, de sănătate și culturale, precum și acțiuni de combatere a discriminării;	Abordată în POCU	PO Capital Uman (POCU)	OT 9.2 PI (ii) Integrarea socioeconomică a comunităților marginalizate, cum ar fi romii; (PA4-PI4.1)	OS 4.1 Dezvoltarea și implementarea măsurilor integrate pentru comunitățile defavorizate OS 4.2 Creșterea incluziunii sociale a grupurilor vulnerabile
		Exploatarea potențialului inovativ al modelelor economiei sociale (inclusiv locuri de muncă protejate) de a soluționa provocări societale și/ sau de a sprijini integrarea pe piața muncii a grupurilor vulnerabile și tranziția lor către modelele de afaceri, dezvoltarea de servicii locale, în cazul în care modelele de pe piață nu reușesc să obțină rezultate satisfăcătoare, creând astfel locuri de muncă și facilitând incluziunea socială; Dezvoltarea unei culturi pro-active, participative și orientate către voluntariat în cadrul publicului larg și al persoanelor asistate social și încurajarea abordărilor parteneriale în combaterea sărăciei;	Abordată în POCU		OT 9.5 PI (v) Promovarea antreprenoriatului social și a integrării profesionale în întreprinderile sociale și promovarea economiei sociale și solidaritate pentru a facilita accesul la locuri de muncă; (PA4-PI4.2)	OS 4.3 Dezvoltarea economiei sociale și antreprenoriatului social
		Dezvoltarea unui sistem de asistență socială echitabil, durabil, la prețuri accesibile și de înaltă calitate, beneficii și servicii sociale pentru toate grupurile vulnerabile, inclusiv tipuri de servicii preventive, integrate și inovatoare, în scopul de a combate sărăcia și problemele de incluziune socială, dezvoltarea tehnică și îmbunătățirea abilităților și competențelor profesioniștilor și practicienilor din administrația locală, din alte agenții publice și din ONG-uri; Întărirea capacității furnizorilor de servicii, publici și privați, în ceea ce privește oferta de servicii de calitate la nivelul comunității, pentru copii, persoane cu handicap, persoane cu probleme psihice și persoane în vârstă (în special în zonele mai puțin dezvoltate); Îmbunătățirea accesului la asistența medicală de calitate și la tratamente, inclusiv la asistența medicală de urgență, asistența medicală primară, dezvoltarea de servicii medicale și de asistență socială integrate, inclusiv la nivel de comunitate, cu accent pe serviciile oferite în ambulatoriu și dezvoltarea îngrijirii medicale	Abordată în POCU	OT 9.5 PI (v) Promovarea antreprenoriatului social și a integrării profesionale în întreprinderile sociale și promovarea economiei sociale și solidaritate pentru a facilita accesul la locuri de muncă; (PA4-PI4.2)	OS 4.3 Dezvoltarea economiei sociale și antreprenoriatului social	

Acordul de Parteneriat			Prioritate de finanțare abordată în PO	Referințe		
Provocare de dezvoltare	Obiectiv tematic	Priorități de finanțare		Program operațional	Priorități de investiții	Obiective specifice
		primare integrate de specialitate, cu suport prin telemedicină; Furnizarea de programe de screening pentru principalele patologii (de exemplu cancer, boli cardiovasculare, diabet, boli mintale, boli rare, tuberculoză); Îmbunătățirea gradului de conștientizare publică, a informării și educării pe probleme sociale și de sănătate, inclusiv combaterea discriminării romilor, prevenirea violenței în familie, abuzul de substanțe și a traficului de persoane; Îmbunătățirea cunoștințelor și competențelor profesioniștilor din sectorul de sănătate, ca o condiție prealabilă pentru creșterea calității serviciilor; Promovarea responsabilității sociale prin creșterea gradului de conștientizare publică, diseminarea de informații și bune practici;	Abordată în POCU		OT 9.5 PI (v) Promovarea antreprenariatului social și a integrării profesionale în întreprinderile sociale și promovarea economiei sociale și solidare pentru a facilita accesul la locuri de muncă; (PA4-PI4.2)	OS 4.3 Dezvoltarea economiei sociale și antreprenariatului social
		Îmbunătățirea gradului de conștientizare publică, a informării și educării pe probleme sociale și de sănătate, inclusiv combaterea discriminării romilor, prevenirea violenței în familie, abuzul de substanțe și a traficului de persoane; Îmbunătățirea cunoștințelor și competențelor profesioniștilor din sectorul de sănătate, ca o condiție prealabilă pentru creșterea calității serviciilor; Promovarea responsabilității sociale prin creșterea gradului de conștientizare publică, diseminarea de informații și bune practici;	Abordată în POCU		OT 9.4 PI (iv) Creșterea accesului la servicii accesibile, durabile și de înaltă calitate, inclusiv asistență medicală și servicii sociale de interes general (PA4-PI4.3)	OS 4.3 Îmbunătățirea calității și a accesului la serviciile sociale și de asistență de sănătate OS 4.4 Îmbunătățirea calității serviciilor disponibile la nivel comunitar
		Sprijin pentru regenerarea fizică, economică și socială a comunităților defavorizate din zonele urbane, inclusiv în cadrul Dezvoltării locale plasate sub responsabilitatea comunității.	Abordată în POCU		OT 9.4 PI (vi) / 9.6 PI (vi) Strategii de dezvoltare locală elaborate la nivelul comunității (PA5-PI5.1)	OS 5.1 Promovarea incluziunii active și combaterea sărăciei în rândul comunităților de etnie romă [...]
			Abordată în POR	PO Regional (POR)	IP 8.1 Sprijinirea regenerării economice și sociale a comunităților defavorizate din mediul urban și rural	OS 8.1 Reducerea concentrării spațiale a sărăciei, prin asigurarea unor condiții proprii de locuit pentru comunitățile defavorizate, precum și prin asigurarea acestora cu

Acordul de Parteneriat			Prioritate de finanțare abordată în PO	Referințe		
Provocare de dezvoltare	Obiectiv tematic	Priorități de finanțare		Program operațional	Priorități de investiții	Obiective specifice
		Dezvoltarea infrastructurii de servicii sociale, cu accent pe infrastructura la nivelul comunității; Sprijinirea tranziției de la îngrijirea instituțională la servicii oferite de comunitate (de exemplu locuințe protejate, case de tip familie, îngrijire la domiciliu, centre de zi, servicii integrate comunitare sociale și de sănătate, centre de respiro etc.), oferite de furnizorii de servicii publice și privați, inclusiv prin acordarea de sprijin dedicat pentru infrastructură unor centre integrate de îngrijire la nivelul comunității; Investiții în spitale și alte elemente de infrastructură din domeniul sănătății publice (de exemplu ambulatoriu / servicii de ambulatoriu, centre multifuncționale); Încurajarea dezvoltării locale a zonelor rurale prin investiții în infrastructura mică (inclusiv, de exemplu drumuri locale, alimentare cu apă și infrastructura pentru canalizare, complementar cu Programul Operațional Infrastructură Mare) și prin înființarea / îmbunătățirea serviciilor locale de bază pentru populația rurală (de exemplu, infrastructura educațională și socială, inclusiv cele din domeniul agricol și investițiile asociate cu conservarea patrimoniului cultural); mica infrastructură de drumuri va fi direcționată spre îmbunătățirea conectivității la rețeaua de drumuri principale și legată de un potențial de dezvoltare economică, pentru a reduce sărăcia din mediul rural; Promovarea dezvoltării locale și o mai bună guvernare în zonele rurale prin LEADER strategii de dezvoltare la nivelul comunității locale (prin GAL, FLAG).	Abordată în POR		IP 7.1 Investițiile în infrastructurile sanitare și sociale care contribuie la dezvoltarea la nivel național, regional și local, reducând inegalitățile în ceea ce privește starea de sănătate, precum și trecerea de la serviciile instituționale la serviciile prestate de colectivitățile locale	servicii de bază – medicale, educaționale, sociale – în vederea creșterii gradului de ocupare și incluziune socială a acestora OS 7.1 Creșterea speranței de viață, prin dezvoltarea accesibilității serviciilor de sănătate și sociale furnizate, precum și îmbunătățirea calității acestora
			Abordată în PNDR	Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR)	P 6 Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale	IA 6B Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale
Oamenii și societatea	10. Investiții în educație, instruire și formare	Creșterea participării, accesibilității și calității educației și îngrijirii timpurii (0-6 ani), cu precădere pentru copiii în vârstă 0-3 ani, în special pentru grupurile cu risc crescut de PTS, cu populație de etnie	Abordată în POCU	PO Capital Uman (POCU)	OT 10.1 PI (i) reducerea și prevenirea abandonului școlar timpuriu și	OS 6.1 Creșterea accesului și participării la învățământul calitate preșcolar, primar și

Acordul de Parteneriat			Prioritate de finanțare abordată în PO	Referințe		
Provocare de dezvoltare	Obiectiv tematic	Priorități de finanțare		Program operațional	Priorități de investiții	Obiective specifice
	profesională pentru dobândirea de competențe și învățare pe tot parcursul vieții	romă; Implementarea unor măsuri de prevenire, intervenție și compensare pentru reducerea PTS, inclusiv sprijin individualizat pentru elevii expuși riscului de PTS; integrarea egalității de șanse și a măsurilor de incluziune, care includ sprijinul total aferent (mentorat, financiar, etc.), pentru asigurarea eficacității acestora; Oferirea unor căi alternative de educație, cum ar fi educația și instruirea de tip „a doua șansă”, cu precădere în zonele rurale și în cele cu populație de etnie romă; sprijinirea măsurilor de intervenție pentru a răspunde nevoilor educaționale individuale ale grupurilor cu risc crescut de PTS;			promovarea accesului egal la învățământul preșcolar, primar și secundar de calitate, inclusiv la cursurile de învățare formale, nonformale și informale pentru reintegrarea în educație și formare; (PA6-PI6.1)	secundar, în special pentru grupurile vulnerabile OS 6.2 Elaborarea de măsuri de stimulare a accesului și participării la învățământul calitate preșcolar, primar și secundar și prevenirea abandonului școlar timpuriu OS 6.3 Diversificarea oportunităților pentru revenirea în sistemul educațional [...]
		Sprrijinirea studenților non-tradiționali în special a celor din mediul rural, de etnie romă și a altor grupuri dezavantajate, precum și a adulților cu vârste cuprinse în prezent între 23 și 27 de ani pentru a accesa, a participa și a reuși în învățământul terțiar; Îmbunătățirea guvernării și a managementului instituțiilor de învățământ superior în vederea creșterii calității predării și a cercetării; Modernizarea educației terțiare prin dezvoltarea de studii post-universitare și susținerea internaționalizării învățământului superior, inclusiv cercetarea avansată și mobilitatea; Creșterea relevanței programelor de învățământ superior pentru nevoile pieței muncii și consolidarea parteneriatelor între universități, întreprinderi și cercetare; Îmbunătățirea competențelor cadrelor didactice în vederea asigurării calității sistemelor și a metodelor de predare inovatoare și personalizate.; O mai bună corelare dintre sistemul de formare profesională inițială și continuă și nevoile existente la nivelul pieței muncii, asigurându-se astfel relevanța ofertei de formare, acordând prioritate sectoarelor cu potențial de creștere / sau competitive, a sectoarelor tradiționale și de asemenea sectoarelor regionale / locale cu potențial de creștere (avute în vedere în Planurile de Dezvoltare Regională), promovând	Abordată în POCU		OT 10.2 PI (ii) Îmbunătățirea învățământului terțiar și a accesului la acestea, în vederea creșterii participării și a nivelului de educație, în special pentru grupurile defavorizate	OS 6.4 Creșterea accesului și participării în învățământul terțiar în special pentru studenții non-tradiționali [...] OS 6.5 Îmbunătățirea calității învățământului superior la nivel de sistem și de instituții conform cu nevoile pieței muncii OS 6.6 Îmbunătățirea eficienței învățământului terțiar conform cu nevoile pieței muncii, în special în sectoarele economice cu potențial de creștere

Acordul de Parteneriat			Prioritate de finanțare abordată în PO	Referințe		
Provocare de dezvoltare	Obiectiv tematic	Priorități de finanțare		Program operațional	Priorități de investiții	Obiective specifice
		<p>parteneriatele între părțile interesate relevante pentru asigurarea unei mai bune tranziții de la școală la locul de muncă;</p> <p>Consolidarea curriculei educaționale și o mai bună integrare a TIC pentru a face procesul de învățare atractiv în cadrul școlilor și a unităților de învățământ profesional și tehnic inițial, oferind tinerilor înscriși în învățământul obligatoriu oportunități de a se familiariza cu viitoarele locuri de muncă;</p> <p>Dezvoltarea resurselor umane în instituțiile publice și de învățământ superior bazate pe cercetare și dezvoltare; sprijinirea dezvoltării unui nivel de mai ridicat al competențelor în IMM-uri;</p>				
		<p>Sprijinirea măsurilor de promovare a calității și accesibilității VET, întărirea capacității furnizorilor FPI și FPC pentru a oferi programe de educație și formare profesională corelate cu cerințele pieței muncii;</p> <p>Încurajarea și facilitarea participării angajatorilor la dezvoltarea forței de muncă, inclusiv prin implicarea acestora în organizarea, implementarea și evaluarea stagiilor de practică / de instruire pentru studenți;</p> <p>Dezvoltarea de servicii LLL, oferind instruire și educație în competențele de bază și transversale, inclusiv competențe digitale, consilierea și validarea învățării anterioare, cu accent pe competențe mici și zonele rurale, inclusiv prin validarea învățării non-formale și informale;</p>	Abordată în POCU		<p>OT 10 PI (iii) / PI 10.3 Creșterea de accesului egal la învățarea pe tot parcursul vieții pentru toate grupele de vârstă, în cadre formale, non-formale și informale [...] (PA6, PI 6.3)</p> <p>OT10 PI (iv) / PI 10.4 Creșterea relevanței pe piața muncii a educației, sistemelor de formare și facilitarea tranziției de la educație la piața muncii [...] (PA6, PI 6.4)</p>	<p>OS 6.7 Creșterea accesului și a participării la învățarea pe tot parcursul vieții pentru toate grupele de vârstă, în special din grupurile dezavantajate [...]</p> <p>OS 6.8 Întărirea capacității sistemelor de educație și formare profesională pentru a asigura calitatea și relevanța programelor de învățare pe tot parcursul vieții pentru piața muncii</p> <p>OS 6.9 Întărirea capacității furnizorilor de educație pentru a dezvolta și a pune în aplicare programe de calitate și relevante pentru piața muncii</p>
		<p>Sprijin pentru informare, formare profesională (formare pe termen scurt / inițială) și pentru dobândirea de abilități de către fermieri și cei implicați în silvicultură;</p> <p>Sprijin pentru activitățile demonstrative de transfer al cunoștințelor despre noile practici în sectorul agro-alimentar</p>	Abordată în PNDR	Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR)	P 1 Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, în silvicultură și în zonele rurale	<p>M01 Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare</p> <p>SM1.1 Sprijin pentru formarea profesională și dobândirea de competențe</p> <p>SM1.2 Sprijin pentru</p>

Acordul de Parteneriat			Prioritate de finanțare abordată în PO	Referințe		
Provocare de dezvoltare	Obiectiv tematic	Priorități de finanțare		Program operațional	Priorități de investiții	Obiective specifice
Oamenii și societatea						activități demonstrative și de informare
	11. Consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și părților interesate și o administrație publică eficientă	Dezvoltarea capacității administrative a profesioniștilor care lucrează în sectorul de educație, atât la nivel central, cât și local în ceea ce privește asigurarea calității, sisteme de monitorizare și evaluare; Dezvoltarea capacității factorilor de decizie la nivel național și local în proiectarea și implementarea politicilor bazate pe dovezi în vederea progresului reformei sănătății și procesul de descentralizare;	Abordată în POCA	Programul Operațional Capacitate Administrativă (POCA)	PI 11.1 Investiții în capacitatea instituțională și în eficiența administrațiilor și a serviciilor publice în vederea realizării de reforme, a unei mai bune reglementări și a unei bune guvernante	OS 1.1 Consolidarea structurilor, proceselor și competențelor la nivelul instituțiilor și autorităților administrației publice centrale
Infrastructură	2. Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informatice și de comunicare	O infrastructură de bandă largă, cu viteză de acces rapidă și ultrarapidă - promovarea conexiunilor de tip NGA, pentru asigurarea accesului la internet pentru echipamente TIC de înaltă tehnologie (high-tech), precum și utilizarea celor mai sofisticate servicii publice online, într-un mod uniform din punct de vedere geografic	Abordată în POC	PO Competitivitate (POC)	IP 2.3 Extinderea conexiunii în bandă largă și difuzarea rețelelor de mare viteză, precum și sprijinirea adoptării tehnologiilor emergente și a rețelelor pentru economia digitală;	OS 2.3 Extinderea și dezvoltarea infrastructurii de comunicații în bandă largă de mare viteză
	7. Promovarea transportului durabil și eliminarea blocajelor apărute în infrastructura rețelelor importante	Dezvoltarea infrastructurii urbane pe rețeaua de bază și pe rețeaua extinsă TEN-T; Dezvoltarea infrastructurii feroviare pe bază și a rețelei TEN-T de bază și complete extinsă, în special prin finalizarea pe coridoarelor TEN-T; Sprijinirea dezvoltării transportului durabil prin îmbunătățirea siguranței traficului și securității în rețeaua TEN-T, pentru toate mijloacele de transport; Modernizarea și dezvoltarea transportului inter-modal, având în vedere fluidizarea fluxurilor de mărfuri care tranzitează România și reducerea emisiilor de carbon în zonele urbane; Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii maritime și pe căi navigabile pe Dunăre și pe canalele navigabile, având în vedere promovarea unui sistem de transport ecologic și potențialul	Abordată în POIM	PO Infrastructură Mare (POIM)	PI 7.i Sprijinirea unui spațiu european unic al transporturilor prin investiții în rețea multi-modală transeuropeană de transport (TEN-T) PI 7.c Dezvoltarea și îmbunătățirea sistemelor de transport ecologice (inclusiv emisiile reduse de zgomot), [...] PI 7.i Sprijinirea unui spațiu european unic al transporturilor prin investiții în rețeaua multi-modală	OS 1.1 Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii rutiere pe TEN-T SO1.2 Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii feroviare pe TEN-T [...] OS 3.1 Creșterea capacității de transport inter-modal pentru a stimula transportul durabil OS 3.2 Creșterea gradului de siguranță și securitate pentru toate modurile de transport și reducerea impactului transporturilor

Acordul de Parteneriat			Prioritate de finanțare abordată în PO	Referințe		
Provocare de dezvoltare	Obiectiv tematic	Priorități de finanțare		Program operațional	Priorități de investiții	Obiective specifice
		<p>transportului pe căile navigabile interioare ca sector de Creștere albastră; România va avea în vedere măsurile pentru consolidarea rolului transportului pe apele interioare în cadrul rețelei TEN-T;</p> <p>Dezvoltarea aeroporturilor în cazuri justificate, pentru îmbunătățirea conectivității și sprijinirea mobilității regionale;</p> <p>Modernizarea punctelor de frontieră, prin îmbunătățirea infrastructurii vamale, inclusiv a sistemelor și echipamentelor informatice, în scopul de a elimina blocajele și a reduce timpul de așteptare în tranzit;</p> <p>Creșterea accesibilității zonelor urbane aflate în apropierea rețelei TEN-T, prin construcția și modernizarea conexiunilor secundare și terțiare la rețeaua, inclusiv prin by-pass, având în vedere eliminarea blocajelor și fluidizarea traficului.</p>	Abordată în POR	PO Regional (POR)	<p>transeuropeană de transport (TEN-T)</p> <p>PI 7.b Stimularea mobilității regionale prin conectarea nodurilor secundare și terțiare la infrastructura TEN-T, inclusiv nodurile multi-modale</p> <p>PI 7.c Dezvoltarea și îmbunătățirea sistemelor de transport ecologice (inclusiv emisiile reduse de zgomot), [...]</p> <p>PI 7.b Stimularea mobilității regionale prin conectarea nodurilor secundare și terțiare infrastructura TEN-T, inclusiv nodurile multi-modale</p> <p>PI 6.1 Stimularea mobilității regionale prin conectarea infrastructurilor rutiere regionale la infrastructurile TEN-T</p>	<p>asupra mediului</p> <p>OS 3.4 Ameliorarea eficienței transporturilor</p> <p>OS 1.3 Dezvoltarea și modernizarea transportului maritim [...]</p> <p>OS 2.4 Sporirea mobilității prin modernizarea aeroporturilor</p> <p>OS 3.3 Eficientizarea traficului de trecere a frontierei</p> <p>OS 2.1 Creșterea mobilității regionale prin conectarea la infrastructura rutieră TEN-T</p> <p>OS 2.2 Creșterea mobilității regionale prin conectarea la infrastructura feroviară TEN-T</p> <p>OS 2.3 Sporirea mobilității regionale prin modernizarea porturilor</p> <p>OS 6.1.1 Creșterea accesibilității zonelor rurale și urbane situate în apropierea rețelei TEN-T prin reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri județene care asigură conexiuni secundare și terțiare, pentru a reduce timpul de călătorie și fluxul de trafic și pentru a crește siguranța traficului</p>

Acordul de Parteneriat			Prioritate de finanțare abordată în PO	Referințe		
Provocare de dezvoltare	Obiectiv tematic	Priorități de finanțare		Program operațional	Priorități de investiții	Obiective specifice
Infrastructură	9. Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și discriminării	<p>Sprijinirea dezvoltării infrastructurii și a resurselor educaționale în ECEC, învățământul primar și secundar, în special cele din zonele defavorizate;</p> <p>Sprijinirea dezvoltării infrastructurii și a resurselor educaționale din cadrul învățământului terțiar, în special a celor care vor asigura o mai bună legătură cu cercetarea și / sau cooperarea cu mediul de afaceri;</p> <p>Sprijinirea infrastructurii educaționale și dezvoltarea resurselor formării educaționale vocaționale, concentrându-se în special pe sectoarele de creștere competitive și / sau sectoarele tradiționale cu potențial de creștere, dar, de asemenea, cu privire la potențialele regionale / locale de creștere (evidențiate în cadrul Planurilor de Dezvoltare Regională);</p>	Abordată în POR	PO Regional (POR)	PI 9.1 Investițiile în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii de educație și formare	OS 9.1 Îmbunătățirea condițiilor de studiu oferite de infrastructura educațională pentru furnizarea unui proces educațional modern
Resurse	4. Sprijinirea trecerii la o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele	<p>Promovarea producerii de energie electrică și termică din surse regenerabile (biomasă, energie geotermală, microhidrocentrale);</p> <p>Îmbunătățirea eficienței energetice în întreprinderi prin sisteme de co-generare de înaltă eficiență de mică putere;</p> <p>Implementarea sistemelor inteligente de distribuție a energiei electrice la joasă tensiune;</p> <p>Dezvoltarea unor sisteme de monitorizare a distribuției de energie electrică și termică în cadru industrial, în scopul de a crește eficiența energetică</p>	Abordată în POIM	PO Infrastructură Mare (POIM)	PI 4.a Promovarea energiei regenerabile PI 4.g Promovarea cogenerării PI 4.d Promovarea distribuției inteligente de energie electrică (tensiune medie și joasă)	OS 7.1 Promovarea surselor regenerabile de energie pentru producerea de energie electrică și termică OS 7.2 Sprijin pentru îmbunătățirea eficienței energetice în companii prin co-generare cu randament ridicat OS 7.3 Implementarea investițiilor în distribuție inteligentă de energie electrică (de joasă și medie tensiune) OS 7.4 Promovarea eficienței energetice prin monitorizarea distribuției de energie la nivelul unor platforme industriale
		<p>Îmbunătățirea sustenabilității sistemelor municipale de termoficare dacă se demonstrează că acestea sunt sustenabile din punct de</p>	Abordată în POIM			PI 4.ii Sprijinirea eficienței energetice, gestionarea

Acordul de Parteneriat			Prioritate de finanțare abordată în PO	Referințe		
Provocare de dezvoltare	Obiectiv tematic	Priorități de finanțare		Program operațional	Priorități de investiții	Obiective specifice
		vedere financiar corelat cu reabilitarea termică a clădirilor;			energiei inteligente de energie electrică și utilizarea energiei din surse regenerabile în instituțiile publice, inclusiv clădiri publice și locuințe	modernizarea sistemului de încălzire centralizat în București
		<p>Promovarea investițiilor pentru sistemele de transport public pentru principalele municipalități din România, în cadrul planurilor de mobilitate urbană durabilă, contribuind la creșterea calității aerului și la eficiența energetică;</p> <p>Îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor rezidențiale și a clădirilor publice (anvelopare, furnizarea de căldură / rețele, iluminat, contorizare inteligentă etc.), prin stabilirea priorităților pe baza unei evaluări sistematice, ținând seama de reducerea eficiență din punct de vedere a costurilor a emisiilor GES și de beneficiile sociale, abordând inclusiv problema sărăciei energetice; finanțată, acolo unde este cazul, prin instrumente financiare și / sau contracte de performanță energetică;</p> <p>Înlocuirea / îmbunătățirea sistemelor de iluminat pe domeniul public, în special în zonele urbane; finanțată, acolo unde este cazul prin contracte de performanță energetică;</p> <p>Îmbunătățirea sustenabilității sistemelor municipale de termoficare dacă se demonstrează că acestea sunt sustenabile din punct de vedere financiar corelat cu reabilitarea termică a clădirilor;</p>	Abordată în POR	PO Regional (POR)	<p>PI 4.2 Promovarea strategiilor de reducere a emisiilor de dioxid de carbon pentru toate tipurile de teritoriu, în particular zone urbane, inclusiv promovarea planurilor sustenabile de mobilitate urbană și a unor măsuri relevante pentru adaptarea la mediu</p> <p>PI 4.1 Sprijinirea eficienței energetice și utilizarea energiei regenerabile în infrastructura publică, inclusiv clădiri publice și în sectorul locuințelor</p>	<p>OS 4.2.1 Promovarea strategiilor de reducere a emisiilor de dioxid de carbon în orașe – aglomerații urbane majore – în special prin investiții în transportul public, pe baza planurilor de mobilitate urbană durabilă</p> <p>OS 4.1.1 Îmbunătățirea eficienței energetice în clădirile rezidențiale și sistemele de iluminat public</p>
		<p>Creșterea eficienței energetice prin reducerea consumului de energie primară în agricultură, silvicultură și industria alimentară; facilitarea furnizării și a utilizării surselor regenerabile de energie în sectoarele agricol și forestier (procese secundare, deșeuri, reziduuri și alte materii prime nealimentare);</p> <p>Reducerea emisiilor de gaze în agricultură prin: practici de eco-condiționare și agricultura ecologică (prin utilizarea mai redusă a îngrășămintelor cu azot, gestionarea îmbunătățită a șepțelului, rotația ecologică a culturilor) și tratarea deșeurilor de origine animală;</p> <p>Creșterea gradului de captare a carbonului prin: împădurire, de</p>	Abordată în PNDR	Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR)	<p>P 5, IA 5B Eficientizarea utilizării energiei în sectorul agro-alimentar</p> <p>P 5, IA 5C Facilitarea furnizării și a utilizării surselor regenerabile de energie, a subproduselor, a deșeurilor, a reziduurilor și a altor materii prime nealimentare, în scopul bioeconomiei</p>	<p>M04 Investiții în active fizice</p> <p>M04 Investiții în active fizice</p> <p>M06 Dezvoltarea exploataților și a întreprinderilor</p> <p>M07 Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale</p> <p>M06 Dezvoltarea exploataților și a întreprinderilor</p>

Acordul de Parteneriat			Prioritate de finanțare abordată în PO	Referințe			
Provocare de dezvoltare	Obiectiv tematic	Priorități de finanțare		Program operațional	Priorități de investiții	Obiective specifice	
Resurse		gestionarea ecologică a pădurilor, practicile de eco-condiționare;			P5, IA 5D Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de amoniac din agricultură P5, IA 5E Promovarea conservării și a captării carbonului în agricultură și silvicultură	M10 Agro-mediu și climă M08 Investiții în dezvoltarea zonelor forestiere [...] M11 Agricultură ecologică M10 Agro-mediu și climă M01 Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare	
		Promovarea investițiilor în atenuarea schimbărilor climatice și îmbunătățirea eficienței energetice a navelor de pescuit și a unităților de prelucrare a peștelui;	Abordată în POPAM	Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime (POPAM)			
		5. Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor	Măsuri structurale și nestructurale, în scopul de a reduce riscurile și daunele provocate de inundații, secetă și eroziune (inclusiv eroziune costieră);	Abordată în POIM	PO Infrastructură Mare (POIM)	PI 5.i Sprijinirea investițiilor pentru adaptarea la schimbările climatice, inclusiv abordări bazate pe ecosisteme PI 5.ii Promovarea investițiilor pentru abordarea unor riscuri specifice, asigurarea rezistenței în fața dezastrelor și dezvoltarea unor sisteme de gestionare a dezastrelor	OS 6.1 Reducerea efectelor și daunelor asupra populației cauzate de principalele riscuri generate de schimbările climatice OS 6.2 Reducerea timpului de răspuns la situații de urgență prin consolidarea răspunsului în caz de dezastru al autorităților responsabile
			Crearea și îmbunătățirea sistemelor de monitorizare și prevenire a riscurilor, din punct de vedere al riscurilor identificate; întărirea capacității instituționale și tehnice a IGSU;	Nu există documentare în POIM așa cum ar fi fost de așteptat ca parte a OT	PO Infrastructură Mare (POIM)		
		cooperarea transnațională în cadrul strategiei macro-regionale a Dunării și a măsurilor de sensibilizare populației;	Nu există documentare în POIM așa cum ar fi fost de așteptat				

Acordul de Parteneriat			Prioritate de finanțare abordată în PO	Referințe		
Provocare de dezvoltare	Obiectiv tematic	Priorități de finanțare		Program operațional	Priorități de investiții	Obiective specifice
			ca parte a OT			
		<p>Sisteme de gestionare durabilă a apei și practici de combatere a schimbărilor climatice, prin utilizarea de zone de stocare a apei în agricultură, modele de culturi cu folosirea eficientă a apei și centuri de protecție a pădurilor împotriva eroziunii;</p> <p>Promovarea eficienței în utilizarea apei în agricultură prin investiții în sisteme de irigații mai eficiente;</p> <p>Conservarea solului și a stocului de carbon prin practici de administrare a terenurilor, cum ar fi cultivarea redusă, culturile de iarnă și împădurirea;</p> <p>Menținerea diversității genetice prin sprijinirea varietății culturilor locale și raselor de animale.</p>	Abordată în PNDR	Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR)	<p>PI 4, IA 4B Ameliorarea gestionării apelor, inclusiv gestionarea îngrășămintelor și a pesticidelor</p> <p>PI 4 IA 4C Prevenirea eroziunii solului și ameliorarea gestionării solului</p>	<p>M10 Agro-mediu și climă</p> <p>M11 Agricultură ecologică</p> <p>M01 Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare</p> <p>M10 Agro-mediu și climă</p> <p>M11 Agricultură ecologică</p> <p>M08 Investiții în dezvoltarea zonelor forestiere și ameliorarea viabilității pădurilor</p> <p>M01 Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare</p>
Resurse	6. Protejarea și conservarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor	Extinderea și modernizarea rețelelor de apă potabilă și a sistemelor de canalizare și epurare a apelor uzate și conectarea populației la sistemele de alimentare cu apă potabilă și la sistemele de canalizare (inclusiv în zonele rurale) monitorizarea calității apei potabile; modernizarea laboratoarelor în vederea îmbunătățirii substanțelor de monitorizare evacuate în ape, cu prioritate specială pentru substanțele periculoase;	Abordată în POIM	PO Infrastructură Mare (POIM)	PI 6.ii Investiții în sectorul apă pentru a îndeplini cerințele <i>acquis</i> -ului privind mediu al Uniunii și pentru a răspunde nevoilor identificate de statele membre pentru investiții suplimentare acestor cerințe	OS 4.1 Creșterea nivelului de colectare și epurare a apelor uzate urbane și creșterea gradului de asigurare a alimentării cu apă potabilă a populației
		Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor de gestionare a deșeurilor pe baza ciclului deșeurilor; investiții noi / modernizate pentru a se conforma cu Directiva privind depozitele de deșeurii (inclusiv tratare), creșterea proporției deșeurilor reciclate, precum și promovarea unei utilizări mai eficiente a resurselor;	Abordată în POIM		PI 6.i Investiții în sectorul deșeurii pentru a îndeplini cerințele <i>acquis</i> -ului de mediu al Uniunii și pentru a răspunde nevoilor identificate de statele membre pentru investiții suplimentare acestor cerințe	OS 4.2 Creșterea capacității sistemelor de management integrat al deșeurilor și a gradului de reutilizare, reciclare a acestora
		Protejarea biodiversității, prin dezvoltarea și implementarea unor planuri de gestionare și investiții în acțiuni de restaurare și conservare;	Abordată în POIM		PI 6.iii Protejarea și refacerea biodiversității, protecția solului și refacerea și promovarea serviciilor	OS 5.1 Îmbunătățirea stării de conservare a speciilor și habitatelor de importanță comunitară, fie la nivel

Acordul de Parteneriat			Prioritate de finanțare abordată în PO	Referințe		
Provocare de dezvoltare	Obiectiv tematic	Priorități de finanțare		Program operațional	Priorități de investiții	Obiective specifice
					ecosistemelor, inclusiv prin rețeaua Natura 2000 și infrastructura verde	național, fie la nivel de sit
		Dezvoltarea și îmbunătățirea Sistemului Național de Evaluare a Calității Aerului, în conformitate cu cerințele Directivei 2008/50/CE și luând în considerare cerințele Directivei INSPIRE	Abordată în POIM		PI 6.iv Realizarea de acțiuni destinate îmbunătățirii mediului urban, revitalizării orașelor, regenerării și decontaminării terenurilor industriale dezafectate (inclusiv a zonelor de reconversie), reducerea poluării aerului și promovarea măsurilor de reducere a zgomotului;	SO 5.2 Creșterea capacității de evaluare a calității aerului la nivel național, inclusiv pentru monitorizarea calității aerului
		Reabilitarea siturilor abandonate și poluate, inclusiv pregătirea pentru decontaminare, în vederea reutilizării lor în condiții economice.	Abordată în POIM		PI 6.iv Realizarea de acțiuni destinate îmbunătățirii mediului urban, revitalizării orașelor, regenerării și decontaminării terenurilor industriale dezafectate [...]	SO 5.3 Reducerea suprafețelor poluate istoric
		Protejarea și valorificarea durabilă a siturilor naturale, inclusiv măsuri pentru mediul urban prin reabilitarea spații și clădiri publice neutilizate și / sau degradate;	Abordată în POR	PO Regional (POR)	PI 4.3 Acțiuni pentru îmbunătățirea mediului urban, revitalizarea orașelor, regenerarea și decontaminarea siturilor poluate și promovarea măsurilor pentru reducerea zgomotului	OS 4.3.1 Creșterea calității spațiilor publice
		Conservarea și consolidarea ecosistemelor care depind de agricultură și silvicultură prin agricultura ecologică, acțiuni de agro-mediu și climatice, inclusiv agricultură cu înaltă valoare naturală; Implementarea de măsuri pentru a aborda cauzele abandonului activităților agricole, prin plăți acordate fermierilor din zonele montane și din alte zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice (cu scopul de a compensa fermierii pentru costurile suplimentare și pierderea de venituri legate de	Abordată în PNDR	Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR)	P 4 Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor care sunt legate de agricultură și silvicultură P 4, IA 4A Refacerea, conservarea și dezvoltarea biodiversității, inclusiv în	M10 Agro-mediu și climă M11 Agricultură ecologică M13 Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice M08 Investiții în dezvoltarea

Acordul de Parteneriat			Prioritate de finanțare abordată în PO	Referințe		
Provocare de dezvoltare	Obiectiv tematic	Priorități de finanțare		Program operațional	Priorități de investiții	Obiective specifice
Resurse		constrângerile pentru producția agricolă din zona în cauză), măsuri care vor contribui, de asemenea, la conservarea solului, sechestrarea carbonului sau la alte beneficii de mediu;			zonele Natura 2000 [...]	zonelor forestiere și ameliorarea viabilității pădurilor M01 Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare
		Restaurarea și conservarea biodiversității marine și a apelor interne în cadrul pescuitului și acvaculturii, promovarea activităților de pescuit sustenabile în apele marine și interioare; activități durabile în fermele de acvacultură; activități de colectare de date și control; Elaborarea și implementarea Mediului comun de schimb de informații - CISE - la Marea Neagră prin FEPAM;	Abordată în POPAM	Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime (POPAM)		
Resurse	7. Promovarea sistemelor de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul rețelelor de infrastructură majoră	Dezvoltarea sistemelor de transport inteligente, pentru a prelua energia din SER; Dezvoltarea sistemelor inteligente de transport al gazelor;	Abordată în POIM	PO Infrastructură Mare (POIM)	PI 7.e Îmbunătățirea eficienței energetice și siguranța aprovizionării prin dezvoltarea sistemelor inteligente de distribuție, stocare și transmisie și prin integrarea producției din resurse regenerabile distribuite.	OS 8.1 Extinderea și consolidarea rețelei electrice de transport pentru asigurarea stabilității Sistemului Energetic Național OS 8.2 Creșterea flexibilității Sistemului Național de Transport al gazelor naturale din România în vederea eficientizării serviciilor furnizate
		Creșterea mobilității și a serviciilor urbane pentru pasageri prin dezvoltarea transportului urban în Regiunea București-Ilfov, cu accent pe rețeaua de metrou;	Abordată în POIM		PI 7.ii Dezvoltarea și îmbunătățirea unor sisteme de transport care respectă mediul [...]	OS 9.2 Creșterea mobilității urbane și îmbunătățirea calității a serviciilor pentru călători prin dezvoltarea transportului urban cu metroul în Regiunea București-Ilfov
Guvernare	2. Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității	Punerea în aplicare a sistemului Open Data la nivelul tuturor instituțiilor publice, cu scopul de a îmbunătăți colaborarea on-line și sistemele electronice	Abordată în POC	PO Competitivitate (POC)	PI 2.1. Consolidarea aplicațiilor TIC pentru guvernare electronică, e-	OS 2.1 Creșterea eficienței activităților publice prin dezvoltarea serviciilor de e-

Acordul de Parteneriat			Prioritate de finanțare abordată în PO	Referințe		
Provocare de dezvoltare	Obiectiv tematic	Priorități de finanțare		Program operațional	Priorități de investiții	Obiective specifice
	tehnologiilor informatice și de comunicare		Abordată în POCA	Programul Operațional Capacitate Administrativă (POCA)	learning, incluziune digitală, cultură online și e-sănătate PI 11.1 Investiții în capacitatea instituțională și în eficiența administrațiilor și a serviciilor publice în vederea realizării de reforme, a unei mai bune reglementări și a bunei guvernante	guvernare [...] OS 2.1 Creșterea calității și accesibilității la serviciile publice
		Creșterea gradului de utilizare a instrumentelor de e-guvernare (inclusiv de formare pentru funcționarii publici)	Abordată în POC	PO Competitivitate (POC)	PI 2.1. Consolidarea aplicațiilor TIC pentru guvernare electronică, e-learning, incluziune digitală, cultură online și e-sănătate	OS 2.1B Dezvoltarea infrastructurii și sistemelor TIC, precum și a competențelor digitale pentru susținerea e-educației, e-sănătății, a culturii online și a incluziunii digitale
			Abordată în POCA	Programul Operațional Capacitate Administrativă (POCA)	PI 11.1 Investiții în capacitatea instituțională și în eficiența administrațiilor și a serviciilor publice în vederea realizării de reforme, a unei mai bune reglementări și a bunei guvernante	OS 2.1 Creșterea calității și accesibilității la serviciile publice OS 2.3: Reducerea poverii administrative pentru mediul de afaceri și cetățeni OS 2.4: Îmbunătățirea transparenței, calității și a accesului la serviciile furnizate de sistemul judiciar
Guvernare	11. Consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și părților interesate și o	Dezvoltarea unui sistem național de cadastru pentru a oferi certitudine asupra titlului de proprietate, promovarea reformei funciare și consolidarea efectivă a terenurilor, în sprijinul obiectivelor de dezvoltare ale României;	Abordată în POR	PO Regional (POR)	PI 10.1 Îmbunătățirea cadastrală și a înregistrării proprietăților în zonele rurale din România	OS 10.1 Dezvoltarea gradului de acoperire geografică și incluziune a înregistrării proprietăților în Sistemul Integrat de Cadastru și Carte Funciară

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Acordul de Parteneriat			Prioritate de finanțare abordată în PO	Referințe		
Provocare de dezvoltare	Obiectiv tematic	Priorități de finanțare		Program operațional	Priorități de investiții	Obiective specifice
	administrație publică eficientă	<p>Creșterea capacității administrației locale de a formula și sprijini politicile publice locale;</p> <p>Susținerea dezvoltării și implementării sistemelor și procedurilor pentru documente strategice și coordonarea politicilor, cu accent deosebit pe strategiile și politicile naționale;</p> <p>Aptitudini de dezvoltare în domeniile de planificare strategică și programare a bugetului, evaluarea impactului și acțiuni de monitorizare și evaluare (de exemplu, formare și metodologii, baze de date pentru indicatori);</p> <p>Consolidarea dimensiunii participative, dezvoltarea unor mecanisme de consultare și participare în procesul de luare a deciziilor;</p> <p>Dezvoltarea, introducerea și sprijinirea utilizării sistemelor și instrumentelor de management, monitorizare și evaluare, pentru o performanță crescută a serviciilor instituționale și publice și schimbarea culturii organizaționale;</p> <p>Training pentru îmbunătățirea competențelor în procesul de politici publice furnizate de către furnizorii publici și privați;</p> <p>Crearea și implementarea unui cadru strategic integrat pentru managementul resurselor umane în sectorul public și ridicarea nivelului de profesionalism și atractivitate a administrației publice;</p> <p>Sprijin pentru măsurarea sarcinii administrative, transfer de know-how și bune practici;</p> <p>Acțiuni de raționalizare, în vederea creșterii calității reglementărilor și reducerii poverii birocratice pentru întreprinderi și cetățeni;</p> <p>Creșterea capacității administrației publice de a introduce sisteme și mecanisme de management al performanței, monitorizare și evaluare pentru prestarea serviciilor publice, inclusiv pentru cei subcontractați;</p> <p>Promovarea bunelor practici legate de furnizarea de servicii publice și încurajarea schimbului de experiență și a lucrului în rețea între entitățile publice și private care furnizează servicii publice, inclusiv factorii interesați;</p> <p>Consolidarea mecanismelor de participare pentru a furniza servicii publice eficiente la nivel local (de exemplu, diversificarea furnizării</p>	Abordată în POCA	Programul Operațional Capacitate Administrativă (POCA)	PI 11.1 Investiții în capacitatea instituțională și în eficiența administrației și a serviciilor publice în vederea realizării de reforme, a unei mai bune reglementări și a unei bune guvernante	<p>OS 1.1: Consolidarea structurilor, proceselor și competențelor la nivelul instituțiilor și autorităților administrației publice centrale</p> <p>OS 1.2: Consolidarea capacității instituțiilor și autorităților administrației publice pentru promovarea și susținerea dezvoltării la nivel local</p> <p>OS 1.3: Îmbunătățirea managementului resurselor umane în autoritățile și instituțiile publice</p> <p>OS 2.1: Creșterea calității și accesibilității la serviciile publice</p> <p>OS 2.2: Creșterea transparenței, integrității și responsabilității la nivelul autorităților și instituțiilor publice</p> <p>OS 1.4: Îmbunătățirea eficienței sistemului judiciar</p> <p>OS 2.4: Îmbunătățirea transparenței, calității și a accesului la serviciile furnizate de sistemul judiciar</p>

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Acordul de Parteneriat			Prioritate de finanțare abordată în PO	Referințe		
Provocare de dezvoltare	Obiectiv tematic	Priorități de finanțare		Program operațional	Priorități de investiții	Obiective specifice
		<p>de servicii prin intermediul cooperării cu organisme neguvernamentale, mecanismele de cooperare intercomunitară pentru cetățenii care controlează performanța serviciilor publice);</p> <p>Dezvoltarea unor sisteme moderne de management și a unor instrumente pentru creșterea performanței în instituțiile publice la toate nivelurile (de exemplu, elaborarea și implementarea sistemului de management al calității în instituțiile publice; administrarea fiscală și managementul financiar în scopul de a crește eficiența cheltuielilor publice; management bazat pe obiective și programe; inovare în sectorul administrației publice);</p> <p>Sprijin pentru consolidarea integrității și transparenței în administrația publică prin analize de risc și programe de prevenire adaptate;</p> <p>Asigurarea unui management strategic performant al sistemului judiciar;</p> <p>Continuarea sprijinirii consolidării capacităților tuturor instituțiilor-cheie din justiție pentru implementarea corespunzătoare a noilor coduri și noua legislație, inclusiv <i>acquis</i>-ul european, inclusiv servicii de probațiune și de administrare a închisorii;</p> <p>Programe de formare continuă, în vederea îmbunătățirii competențelor profesionale și manageriale ale personalului din justiție;</p> <p>Sprijinirea măsurilor inovative pentru facilitarea accesului la justiție și îmbunătățirea calității justiției, inclusiv instrumente de măsurare a încrederii publice (folosind diverse instrumente, cum ar fi sondaje și sondaje de opinie, campanii publice de informare, dar și publicarea deciziilor judiciare și accesul publicului la acestea);</p> <p>Investiții în infrastructura fizică și de IT a sistemului judiciar, în scopul de a se conforma obiectivelor principale ale Strategiei pentru dezvoltarea nevoilor menționate mai sus;</p> <p>Sprijin pentru a îmbunătăți capacitatea administrativă a sistemului național de anti-corupție și mecanisme de monitorizare și evaluare independente;</p> <p>Sprijin pentru consolidarea integrității în sistemul judiciar prin analize de risc și programe de prevenire adaptate;</p>				

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

<i>Acordul de Parteneriat</i>			<i>Prioritate de finanțare abordată în PO</i>	<i>Referințe</i>		
<i>Provocare de dezvoltare</i>	<i>Obiectiv tematic</i>	<i>Priorități de finanțare</i>		<i>Program operațional</i>	<i>Priorități de investiții</i>	<i>Obiective specifice</i>
		Consolidarea eficienței globale a sistemului național de urmărire, gestionare și recuperare a bunurilor provenite din infracțiuni; Dezvoltarea și utilizarea de instrumente și aplicații TI, pentru a spori capacitatea instituțională și eficiența la toate nivelurile administrației publice;				

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Pentru a aprecia dacă gradul de adecvare a acestora, echipa de evaluare realizat o analiză SWOT cuantificată pentru a determina dacă punctele tari, punctele slabe, oportunitățile și amenințările identificate în ansamblu au fost abordate în cadrul OP și OT propuse. Acest lucru a fost realizat de către echipă pentru documentul consultativ și toate versiunile ulterioare ale AP.

Este clar din analiză că SWOT a contribuit la definirea nevoilor de dezvoltare principale pentru cele 5 provocări principale identificate. O parte din aceasta a fost, de asemenea, anexată la AP.

Cu toate acestea, analiza SWOT a fost realizată dintr-o perspectivă economică. Având în vedere că analiza SWOT a fost menită să sprijine dezvoltarea Acordului de Parteneriat, mai precis în identificarea nevoilor cheie și a oportunităților pentru investiții, analiza SWOT ar fi trebuit să ofere o perspectivă mai largă asupra acestora. Necesitatea unei analize mai largi a fost identificată, de asemenea, în analiza legăturilor dintre SWOT și obiectivele tematice, care a fost, de asemenea, efectuată ca parte a evaluării.

Recomandări viitoare cu privire la adecvarea selectării programelor operaționale și a obiectivelor tematice

Acordul de Parteneriat a fost adoptat de către Comisia Europeană în data de 6 august 2014. Prin urmare, cerința privind adecvarea programelor operaționale și a obiectivelor tematice poate fi considerată îndeplinită. Intenția acoperirii OP este identificată în AP. Cu toate acestea, nu toate PO au fost finalizate și adoptate, astfel criteriul adecvării ar trebui reverificat de către MFE în versiunile finale ale programelor operaționale. Viitoarele exerciții de programare ar trebui să asigure ca analiza SWOT să fie efectuată de o manieră care să includă toate domeniile de acoperire a ESIF și nu în primul rând dintr-o perspectivă economică, așa cum a fost cazul în timpul exercițiului de programare 2014-2020.

3.1.3 Întrebarea I.3

I.3 Sunt selectate pentru fiecare obiectiv tematic, cele mai adecvate rezultate pentru fiecare fond al Cadrului Strategic Comun?

Abordare

O listă a instrumentelor pentru analiza Întrebării I.3 este prezentată în continuare:

capitol	instrument	contribuția instrumentului
I.3	Cercetare documentară	Revizuirea rezultatelor așteptate și a orientărilor CE
I.3	Lista de verificare	Lista de verificare a fost dezvoltată pentru al treilea raport de evaluare și aplicată pentru a evalua adecvarea rezultatelor pentru al patrulea raport de evaluare
I.3	Teoria schimbării – baza de date	Baza de date a fost dezvoltată pentru a colecta informații despre logica și rezultatele intervențiilor anterioare în domeniul celor 11 obiective tematice ale UE
I.3	Paneluri de Experți	Revizuirea constatărilor și concluziilor evaluatorilor ex-ante
I.3	Interviuri	Interviuri și discuții cu experții implicați în procesul de programare din cadrul MFE, programatori, reprezentanți ai ministerelor de resort și ai altor factori interesați pentru a stabili coerența internă și coerența externă și legăturile cauzale
I.3	Ateliere de lucru	

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Echipa de experți a efectuat o analiză aprofundată a rezultatelor așteptate, care se bazează pe o listă de verificare adaptată.

Adecvarea principalelor rezultate identificate în Acordul de Parteneriat este evaluată pe baza următoarelor criterii, identificate prin revizuirea atentă a modelului (proiect) și a orientărilor metodologice privind conținutul Acordului de Parteneriat¹⁵:

- **relevanța** pentru:
  - obiectivele tematice;
  - Fondurile Europene Structurale și de Investiții și Inițiativa pentru ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor;
  - obiectivele Strategiei Europa 2020;
  - recomandările specifice de țară ale Consiliului;
  - principalele modificări pe care statul membru al UE urmărește să le îndeplinească prin fiecare dintre obiectivele tematice – „schimbarea” ar trebui să reprezinte îmbunătățirea așteptată în situația identificată în prezent.
- **claritatea** rezultatelor așteptate – rezultate ar trebui să fie formulate în așa fel încât acestea să reflecte schimbările preconizate;
- **fezabilitatea** rezultatelor așteptate – măsura în care rezultatul așteptat ar putea fi influențat de prioritățile de finanțare.

AP a inclus un rezumat al principalelor rezultate preconizate pentru fiecare dintre FESI în Capitolul 1 (1.3). După cum s-a menționat anterior, AP identifică rezultate așteptate pentru toate cele 11 obiective tematice.

¹⁵ Disponibil pe: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/pa_guidelines.pdf

Provocarea de dezvoltare 1 „Competitivitate și dezvoltare locală”

Obiectivul Tematic 1. Consolidarea cercetării, a dezvoltării tehnologice și a inovării

Observații privind rezultatele așteptate pentru Obiectivul Tematic 1 sunt prezentate mai jos:

Rezultate așteptate	Relevanța pentru:					Claritate	Fezabilitate
	OT	FESI YEI	Obiective EU2020	RST	Situația de modificat așa cum este identificată în AP		
Niveluri mai mari de investiții în CDI, atât în sectorul public, cât și în cel privat	DA	DA	DA	DA	Relație slabă cu nevoia de dezvoltare definită în sens generali: „promovarea unei culturi a antreprenoriatului și inovării în întregul sistem educațional și în companii care să fie în legătură cu toate formele de sprijin, financiar, managerial, tehnic, creator, pentru a valorifica potențialul latent care există în rândul populației și firmelor din România”	DA	DA
Un transfer mai intens al rezultatelor cercetării în aplicații comerciale	DA	DA	DA	DA	Relație slabă cu nevoia de dezvoltare definită în sens generali: „crearea unui mediu public de CD mai compact și mai modern, care să se concentreze asupra nevoilor economiei, schimbărilor sociale și tehnologiilor în care România are potențial de clasă mondială, în conformitate cu principiile specializării inteligente și pentru a crește gradul de comercializare și internalizare a cercetării”		DA
O distribuție mai bună a activității CDI în toate regiunile României	DA	DA	DA	DA	Nevoia de a îmbunătăți distribuția activității CDI nu este inclusă în mod explicit în nevoile de dezvoltare, în ciuda menționării specializării inteligente	DA	DA
Creșterea numărului de acțiuni de cooperare și crearea Grupurilor Operaționale pentru Parteneriat European în domeniul inovării pentru productivitatea și durabilitatea agriculturii	DA	DA	DA	DA	Nu există o nevoie de dezvoltare explicit legată de acest rezultat		DA
Noi produse, practici, procese și tehnologii dezvoltate și aplicate la nivel de fermă și în industria alimentară	DA	DA	DA	DA	Legătură cu: „Adaptarea activităților de cercetare la nevoile agricultorilor și facilitarea accesului acestora la rezultatele cercetării, inovării și servicii de consultanță de calitate”, dar această nevoie de dezvoltare este formulată ca o activitate / prioritate, mai degrabă decât ca o nevoie	DA	
Îmbunătățirea performanțelor economice și de mediu prin dezvoltarea de produse, practici, procese și tehnologii inovatoare	DA	vezi comentariu	DA	DA	Nu există nici o nevoie de dezvoltare explicită legată de acest rezultat așteptat.		DA

Obiectivul Tematic 2. Îmbunătățirea accesului la tehnologia informației și comunicațiilor, a utilizării și a calității acesteia

Observații privind rezultatele așteptate pentru Obiectivul Tematic 2 sunt prezentate mai jos:

Rezultate așteptate	Relevanța pentru:					Claritate	Fezabilitate
	OT	FESI YEI	Obiective EU2020	RST	Situația de modificat așa cum este identificată în AP		
Piețe mai dinamice și mai competitive pe întreg teritoriul României, cu câștiguri asociate pentru consumatori, rezultate din creșterea gradului de utilizare a comerțului electronic	DA	DA	DA	DA	Nevoia de dezvoltare este definită în linii mari („consolidarea mediului de afaceri digital”), prin urmare este dificil să se stabilească relevanța între rezultat și situația de modificat		DA
Îmbunătățirea serviciilor publice și reducerea sarcinii administrative, atât pentru întreprinderi, cât și pentru cetățeni, rezultată din implementarea programului e-government 2.0	DA	DA	DA	DA	Nevoia de dezvoltare este definită în linii mari („consolidarea mediului de afaceri digital”), prin urmare este dificil să se stabilească relevanța între rezultat și situația de modificat	DA	DA

Obiectivul Tematic 3. Îmbunătățirea competitivității IMM-urilor, a sectorului agricol și a sectorului pescuitului și acvaculturii

În ansamblu, numărul de rezultate așteptate pentru OT 3 este mare. Observații specifice privind rezultatele așteptate sunt prezentate mai jos:

Rezultate așteptate	Relevanța pentru:					Claritate	Fezabilitate
	OT	FESI YEI	Obiective EU2020	RST	Situația de modificat așa cum este identificată în AP		
Dezvoltarea durabilă a economiei românești, reflectată în creșterea activității economice informale și a ocupării forței de muncă în toate regiunile mai puțin dezvoltate din România.							
Un procent mai mare de ocupare a forței de muncă în sectoarele competitive din industrie și în sectoarele de servicii cu valoare adăugată mai mare.	DA	DA	DA	DA	Rezultatul este relevant pentru următoarea nevoie de dezvoltare: „extinderea și creșterea continuă, inclusiv pe piața internațională, ale sectoarelor industriei prelucrătoare și serviciilor cu valoare adăugată mare, în special sectorul autovehiculelor; ale produselor și serviciilor TIC; ale procesării alimentelor și băuturilor.”	DA	DA
O contribuție mai mare la creștere și ocuparea forței de muncă din partea IMM-urilor.	DA	DA	DA	DA	Nevoile IMM-urilor nu sunt definite explicit		DA
Dezvoltarea comerțului internațional; Îmbunătățirea sustenabilității mediului în sectorul afacerilor.							
Productivitatea crescută și o valoare adăugată sporită în sectoarele agricultură, silvicultură și industrie alimentară;	DA	DA	DA	DA	Rezultatul coincide mai multor nevoi de dezvoltare	DA	DA

Rezultate așteptate	Relevanța pentru:					Claritate	Fezabilitate
	OT	FESI YEI	Obiective EU2020	RST	Situația de modificat așa cum este identificată în AP		
<p>Reducerea polarizării în exploatațile agricole; Pondere crescută a fermelor gestionate de tineri agricultori calificați</p> <p>Sectoare mai durabile punct de vedere economic și mai diversificate în domeniul pescuitului; Volum crescut și o valoare adăugată sporită în producție și prelucrare; Conexiuni mai bune cu piețele din România și nu numai; Standarde îmbunătățite în acvacultură și respectarea legislației de mediu; Creșterea siguranței la bordul navelor de pescuit în apele interioare și maritime; Beneficii ale consumatorilor din îmbunătățirea varietății și calității ofertei</p>							

Obiectivul Tematic 6. Conservarea și protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor

Observații privind rezultatele așteptate pentru Obiectivul Tematic 6 sunt prezentate mai jos:

Rezultate așteptate	Relevanța pentru:					Claritate	Fezabilitate
	OT	FESI YEI	Obiective EU2020	RST	Situația de modificat așa cum este identificată în AP		
<p>Creșterea valorii adăugate a serviciilor în cultură și turism, reabilitarea zonelor istorice (urbane), valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, măsuri pentru mediul urban (inclusiv reabilitarea siturilor industriale poluate, infrastructura sport / multifuncțională a centrelor culturale)</p>	vezi comentariu	DA	DA	-	Nu există nici o nevoie de dezvoltare explicită privind acest rezultat așteptat		DA

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Provocarea de dezvoltare 2 „Populație și aspecte sociale”**Obiectivul Tematic 2. Îmbunătățirea accesului la tehnologia informației și comunicațiilor, a utilizării și a calității acesteia**

Observații privind rezultatele așteptate pentru Obiectivul Tematic 2 sunt prezentate mai jos:

Rezultate așteptate	Relevanța pentru:					Claritate	Fezabilitate
	OT	FESI YEI	Obiective EU2020	RST	Situația de modificat așa cum este identificată în AP		
Servicii îmbunătățite în educație și sănătate							

Obiectivul Tematic 11. Creșterea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate și o administrație publică eficientă

Observații privind rezultatele așteptate pentru Obiectivul Tematic 11 sunt prezentate mai jos:

Rezultate așteptate	Relevanța pentru:					Claritate	Fezabilitate
	OT	FESI YEI	Obiective EU2020	RST	Situația de modificat așa cum este identificată în AP		
Capacitate îmbunătățită privind evaluarea impactului politicilor educaționale și de sănătate	DA	DA	-	DA	Nu există o legătură clară între nevoia de dezvoltare și rezultatul scontat	DA	DA

Obiectivul Tematic 8. Promovarea ocupării durabile și de calitate a forței de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă

Observații privind rezultatele așteptate pentru Obiectivul Tematic 8 sunt prezentate mai jos:

Rezultate așteptate	Relevanța pentru:					Claritate	Fezabilitate
	OT	FESI YEI	Obiective EU2020	RST	Situația de modificat așa cum este identificată în AP		
Activitate economică sporită și un grad mai mare de ocupare a forței de muncă, în special în regiunile mai puțin dezvoltate ale României și în zonele rurale.	DA	DA	DA	DA	Rezultatul coincide mai multor nevoi de dezvoltare		DA
Participare crescută pe piața muncii, în special în regiunile mai puțin dezvoltate și în zonele rurale din România;	DA	DA	DA	DA	Rezultatul coincide mai multor nevoi de dezvoltare	DA	DA
Termeni și condiții mai bune pentru angajați, cu accent special pe sectoarele de creștere competitivă și/ sau sectoarele tradiționale cu							

Rezultate așteptate	Relevanța pentru:					Claritate	Fezabilitate
	OT	FESI YEI	Obiective EU2020	RST	Situația de modificat așa cum este identificată în AP		
<p>potențial de creștere, precum și funcție de potențial regional/ local de creștere și pe piețele formale ale muncii pe teritoriul României;</p> <ul style="list-style-type: none"> Statut îmbunătățit al grupurilor dezavantajate pe piața muncii, îndeosebi pentru femei, lucrătorii mai în vârstă, șomerii pe termen lung, persoanele inactive, persoanele de etnie romă, O tranziție mai bună a tinerilor între educație și piața muncii 							
Calitate îmbunătățită a SPO în furnizarea măsurilor active de ocupare	DA	DA	DA	DA	Există o legătură clară cu următoarea nevoie de dezvoltare: „modernizarea Serviciului Public de Ocupare și întărirea capacității administrative de a furniza măsuri active de ocupare a forței de muncă (cum ar fi calea carierei, consiliere, mentorat, instruire, căutare de locuri de muncă, servicii de plasare a forței de muncă etc.) și măsuri preventive de ocupare a forței de muncă, inclusiv printr-o abordare în parteneriat.”	DA	DA
Grad de diversificare mai mare a activităților rurale și ocuparea forței de muncă în afara sectorului agricol, cu rezultat ponderea crescută a sectoarelor secundar și terțiar în economia națională	DA	DA	DA	DA	Există o legătură clară cu următoarea nevoie de dezvoltare: „diversificarea economiei rurale, prin promovarea creării și dezvoltării afacerilor și locurilor de muncă în afara domeniului agriculturii”		DA
Grad de diversificare mai mare a activității economice în sectoarele de pescuit și în zonele de pescuit din România	vezi comentariu	DA	DA	DA	Există o legătură clară cu următoarea nevoie de dezvoltare: „diversificarea economiei pescuitului și acvaculturii, pentru a atrage ocuparea forței de muncă și crearea de firme în domeniu”		DA

Obiectivul Tematic 9. Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a oricărei forme de discriminare

Observații privind rezultatele așteptate pentru Obiectivul Tematic 9 sunt prezentate mai jos:

Rezultate așteptate	Relevanța pentru:					Claritate	Fezabilitate
	OT	FESI YEI	Obiective EU2020	RST	Situația de modificat așa cum este identificată în AP		
Servicii sociale și de sănătate îmbunătățite, precum și accesibilitatea populației la aceste servicii, și rezultate în domeniul sănătății mai bune, în special în regiunile mai puțin dezvoltate ale	DA	DA	DA	DA	Rezultatul coincide mai multor nevoi de dezvoltare		DA

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Rezultate așteptate	Relevanța pentru:				Situția de modificat așa cum este identificată în AP	Claritate	Fezabilitate
	OT	FESI YEI	Obiective EU2020	RST			
României;							
Îmbunătățirea nivelului de trai și a condițiilor de viață (din punct de vedere economic, social și de sănătate) a comunităților defavorizate din zonele urbane	DA	DA	DA	DA	Rezultatul coincide mai multor nevoi de dezvoltare, deși locuințele sunt numai succint menționată ca o nevoie		DA
Reducerea substanțială a incidenței sărăciei, în special în rândul copiilor, populației de etnie romă și altor grupuri defavorizate;	DA	DA	DA	DA	Rezultatul coincide mai multor nevoi de dezvoltare		DA
Rezultate mai bune pentru persoanele care au fost instituționalizate în trecut și care se mută în comunitate;							
Oportunități de lucru mai bune pentru persoanele vulnerabile/ defavorizate	DA	DA	DA	DA	Rezultatul coincide mai multor nevoi de dezvoltare		DA
Pondere crescută a populației rurale care beneficiază de infrastructură și de servicii mai bune la serviciile de bază, reducerea sărăciei rurale și crearea condițiilor pentru dezvoltarea economică							

Obiectivul Tematic 10. Investiții în educație, formare și formare profesională pentru dezvoltarea competențelor și învățare pe tot parcursul vieții

Observații privind rezultatele așteptate pentru Obiectivul Tematic 10 sunt prezentate mai jos:

Rezultate așteptate	Relevanța pentru:				Situția de modificat așa cum este identificată în AP	Claritate	Fezabilitate
	OT	FESI YEI	Obiective EU2020	RST			
<p>Îmbunătățirea facilităților educaționale în ECEC și a învățământului primar și secundar, în special a celor din zone defavorizate</p> <p>Îmbunătățirea facilităților educaționale a sectorului terțiar, în special a celor care vor asigura o mai bună legătură cercetarea și/sau cooperarea cu sectorul de afaceri;</p> <ul style="list-style-type: none"> Îmbunătățirea facilităților formării educaționale vocaționale, concentrându-se în principal pe creșterea sectoarelor cu potențial subliniate în 							

Rezultate așteptate	Relevanța pentru:					Claritate	Fezabilitate
	OT	FESI YEI	Obiective EU2020	RST	Situația de modificat așa cum este identificată în AP		
cadrul Strategiei Naționale pentru Competitivitate <ul style="list-style-type: none"> Rezultate privind educația și formarea îmbunătățite, inclusiv o mai bună tranziție a tinerilor pe piața muncii Un mai mare grad de conștientizare și participare la educație, ca o cale către bunăstarea economică și socială, în special în rândul grupurilor și zonelor defavorizate din România Reducerea riscului de excluziune digitală, în special în regiunile mai puțin dezvoltate ale României și în zonele rurale reducerea penuriei de cercetători calificați Forța de muncă din ce în ce mai calificată, mai flexibilă și mai capabilă de a răspunde nevoilor în schimbare în contextul unei economii globalizate 							
Creșterea gradului de retenție a personalului din sectorul de cercetare	DA	DA	DA	DA	Rezultatul coincidemai multor nevoi de dezvoltare	DA	DA
Creșterea ponderii agricultorilor și lucrătorilor calificați în prelucrarea produselor alimentare, mai în măsură să îndeplinească nevoile de dezvoltare viitoare ale sectorului	DA	DA	DA	DA	Rezultatul coincide mai multor nevoi de dezvoltare	DA	DA

Provocarea de dezvoltare 3 „Infrastructură”

Obiectivul Tematic 2. Îmbunătățirea accesului la tehnologia informației și comunicațiilor, a utilizării și a calității acesteia

Observații privind rezultatele așteptate pentru Obiectivul Tematic 2 sunt prezentate mai jos:

Rezultate așteptate	Relevanța pentru:					Claritate	Fezabilitate
	OT	FESI YEI	Obiective EU2020	RST	Situația de modificat așa cum este identificată în AP		
<ul style="list-style-type: none"> O acoperire extinsă a rețelelor NGA în bandă 	DA	DA	DA	DA	Legătură clară cu nevoia de dezvoltare definită	DA	DA

Rezultate așteptate	Relevanța pentru:				Situția de modificat așa cum este identificată în AP	Claritate	Fezabilitate
	OT	FESI YEI	Obiective EU2020	RST			
<p>largă, de cel puțin 30 Mbps, inclusiv în zonele rurale;</p> <ul style="list-style-type: none"> Nivel înalt de preluare a serviciilor NGA în bandă largă, atât de către întreprinderi, cât și de clienții de pe piața internă 							

Obiectivul Tematic 7. Promovarea transportului durabil și eliminarea blocajelor din infrastructurile rețelelor importante

Observații privind rezultatele așteptate pentru Obiectivul Tematic 7 sunt prezentate mai jos:

Rezultate așteptate	Relevanța pentru:				situația de modificat așa cum este identificată în AP	claritate	fezabilitate
	OT	FESI YEI	Obiective EU2020	RST			
Conectivitate îmbunătățită cu piețele internaționale	DA	DA	DA	DA	Există o legătură clară cu următoarea nevoie de dezvoltare: „îmbunătățirea accesibilității României și a regiunilor sale și a conectivității acestora cu piețele, reducându-se astfel semnificativ obstacolele în calea dezvoltării și diversificării lor, în contextual MPGT”	DA	DA
Îmbunătățirea accesibilității regiunilor mai puțin dezvoltate din România	DA	DA	DA	DA	Există o legătură clară cu următoarea nevoie de dezvoltare: „îmbunătățirea accesibilității României și a regiunilor sale și a conectivității acestora cu piețele, reducându-se astfel semnificativ obstacolele în calea dezvoltării și diversificării lor, în contextual MPGT”	DA	DA
Un transport mixt mai durabil, care decurge din utilizarea mai bună a rețelei feroviare raționalizate și o cotă mai mare de marfă transportată pe calea ferată și pe apă	DA	DA	DA	DA	Există o legătură clară cu următoarea nevoie de dezvoltare: „îmbunătățirea sustenabilității sistemului mixt de transport din România și atractivității alternativelor la transportul rutier”	DA	DA
Îmbunătățirea siguranței în trafic, în special cel rutier și feroviar;	DA	DA	DA	DA	Nu există o nevoie de dezvoltare explicit legată de acest rezultat	DA	DA
Reducerea timpului de călătorie	DA	DA	DA	DA	Există o legătură clară cu următoarea nevoie de dezvoltare: „îmbunătățirea accesibilității României și a regiunilor sale și a conectivității acestora cu piețele, reducându-se astfel semnificativ obstacolele în calea dezvoltării și diversificării lor, în contextual MPGT”	DA	DA
Guvernanța îmbunătățită a sectorului de transport							

Provocarea de dezvoltare 4 „Resurse”

Obiectivul Tematic 4. Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon în toate sectoarele

Observații privind rezultatele așteptate pentru Obiectivul Tematic 4 sunt prezentate mai jos:

Rezultate așteptate	Relevanța pentru:					Claritate	Fezabilitate
	OT	FESI YEI	Obiective EU2020	RST	Situația de modificat așa cum este identificată în AP		
Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și creșterea gradului de sechestrare a carbonului	DA	DA	DA	-	Rezultatul este legat de mai multe nevoi de dezvoltare	DA	DA
Transport urban mai durabil și, prin urmare, reducerea poluării	DA		DA	-	Rezultatul este atribuit următoarei nevoi de dezvoltare: „îmbunătățirea eficienței energetice a sectorului transporturilor, inclusiv a sistemelor de transport urban, a ambarcațiunilor de pescuit și a unităților de prelucrare”		DA
Îmbunătățirea eficienței de utilizare a energiei în sectorul rezidențial și domeniul public, în industrie, agricultură, pescuit	DA		DA	-	Rezultatul coincide mai multor nevoi de dezvoltare	DA	DA
Creșterea cotei de producere a energiei din surse regenerabile;	DA	DA	DA	-	Rezultatul este atribuit următoarei nevoi de dezvoltare: „promovarea producției și distribuției de energie din SRE”	DA	DA
Întreținerea gradului scăzut de dependență a României față de energia importată							
Creșterea eficienței utilizării energiei în sistemul de termoficare	DA	DA	DA	-	Rezultatul este atribuit următoarei nevoi de dezvoltare: „asigurarea sustenabilității sistemelor publice de termoficare municipale prin reducerea pierderilor din rețele”	DA	DA
Creșterea utilizării potențialului României în ceea ce privește producția de surse regenerabile din biomasă și biogaz și alte surse regenerabile							
Creșterea gradului de sechestrare a carbonului și de reducere a emisiilor în sectoarele agricol și forestier	DA	DA	DA	-	Rezultatul este atribuit următoarei nevoie de dezvoltare: „creșterea nivelului de sechestrare a carbonului, în special în agricultură și silvicultură”	DA	DA

Obiectivul Tematic 5. Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor

Observații privind rezultatele așteptate pentru Obiectivul Tematic 5 sunt prezentate mai jos:

Rezultate așteptate	Relevanța pentru:				Situția de modificat așa cum este identificată în AP	Claritate	Fezabilitate
	OT	FESI YEI	Obiective EU2020	RST			
Îmbunătățirea anticipării și gestionării riscurilor, inclusiv îmbunătățirea sensibilizării opiniei publice și a capacității de autoprotejare O mai bună coordonare și viteză de reacție atunci când apar situații de urgență Eroziune costieră redusă	DA	DA	DA	-	Rezultatul coincide mai multor nevoi de dezvoltare		DA
Reducerea expunerii populației și teritoriului României la riscurile de inundații și secetă	DA	DA	DA	-	Rezultatul coincide mai multor nevoi de dezvoltare	DA	DA

Obiectivul Tematic 6. Conservarea și protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor

Observații privind rezultatele așteptate pentru Obiectivul Tematic 6 sunt prezentate mai jos:

Rezultate așteptate	Relevanța pentru:				Situția de modificat așa cum este identificată în AP	Claritate	Fezabilitate
	OT	FESI YEI	Obiective EU2020	RST			
Creșterea ponderii populației care trebuie să fie conectată la sursa de alimentare cu apă potabilă și la sistemele de canalizare	DA	DA	DA	-	Rezultatul este atribuit următoarei nevoi de dezvoltare: „extinderea accesului publicului la serviciile de apă și ape uzate, în contextul Directivei-cadru privind apa și al planurilor de management ale bazinelor hidrografice”	DA	DA
Creșterea gradului de utilizare și reciclare a deșeurilor	DA	DA	DA	-	Rezultatul este atribuit următoarei nevoi de dezvoltare: „punerea în aplicare și modernizarea infrastructurilor necesare pentru a respecta obligațiile din Directiva-cadru privind deșeurile”	DA	DA
Reducerea pierderii de biodiversitate	DA	DA	DA	-	Rezultatul este atribuit următoarei nevoi de dezvoltare: „protejarea, conservarea, reabilitarea și exploatarea atentă a patrimoniului cultural și a bunurilor naturale ale României, inclusiv a peisajelor, a terenurilor agricole, a pădurilor, a apelor interioare și de coastă, a zonelor protejate și a biodiversității”		DA
Creșterea ponderii terenurilor agricole administrate prin practici agricole de mediu durabile pentru a menține și a proteja biodiversitatea (inclusiv în zonele cu valoare naturală ridicată a terenurilor agricole)	DA	DA	DA	-	Rezultatul este oarecum atribuit următoarei nevoi de dezvoltare: „protejarea, conservarea, reabilitarea și exploatarea atentă a patrimoniului cultural și a bunurilor naturale ale României, inclusiv a peisajelor, a terenurilor agricole, a pădurilor, a apelor interioare și de coastă, a zonelor protejate și a biodiversității”	DA	DA
Creșterea suprafețelor pe care se evită abandonarea activităților agricole	DA	DA	DA	-	Rezultatul este atribuit următoarei nevoi de dezvoltare: reducerea abandonului activităților agricole		DA
Creșterea eficienței în utilizarea apei în agricultură	DA	DA	DA	-	Nu există o nevoie de dezvoltare legată de acest rezultat scontat; în precedentele	DA	

Rezultate așteptate	Relevanța pentru:				Situția de modificat așa cum este identificată în AP	Claritate	Fezabilitate
	OT	FESI YEI	Obiective EU2020	RST			
					versiuni ale AP exista o nevoie relevantă, chiar dacă nu era foarte specifică: „creșterea eficienței utilizării apei în agricultură”		
Sprajin crescut pentru titularii terenurilor forestiere pentru dezavantajele economice cu care se confruntă prin conservarea biodiversității și protejarea resurselor de sol și apă pe terenurile lor							
Reducerea impactului negativ asupra mediului marin	DA	DA	DA	-	Nu există o nevoie de dezvoltare legată de acest rezultat scontat		DA
Reducerea efortului de pescuit, reducerea capturilor nedorite și aruncate înapoi în mare	DA	DA	DA	-	Nu există o nevoie de dezvoltare legată de acest rezultat scontat	DA	DA
Reducerea zonelor abandonate și poluate din fostele situri industriale	DA	DA	DA	-	Rezultatul este atribuit următoarei nevoi de dezvoltare: „soluționarea situației privind siturile abandonate și poluate, precum și gestionarea surselor actuale de poluare”	DA	DA
Creșterea capacității de evaluare a calității aerului	DA	DA	DA	-	Rezultatul este atribuit următoarei nevoi de dezvoltare: „dezvoltarea și îmbunătățirea evaluării calității aerului”	DA	DA

Obiectivul Tematic 7. Promovarea transportului durabil și eliminarea blocajelor din infrastructurile rețelelor importante

Observații privind rezultatele așteptate pentru Obiectivul Tematic 7 sunt prezentate mai jos:

Rezultate așteptate	Relevanța pentru:				Situția de modificat așa cum este identificată în AP	Claritate	Fezabilitate
	OT	FESI YEI	Obiective EU2020	RST			
Îmbunătățirea transportului energiei	DA	DA	DA	DA	Rezultatul este atribuit următoarei nevoi de dezvoltare: „îmbunătățirea eficienței energetice prin dezvoltarea unor sisteme de transport inteligente” Rezultatul așteptat, identificat pentru acest OT, nu se referă la transportul urban	DA	DA

Provocarea de dezvoltare 5 „Administrația și guvernarea”

Obiectivul Tematic 2. Îmbunătățirea accesului la tehnologia informației și comunicațiilor, a utilizării și a calității acestora

Observații privind rezultatele așteptate pentru Obiectivul Tematic 2 sunt prezentate mai jos:

Rezultate așteptate	Relevanța pentru:				Situția de modificat așa cum este identificată în AP	Claritate	Fezabilitate
	OT	FESI YEI	Obiective EU2020	RST			
Eficiență îmbunătățită a administrației publice prin utilizarea sporită a TIC și e-guvernare	DA	DA	-	DA	Rezultatul este atribuit nevoii de dezvoltare identificată		DA
Satisfacție publică sporită în ceea ce privește îmbunătățirea administrației publice și a serviciilor publice							

Obiectivul Tematic 11. Creșterea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate și o administrație publică eficientă

Observații privind rezultatele așteptate pentru Obiectivul Tematic 11 sunt prezentate mai jos:

Rezultate așteptate	Relevanța pentru:				Situția de modificat așa cum este identificată în AP	Claritate	Fezabilitate
	OT	FESI YEI	Obiective EU2020	RST			
Îmbunătățirea eticii, transparenței și integrității procesului de luare a deciziilor și cheltuielilor bugetare	DA	DA	-	DA	Rezultatul coincide mai multor nevoi de dezvoltare		DA
Creșterea calității și accesibilității serviciilor publice	DA	DA	-	DA	Rezultatul coincide mai multor nevoi de dezvoltare	DA	DA
Consolidarea capacităților organizaționale și administrative ale instituțiilor judiciare și ale resurselor umane dezvoltate; rezolvarea mai rapidă a acțiunilor civile și penale							
Îmbunătățirea gradului de satisfacție a publicului în ceea ce privește administrația și serviciile publice Îmbunătățirea gradului de satisfacție a întreprinderilor față de proporționalitatea sarcinii și reglementărilor administrative							
Implementarea unui sistem integrat de management al resurselor umane							
Reducerea obstrucționării dezvoltării și consolidării exploatațiilor agricole, generată de litigii de proprietate asupra terenurilor							

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Principalele rezultate descrise în AP sunt prezentate pe obiective tematice, urmărindu-se cerințele modelului și orientărilor cu privire la conținutul Acordului de Parteneriat. Există o legătură clară între obiectivele tematice și rezultatele așteptate, cu câteva posibile clarificări.

De asemenea, în conformitate cu cerințele, rezultatele sunt prezentate pe fiecare fond ESI. Principalele rezultate sunt de așteptat să contribuie la toate obiectivele Strategiei Europa 2020 privind creșterea inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii. Rezultatele referitoare la capacitatea administrativă (de exemplu rezultatele din provocarea de dezvoltare nr. 5 „Administrația și guvernarea”) ar putea fi considerate ca orizontale în ceea ce privește obiectivele Europa 2020. Mai mult, rezultatele iau în considerare recomandările Consiliului specifice dețară. În general, este de așteptat ca prioritățile de finanțare să contribuie la rezultatele așteptate.

Recomandări viitoare cu privire la adecvarea rezultatelor

În data de 6 august 2014, Comisia Europeană a aprobat Acordul de Parteneriat cu România. Prin urmare, cerința privind gradul de adecvare a rezultatelor poate fi considerată îndeplinită. Tabelele de mai sus pot servi ca un mecanism pentru MFE în scopul de a verifica anumite rezultate care nu sunt identificate / atribuite clar în AP din cauza includerii lor în programele operaționale de bază, cum ar fi cele în materie de pescuit din provocarea de dezvoltare nr. 1, Obiectivul Tematic 3.

3.1.4 Întrebarea I.4

I.4 Sunt adecvate alocările propuse pentru fiecare PO și obiectiv tematic?

Abordare

O listă a instrumentelor pentru analiza întrebării I.4 este prezentată în continuare:

Capitol	Instrument	Contribuția instrumentului
I.4	Cercetare documentară	Revizuirea orientărilor și cerințelor CE, a studiilor anterioare și a proiectelor de Acord de Parteneriat pentru perioada 2014-2020 ale țărilor cu o situație similară
I.4	Statistici descriptive și modelare	Analiza distribuției alocărilor financiare per obiective tematice și țări cu o situație similară
I.4	Evaluare comparativă	Comparațiile cu țările cu o situație similară
I.4	Interviuri	Colectarea informațiilor suplimentare și validarea informațiilor preliminare

Alocări propuse

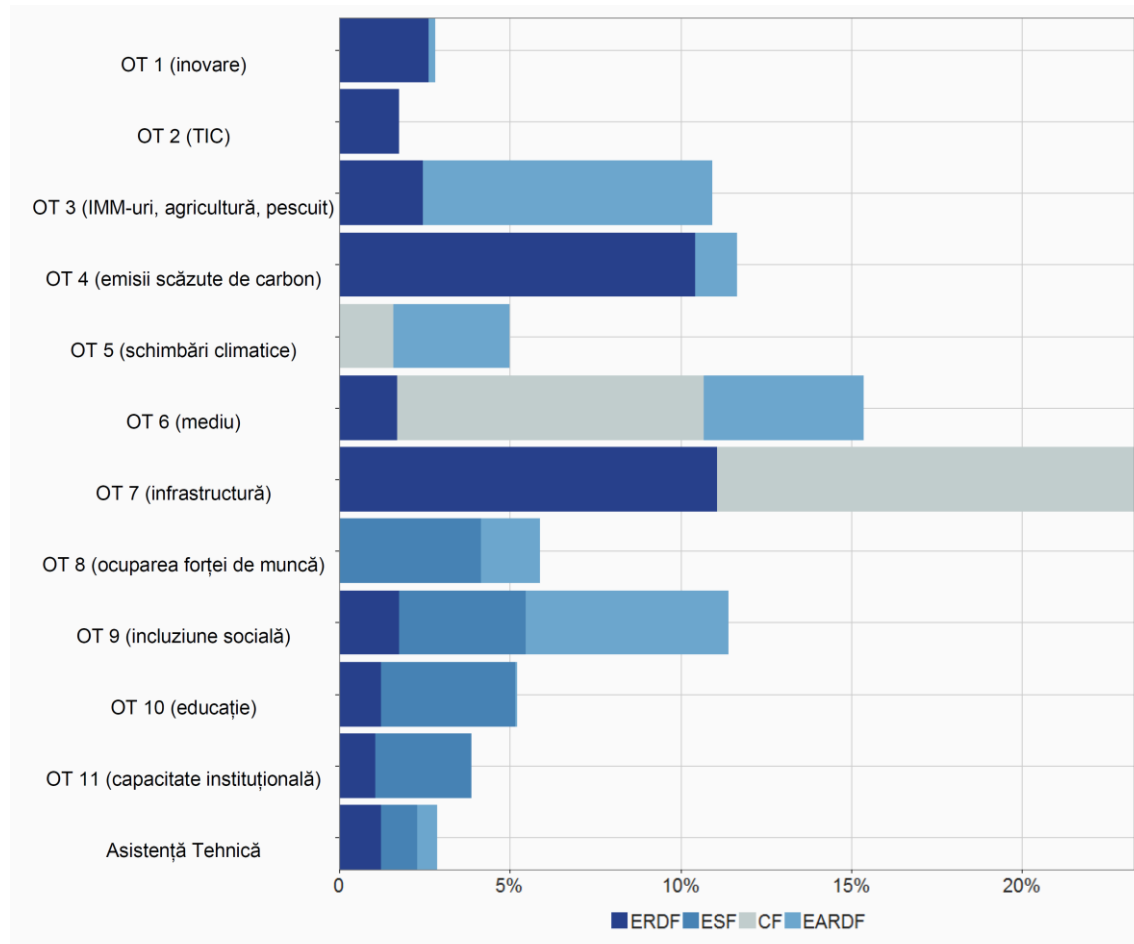
Acordul de Parteneriat cu România pentru perioada 2014-2020 a arătat în mod explicit principiile fundamentale care ghidează cuantificarea nevoilor și priorităților de dezvoltare în alocări financiare. Acestea includ:

- capacitatea de absorbție limitată a întreprinderilor și furnizorilor de inovare care reflectă structura sectorială și mărimea distribuției bazei de afaceri;
- nevoia de a îndeplini cerințele *acquis*-ului, precum și obligațiile față de instituții de finanțare internaționale care necesită o puternică concentrare pe proiecte de transport și de apă;
- normele privind concentrarea tematică;
- dezagregare pre-determinată a FESI în cinci fonduri (FEDR, FC, FSE, FEADR și FEPAM);
- utilizarea FESI pentru a contribui o dezvoltare economică și socială echilibrată, având în vedere în special provocările teritoriale.

Având în vedere restricțiile pe care criteriile de mai sus le impun, alocările financiare propuse au vizat de asemenea să maximizeze obiectivul global stabilit în Acordul de Parteneriat cu România, pentru a reduce disparitățile de dezvoltare economică și socială dintre România și statele membre ale UE, garantând în același timp finanțarea celor mai eficiente proiecte.

Acordul de Parteneriat 2014-2020 include alocări financiare indicative pe obiective tematice și pe fiecare fond ESI. Acestea sunt rezumate în figura de mai jos:

Figura 1: Alocarea financiară a FESI per obiectiv tematic și fonduri

Sursa: Acordul de Parteneriat cu România 2014-2020, calcule proprii

România va avea dreptul la aproximativ 30,451 miliarde EUR în prețuri curente din FESI în perioada de programare 2014-2020.

Cea mai mare parte a resurselor va fi alocată pentru OT 7 Promovarea unui transport sustenabil [...] și care va fi finanțat în principal din FC și FEDR. Identificarea unor blocaje importante referitoare la creștere și la ocuparea forței de muncă, legate de deficiențele din rețeaua de transport, ca și scara mare a proiectelor de transport sunt date ca justificare pentru ponderea mare a acestei priorități (aproape 1/4) în totalul finanțării FESI.

Resursele alocate pentru OT 6 [...] protecția mediului [...] sunt cel de-al doilea cel mai mare element în bugetul indicativ pentru finanțarea din FESI în România. Pe lângă politicile de mediu care trebuie consolidate în România, cota sa ridicată în finanțarea totală din FESI este de asemenea determinată de costurile ridicate pentru conformitatea deplină a țării cu Directiva

Consiliului privind calitatea apei potabile și directivele Consiliului privind tratarea apelor urbane reziduale.

Urmează OT 3 (Creșterea competitivității [...] sectorului agricol [...] pescuitului și acvaculturii) în ceea ce privește finanțarea din FESI. Importanța sa este legată de potențialul mare de creștere a competitivității sectorului de afaceri și mediul de afaceri, precum și importanța încă mare a sectorului agricol pentru economia românească și necesitatea persistentă de reformă a acestuia.

Importanța relativă a OT 4, OT 9 și OT 3 rezultă din provocările majore cu care se confruntă țara în domeniile respective de intervenție și, de asemenea, în conformitate cu cerințele pentru concentrarea tematică a fondurilor UE, formalizate în proiectul de Regulament general al FESI.

Respectarea cerințelor minime din reglementările UE privind concentrarea tematică

Cerințele pentru niveluri minime de cheltuieli per obiectiv tematic sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Obiectiv tematic	Cerințe de finanțare per tip de regiune		
	Regiuni mai puțin dezvoltate	Regiuni de tranziție	Regiuni mai dezvoltate
1. Consolidarea cercetării, a dezvoltării tehnologice și a inovării	Cel puțin 50% din FEDR trebuie să fie cheltuite pe aceste 4 obiective	Cel puțin 60% din FEDR trebuie să fie cheltuite pe aceste 4 obiective	Cel puțin 80% din FEDR trebuie să fie cheltuite pe aceste 4 obiective
2. Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informatice și de comunicare			
3. Creșterea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii, a sectorului agricol (pentru FEADR) și a sectorului pescuitului și acvaculturii (pentru FEPAM)			
4. Sprijinirea trecerii la o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele	Cel puțin 12% din FEDR trebuie să fie cheltuite pe aceste 4 obiective	Cel puțin 15% din FEDR trebuie să fie cheltuite pe aceste 4 obiective	Cel puțin 20% din FEDR trebuie să fie cheltuite pe aceste 4 obiective
5. Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor			
6. Protejarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor			
7. Promovarea transportului durabil și eliminarea blocajelor apărute în infrastructura rețelelor importante			
8. Promovarea ocupării durabile și de calitate și sprijinirea mobilității forței de muncă	Cel puțin 60% din alocarea FSE să fie cheltuite pentru fiecare program pentru până la 5 priorități de investiții în cadrul acestor 3 obiective tematice	Cel puțin 70% din alocarea FSE să fie cheltuite pentru fiecare program pentru până la 5 priorități de investiții în cadrul acestor 3 obiective tematice	Cel puțin 80% din alocarea FSE să fie cheltuite pentru fiecare program pentru până la 5 priorități de investiții în cadrul acestor 3 obiective tematice
9. Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a discriminării			
10. Investiții în educație, instruire și formare profesională pentru dobândirea de competențe și învățare pe tot parcursul vieții			
11. Consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și părților interesate și o administrație publică eficientă			

Sursa: Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului

Regulamentul (UE) nr. 1301/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind Fondul european de dezvoltare regională și dispozițiile specifice aplicabile obiectivului referitor la investițiile pentru creștere economică și locuri de muncă și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1080/2006

Regulamentul (UE) nr. 1304/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind Fondul social european și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1081/2006 al Consiliului

În plus, există cerințe pentru ca:

- minim 5% din resursele FEDR să fie cheltuite pentru dezvoltarea urbană durabilă (proiect de regulament FEDR)
- minim 20% din alocările FSE să fie cheltuite pentru incluziunea socială și reducerea sărăciei (proiect de regulament FSE)

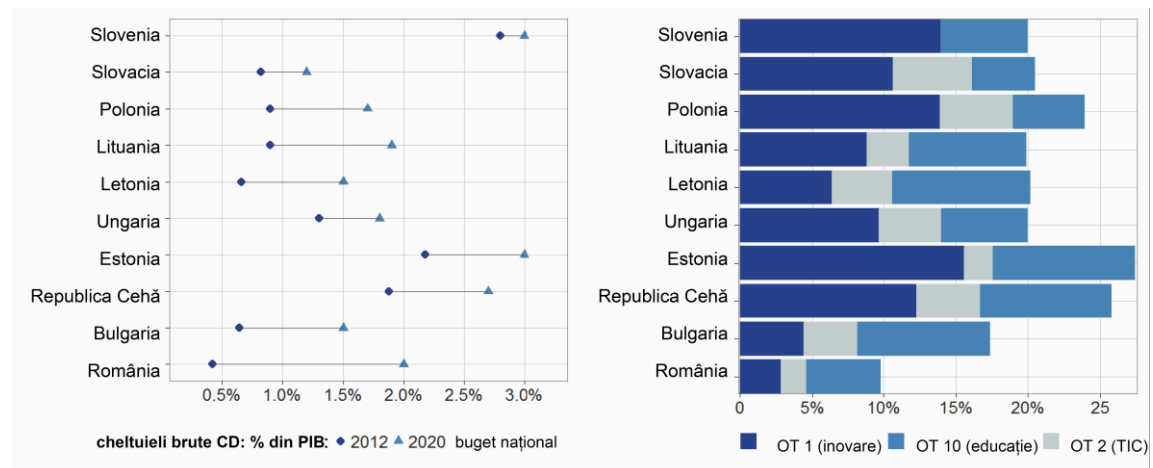
Toate regiunile de dezvoltare din România, cu excepția regiunii de dezvoltare București-Ilfov, sunt mai puțin dezvoltate, iar regiunea de dezvoltare București-Ilfov este mai dezvoltată. În prezent, alocarea financiară propusă este în conformitate cu cerințele de concentrare tematică din cadrul fondurilor FEDR și FSE.

Analiza adecvării alocărilor per obiectiv tematic / Evaluare comparativă în raport cu țările cu o situație similară

Accentul pe atingerea obiectivelor principale ale Strategiei Europa 2020 prin FESI este o schimbare majoră și emblematică, care a fost introdusă pentru perioada de programare 2014-2020. Realizarea creșterii inteligente, durabile și favorabile incluziunii, așa cum este menționată în Strategia Europa 2020, se realizează prin canalizarea investițiilor în cele 11 obiective tematice la nivel UE. Sub acest aspect, România este comparată cu alte economii similare care recuperează decalajele din cadrul UE, în cazul în care alocările financiare prin obiective tematice sunt analizate în raport cu diferența față de țintele naționale legate de Strategia Europa 2020.

Figura 2 prezintă diferența dintre **cheltuielile brute ca % din PIB** în 2012 pentru C&D și ținta națională stabilită pentru 2020. De departe, România are cea mai ambițioasă agendă cu privire la C&D. Cu toate acestea, AP oferă o alocare foarte modestă pentru OT 1, OT 2 și, într-o măsură mai mică, pentru OT 10 ca pondere din totalul fondurilor FESI.

Figura 2: Diferența între țintele naționale raportate la țintele Europa 2020 privind C&D pentru recuperarea decalajului față de statele membre UE, în raport de cota de finanțare pentru OT 1, OT 2 și OT 10

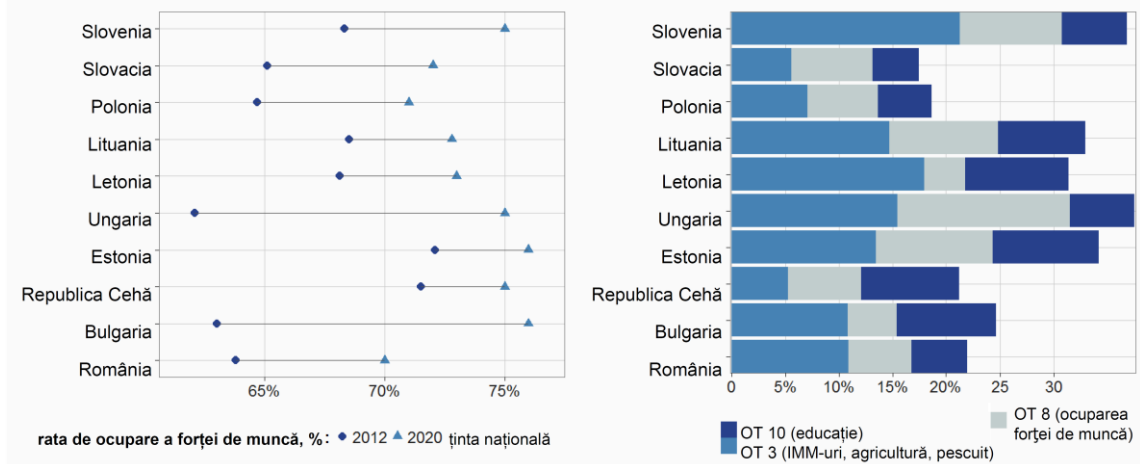

Sursa: Acordul de Parteneriat 2014-2020, Eurostat, Acorduri de Parteneriat (în faza de proiect) ale celorlalte state membre ale UE, calcule proprii.

Rata de ocupare a forței de muncă este încă scăzută în România, dar, având în vedere provocarea cu care se confruntă țara în acest domeniu, obiectivul național EU 2020 este stabilit la 70%, ceea ce reprezintă cea mai mică valoare față de țările cu o situație similară. Alocarea financiară nu este printre cele mai scăzute din grupul de zece state membre ale UE în proces de

recuperare a decalajelor, dar nu este nici prea mare, având în vedere această dimensiune a provocării cu care se confruntă țara. Cu toate acestea, se estimează că în ceea ce privește ocuparea forței de muncă, obiectivul național EU2020 a fost stabilit în mod rezonabil și finanțarea corespondentă este adecvată.

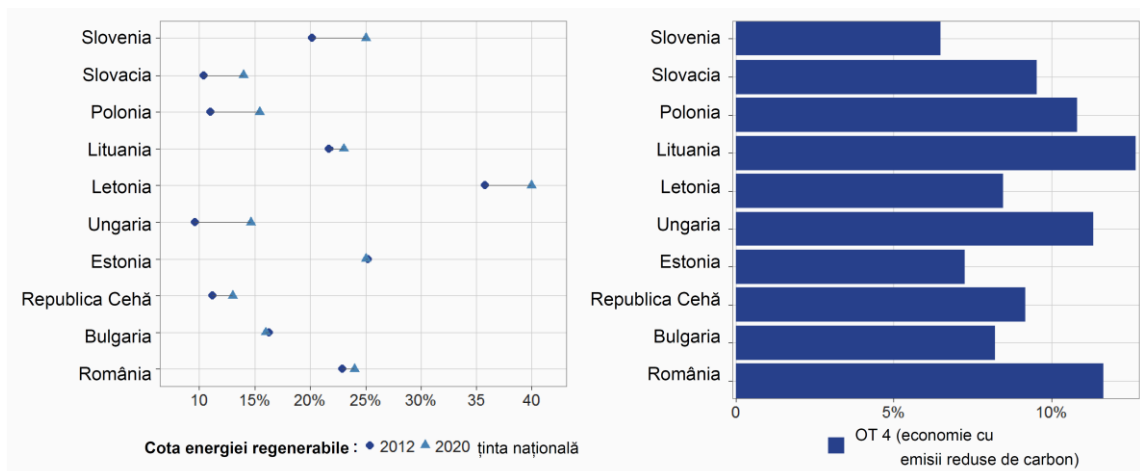
Figura 3: Diferența între țintele naționale raportate la țintele Europa 2020 privind ocuparea forței de muncă pentru recuperarea decalajului față de statele membre UE, în raport de cota de finanțare pentru OT 3, OT 8 și OT 10

Sursa: Acordul de Parteneriat 2014-2020, Eurostat, Acorduri de Parteneriat (în faza de proiect) ale celorlalte state membre ale UE, calcule proprii.

Având în vedere indicatorii aferenți țintei privind eficiența energetică și de mediu EU2020, România are o situație bună în prezent, țara depășind deja, de exemplu, obiectivul global EU2020 pentru o pondere de 20% energie din surse regenerabile din consumul total final de energie. Cu toate acestea, țara se confruntă în continuare cu provocări semnificative în acest domeniu, și, având în vedere necesitatea de a asigura concentrarea tematică a resurselor FEDR din OT 4, sumele alocate pot fi justificate.

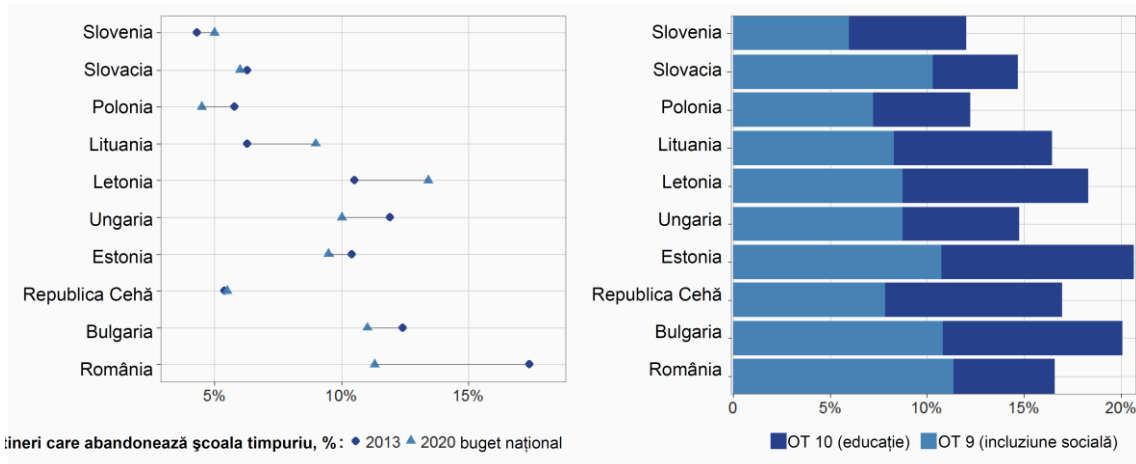
Figura 4: Diferența între țintele naționale raportate la țintele Europa 2020 privind cota de energie regenerabilă pentru recuperarea decalajului față de statele membre UE, în raport de cota de finanțare pentru OT 4

Sursa: Acordul de Parteneriat 2014-2020, Eurostat, Acorduri de Parteneriat (în faza de proiect) ale celorlalte state membre ale UE, calcule proprii.

Realizarea obiectivului național de reducere a **părăsirii timpurii a școlii** la 11,3% pare a fi foarte ambițioasă. În acest scop, România a alocat o parte semnificativă a fondurilor obiectivului tematic nr. 9 (unde există, de asemenea, o cerință privind concentrarea tematică). Cu toate acestea, resursele pentru educație sunt (OT 10) relativ scăzute în România, având în vedere rata mare a abandonului școlar timpuriu.

Figura 5: Diferența între țintele naționale raportate la țintele Strategia Europa 2020 privind cota de abandon școlar timpuriu, % din populația cu vârsta cuprinsă între 18-24 ani care a absolvit cel mult învățământul secundar inferior și care nu sunt înscrși într-o formă de educație sau de formare continuă pentru recuperarea decalajului față de statele membre UE, în raport de cota de finanțare pentru OT 9 și OT 10

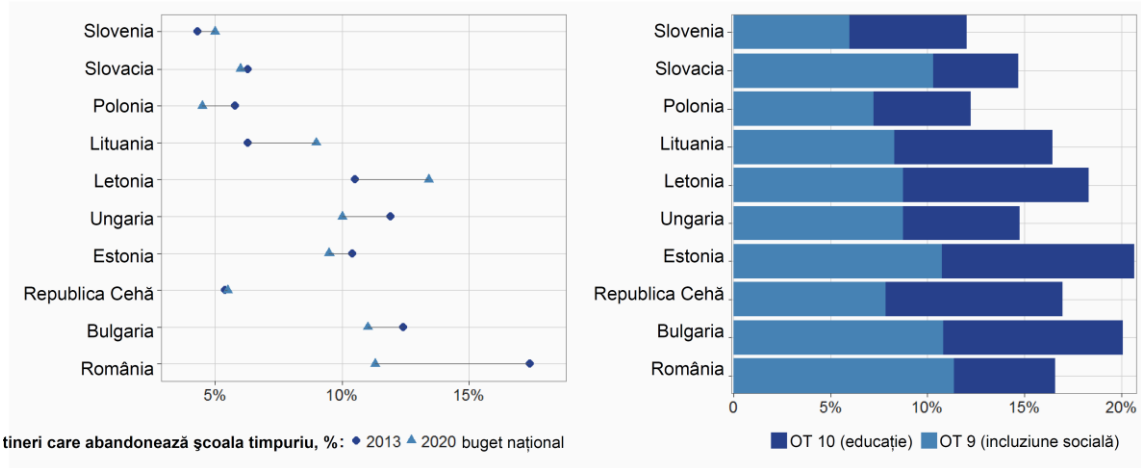

Sursa: Acordul de Parteneriat 2014-2020, Eurostat, Acorduri de Parteneriat (în faza de proiect) ale celorlalte state membre ale UE, calcule proprii.

Figurade mai jos susține, de asemenea, o posibilă creștere a investițiilor în educație, fiindcă sugerează că **nivelul de educație terțiară** din România este cel mai mic din grupul cu o situație similară. Nici obiectivul pentru EU2020 nu este foarte ambițios, lucru ce reiese din faptul că dacă obiectivul României pentru realizarea nivelului de educație terțiară este atins în 2020, valoarea sa va fi superioară într-o marjă mică față de valorile curente în numai două cazuri din restul țărilor cu o situație similară.

Figura 6: Diferența între țintele naționale raportate la țintele Strategia Europa 2020 privind nivelul de educație terțiară în rândul populației cu vârsta cuprinsă între 30-34 de ani pentru recuperarea decalajului față de statele membre UE, în raport de cota de finanțare pentru OT 9

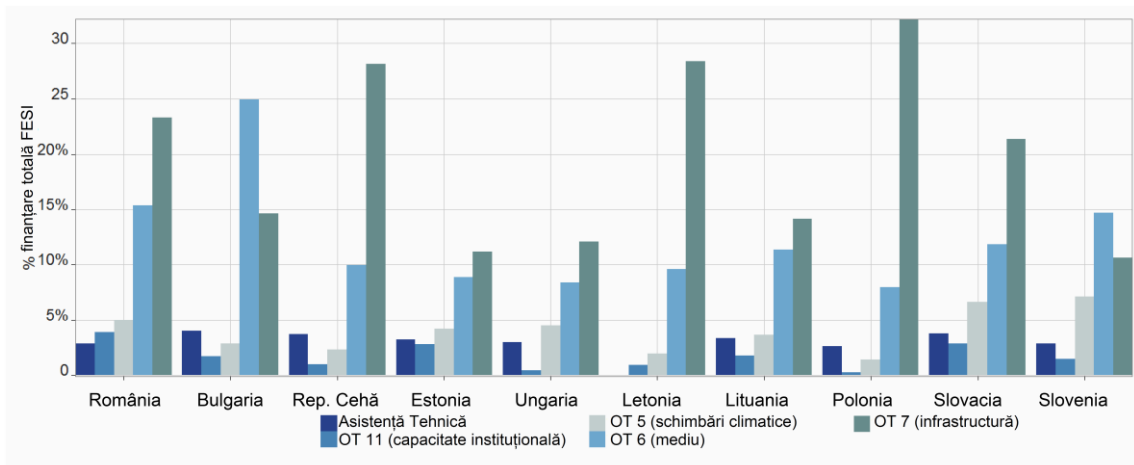

Sursa: Acordul de Parteneriat 2014-2020, Eurostat, Acorduri de Parteneriat (în faza de proiect) ale celorlalte state membre ale UE, calcule proprii.

În cele din urmă, Figura 7 prezintă o scurtă sinteză a alocărilor pentru obiectivele tematice rămase care nu sunt direct asociate cu realizarea obiectivelor naționale în raport cu țintele EU2020.

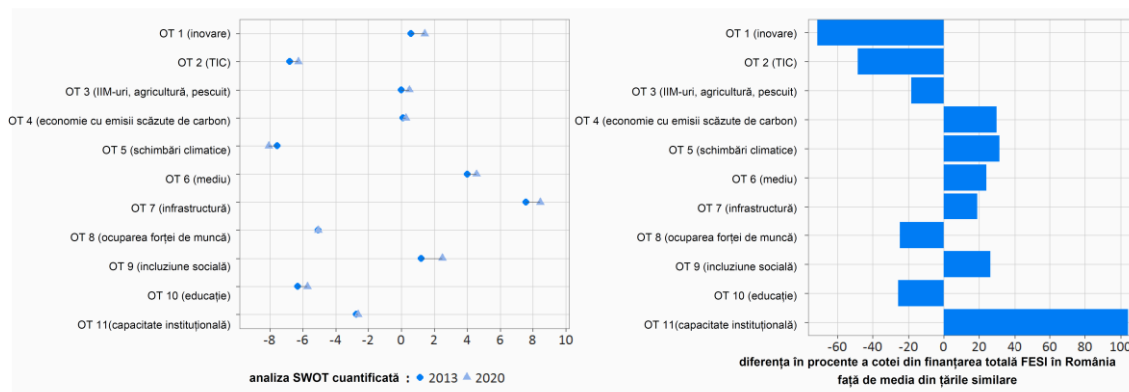
Figura 7: Comparația între țări referitor la OT rămase

Sursa: Acordul de Parteneriat 2014-2020, Eurostat, Acorduri de Parteneriat (în faza de proiect) ale celorlalte state membre ale UE, calcule proprii.

Alocările financiare propuse pe obiective tematice au fost evaluate în raport cu rezultatele analizei SWOT cuantificate. Se poate deduce din figura de mai jos că cele mai mari schimbări trebuie să se îndeplinească cu privire la OT 9 (reducerea sărăciei), la OT 7 (infrastructură) și OT 1 (investiții în cercetare și dezvoltare).

Figura 8: Comparația schimbării necesare per OT în conformitate cu analiza SWOT cuantificată în raport cu alocarea financiară în comparație cu alocarea medie pentru toate țările cu o situație similară

Se poate concluziona că atât condițiile, cât și necesitățile evidențiate în AP, dar și direcțiile necesare de acțiune satisfac cerințele interne și externe.

Recomandări viitoare cu privire la adecvarea alocării resurselor către programele operaționale

Ca urmare a adoptării de către CE a AP, alocarea resurselor către programele operaționale poate fi considerată adecvată. Prin urmare, alocările pentru programele operaționale și obiectivele tematice pot fi considerate adecvate în relație cu nevoile identificate, fundamentate prin justificările și prioritizarea din document, neexistând nicio cerință pentru acțiuni suplimentare.

3.1.5 Întrebarea I.5

I.5 Este dezvoltarea teritorială abordată în mod adecvat?

Abordare

O listă a instrumentelor pentru analiza întrebării I.5 este prezentată în cele ce urmează:

Capitol	Instrument	Contribuția instrumentului
7.1-7.3	Cercetare documentară	Revizuirea regulamentelor, orientărilor și studiilor UE; Revizuirea și analizarea strategiilor și studiilor existente și în proiectele privind dezvoltarea regională și teritorială în România
7.1-7.3	Interviuri	Verificarea, explicarea și îmbunătățirea cercetării și analizei
	Panel-uri de Experți	Verificarea și validarea constatărilor echipei de evaluare ex-ante

Versiunea finală a AP a oferit o prezentare mai clară a modului în care prioritățile de dezvoltare teritorială vor fi abordate și realizate prin activitățile prevăzute în AP în perioada de programare 2014-2020. Documentul a fost în măsură să demonstreze modul în care măsurile de dezvoltare teritorială vor fi susținute de diferite programe operaționale și modul în care sunt ele compatibile cu o dezvoltare teritorială pe termen lung a României, dincolo de finanțarea UE 2014-2020.

Aceasta este în primul rând abordată cadrul POR, dar și în alte programe relevante, în care cele cinci priorități de dezvoltare sunt evidențiate pentru a demonstra accentul pe care România îl pune asupra dimensiunii teritoriale, inclusiv în ceea ce privește acțiunile viitoare / tipuri de investiții și modul în care acestea vor contribui la celor cinci priorități de dezvoltare;

Coerența cu Strategia UE pentru regiunea Dunării și cu alte programe de cooperare teritorială europeană este prezentată, împreună cu o revizuire a criteriilor de selecție ITI care vizează evitarea utilizării criteriilor prea generale, care nu diferențiază orașe, concordanta cu criteriile privind polii de creștere, și non-discriminării pe criterii pe baza experienței anterioare.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Abordarea teritorialității a AP s-a bazat pe documente strategice și de planificare specificate de către Comisia Europeană, precum și documentele strategice românești.

Prioritățile privind dezvoltarea teritorială au fost definite și menționate în AP, pornind de la analiza situației existente în România și până la obiectivele tematice:

Urmând aceste elemente strategice, potențialul identificat și disparitățile teritoriale, următoarele priorități de dezvoltare teritorială au fost stabilite pentru perioada 2014-2020:

- îmbunătățirea calității vieții pentru comunitățile locale și regionale, pentru ca regiunile României să devină mai atractive pentru locuit, pentru petrecerea timpului liber, pentru investiții și muncă;
- promovarea parteneriatelor rural / urban;
- consolidarea rețelei urbane prin dezvoltare policentrică și specializare teritorială;
- creșterea accesibilității și conectivității
- creșterea accesibilității și conectivității: creșterea accesibilității la marile aglomerații urbane și îmbunătățirea accesibilității între aglomerațiile urbane majore și orașele mai mici din zona sau din aria de influență a acestora;
- acces echitabil la servicii de interes general.

Dimensiunea teritorială sau „teritorialitatea” este menționată pe tot parcursul AP. Următoarele aspecte sunt evidențiate:

Doar una dintre cele opt regiuni de dezvoltare ale României este foarte dezvoltată și dinamică. Cu unele variații, cele șapte regiuni de dezvoltare rămase sunt caracterizate de o mai mare populație și economie rurală, lipsindu-le modernizarea și piețele complet funcționale. Incluziunea socială și economică variază între regiuni, existând zone rurale defavorizate în mod semnificativ și cu acces redus la oportunități și la serviciile publice.

„Având în vedere poziția geografică a țării, sinergiile între SUERD și politica maritimă integrată pentru Marea Neagră (Strategia de creștere Albastră) ar trebui mai bine exploatate. Multitudinea de activități economice și de mediu care au loc în Delta Dunării și pe zonele de coastă adiacente litoralului românesc au potențial pentru complementaritate și mecanisme de cooperare între cele două strategii.

În cadrul abordării integrate a dezvoltării teritoriale:

- este prevăzută utilizarea de instrumente CLLD și ITI;
- este vizibilă scara locală a CLLD;
- există intenția de a continua sprijinul la nivel urban prin abordarea polilor de creștere.

Dimensiunea dezvoltării teritoriale a fost inclusă în Acordul de Parteneriat și este foarte vizibilă fiind descrisă într-un capitol de sine stătător, Capitolul (3) din document, dar și în capitolele privind situația actuală și nevoile de dezvoltare.

În majoritatea cazurilor, Acordul de Parteneriat conține unele informații și o abordare generală menționate în diferite documente:

- Cartea verde privind Coeziunea Teritorială;
- Strategia UE pentru regiunea Dunării;
- Alte documente, politici și abordări ale UE sunt, de asemenea, menționate (de exemplu creșterea inteligentă, CLLD, ITI etc.).

AP a identificat în mod clar discrepanța teritorială și diversitatea. Aceasta demonstrează coerența cu Strategia UE pentru regiunea Dunării și cu alte programe de cooperare teritorială europeană. Detalii tehnice privind alte instrumente sunt prezentate, incluzând criteriile de selecție ITI și criteriile polilor de creștere.

Experiențele și metodologiile elaborate și utilizate în actuala perioadă de programare trebuie să fie utilizate în ceea ce privește experiența programului LEADER, precum și Grupurile de Acțiune Locală pentru Pescuit (FLAG).

Recomandări viitoare

Abordarea teritorială poate fi considerată adecvată pentru nevoile identificate, date fiind justificările și prioritizarea acestora în Acordul de Parteneriat și având în vedere că nu există nicio cerință pentru acțiuni suplimentare.

3.1.6 Întrebarea I.6

I.6 Cum sunt adresate nevoile specifice ale zonelor geografice cele mai afectate de sărăcie sau ale grupurilor țintă cu risc de discriminare sau excludere, având în vedere comunitățile marginalizate?

Abordare

O listă a instrumentelor pentru analiza întrebării I.6 este prezentată în continuare:

Capitol	Instrument	Contribuția instrumentului
8.1-8.3	Cercetare documentară	Revizuirea regulamentelor, orientărilor și studiilor UE; Revizuirea și analizarea politicilor și strategiilor existente privind sărăcia și excluderea socială în România
8.2	Analiză comparativă	Analiza a 14 indicatori fundamentali Eurostat pe o perioadă de 5 ani (acolo unde sunt disponibili)
8.1-8.3	Interviuri	Verificare, explicare și îmbunătățire a cercetării și analizei
	Panel-uri de Experți	Verificarea și validarea constatărilor echipei de evaluare ex-ante

Echipele de evaluare au început exercițiul de evaluare cu analiza regulamentelor UE și a orientărilor metodologice furnizate de către CE privind intervențiile adresate sărăciei, grupurilor expuse riscului de discriminare sau excludere și comunității marginalizate.

Analiza documentară a inclus o revizuire a studiilor, evaluărilor și strategiilor naționale relevante. Pentru o mai bună înțelegere a problemelor și extinderii sărăciei și a riscurilor de discriminare și excludere, echipa de evaluare a efectuat o analiză comparativă față de alte state membre ale UE, cercetând 14 indicatori generali pe o perioadă de 5 ani. Concluziile preliminare ale analizei documentare au fost discutate în interviuri cu instituțiile-cheie implicate în politicile care abordează sărăcia, discriminarea și excluderea (Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale și Persoanelor Vârștnice, Direcția Egalitate de Șanse între Femei și Bărbați, Inspecția Muncii, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, Direcția pentru Protecția Copilului, Agenția Națională pentru Romi, Agenția Națională pentru Calificări).

Aceste metode au permis echipei de evaluare să creeze un cadru de evaluare a AP în ceea ce privește sărăcia, discriminarea, excluderea socială și comunitățile marginalizate.

În cadrul AP, aspectul teritorial al sărăciei și excluderii sociale este destul de bine definit în ceea ce privește împărțirea între Regiunea de Dezvoltare București / Ilfov și restul țării, rural / urban, orașe mono-industriale și buzunare de sărăcie în centrele urbane. Secțiunea 3.1.5 oferă câteva statistici despre sărăcie și privirea la nivel regional (NUTS II).

Analiza comparativă¹⁶ prezintă date despre situația excluderii sociale și a sărăciei în România, oferind indicații referitoare la unele problemele, cum ar fi:

¹⁶ Analiză comparativă a 14 indicatori fundamentali pe baza EUROSTAT, pe o perioadă de 5 ani (acolo unde sunt disponibili).

- România are cea mai mare rată a sărăciei pentru toate intervalele de vârstă, cu excepția intervalului 50-60 de ani;
- România are cea mai mare „rată a sărăciei proprietarilor”, dar „rata sărăciei chiriașilor” este printre cele mai scăzute;
- doar Bulgaria are un „risc de sărăcie” mai mare (prag: 70% din venitul mediu echivalent) decât România;
- Spania și Portugalia au o rată mai mare de „abandon masculin / feminin timpuriu al școlii în educație sau formare” decât România;
- România are cea mai mică rată a șomajului masculin pe termen lung (cu excepția Poloniei), și cea mai mică rată a șomajului feminin pe termen lung;
- România are cel mai mare „decalaj mediu al riscului relativ de sărăcie” printre cei cu mai puțin de 18 ani și cei cu 64 ani sau peste.

Există o descriere extinsă referitoare la situația actuală, amploarea problemei, dimensiunile și demografia grupurilor vulnerabile. Dimensiunea și domeniul problemelor sunt bine înțelese.

AP și toate documentele strategice se referă la problemele cu chestiunile evidențiate în RST și PNR.

Răspunsurile la nevoile specifice tind să fie prezentate holistic cu foarte puține identificări, prioritizare și țintirea zonelor geografice și a comunităților marginalizate. AP depinde de PO pentru a identifica acțiunile concrete și mecanismele care să răspundă nevoilor din zonele geografice cele mai afectate de sărăcie, comunităților marginalizate și grupurilor expuse riscului de discriminare sau excludere.

Recomandări viitoare cu privire la abordarea nevoilor specifice ale zonelor geografice cele mai afectate de sărăcie sau ale grupurilor țintă expuse riscului de discriminare sau excludere

Având în vedere că Acordul de Parteneriat a fost aprobat de către CE, criteriul privind abordarea nevoilor specifice ale zonelor geografice cele mai afectate de sărăcie sau ale grupurilor țintă expuse riscului de discriminare sau excludere poate fi considerat îndeplinit. Cu toate acestea, programele operaționale trebuie să identifice acțiunile concrete și mecanismele pentru a răspunde nevoilor menționate mai sus.

3.1.7 Întrebarea I.7

I.7 Cum vor fi utilizate noile forme de sprijin (instrumentele financiare)?

Abordare

O listă a instrumentelor pentru analiza întrebării I.7 este prezentată în continuare:

Capitol	Instrument	Contribuția instrumentului
9.2-9.3	Cercetare documentară	Un inventar al IF utilizate în statele membre ale UE în perioada 2007-2013 și a lecțiilor învățate Lecțiile învățate de la IF finanțate din Politica de coeziune (inclusiv pre-aderare), FEADR și FEPAM Evaluarea disponibilității informațiilor cu privire la situațiile de eșec al pieței pentru a sprijini deciziile Cercetarea documentară a fost actualizată pentru Raportul de evaluare nr. 3 și Raportul de evaluare nr. 4
9.2-9.3	Studii de caz	Exemple de IF utilizate în statele membre UE și țările non-UE evidențind caracteristici specifice, avantaje și dezavantaje, cu accent pe noile instrumente; analizând comparativ IF

potențiale din România în raport cu practicile altor țări	
9.2-9.4	Interviuri Confirmarea constatărilor preliminare, înțelegerea lecțiilor învățate și a nevoilor pentru 2014-2020, etapa de analiză pentru identificarea situațiilor de eșec al pieței, coordonarea cu politicile naționale Interviuri suplimentare au fost efectuate pentru Raportul de evaluare nr. 3, în scopul de a detalia utilizarea IF în dezvoltarea rurală și în agricultură
9.2-9.5	Analiză comparativă O selecție de exemple de IF finanțate din fonduri publice în statele membre UE și țările non-UE evidențind beneficiile potențiale pentru tipurile de IF identificate ca posibile opțiuni pe baza informațiilor existente cu privire la situația de eșec al pieței și mediu favorabil; analiza detaliată a fost prezentată în primul raport de evaluare a coerenței.
9.2-9.5	Panel-uri de Experți Verificarea constatărilor și validarea concluziilor echipei de evaluare ex-ante, comentarea AP în ceea ce privește domeniile specifice IF: piețe de capital, capital de risc, interesul și capacitatea actorilor-cheie din sistemul bancar, alte instituții financiare, fonduri private, înțelegerea cererii și a cererii latente, alți factori care influențează IF în România

Sfera de aplicare a acestei activități a constat în sprijinirea autorităților din România în luarea deciziilor cu privire la modul în care noile forme de sprijin, instrumentele financiare (IF), vor fi utilizate.

Utilizarea unor tipuri de sprijin financiar noi în viitoarea perioadă de programare aduce cu sine o provocare majoră, și nu numai, pentru România. De la mai puțin de 2% din totalul fondurilor structurale 2007-2013, IF ar putea merge până la 15-20% în perioada următoare.

Răspunsul la întrebarea „Cum vor fi folosite noile forme de sprijin (instrumente financiare)?" este destinat să sprijine programatorii în pregătirea documentului AP – analizând modul în care instrumentele financiare (IF), planificate a fi utilizate în perioada de programare 2014-2020, sunt justificate în mod corespunzător de nevoi și de alți factori care influențează implementarea cu succes – și, de asemenea, de a consilia cu privire la evoluțiile ulterioare la nivel de program operațional în cazul în care este nevoie de acorduri mai detaliate pentru configurarea IF.

Primul raport de evaluare intermediară a acoperit pe larg răspunsul la I.7. O gamă variată de metode de analiză au fost aplicate așa cum sunt enumerate în tabelul de mai sus. Analiza documentară a fost o activitate vastă acoperind experiența românească și internațională (statele membre UE și țările non-UE), cerințele regulamentelor, evaluări de piață pentru toată gama de potențiale IF. Interviurile au completat informațiile care detaliază experiența cu FEADR (interview cu AM PNDR), coordonarea cu alte IF finanțate de la bugetul național (interview cu Ministerul Finanțelor Publice). Rapoartele de evaluare nr. 2, 3 și 4 au actualizat doar constatările și concluziile primului raport: revizuirea justificării AP și propunerea de utilizare a IF, revizuirea progresului în ceea ce privește evaluările de piață, adăugarea de informații relevante din cele mai recente evaluări, domenii sau tipuri de IF foarte specifice, așa cum au solicitat programatorii (de exemplu, experiența utilizării IF în dezvoltarea rurală).

Concluziile rapoartelor de evaluare nr. 1 și 3 au fost validate de către experți în domeniu, care s-au întâlnit și au discutat în două reuniuni ale unui grup de experți creat pentru acest scop. Grupul de experți a reunit experți care acoperă domeniile cheie relevante pentru o astfel de evaluare amplă cu privire la IF: experții în sectorul IMM, sectorul bancar, piața de capital și capital de risc, IF pentru administrație publică, experți cu experiență în IF pentru Fondul de coeziune și experți cu experiență în proiecte IF ale BEI.

Abordarea AP privind utilizarea IF în perioada de programare 2014-2020

România va căuta să găsească cele mai potrivite IF pentru a sprijini punerea în aplicare a priorităților de investiții în cadrul OT 1, OT 3, OT 4 și OT 8.

- pentru OT 1: „promovarea instrumentelor financiare menite să susțină riscul investițiilor private în cercetare și inovare și să stimuleze *start-up*-urile și *spin-off*-urile inovatoare”;
- pentru OT 3: „acțiuni pentru îmbunătățirea accesului la finanțare, inclusiv prin oferirea unei game adecvate de instrumente financiare”¹⁷;
- pentru OT 8: „sprijinirea acțiunilor de ocupare pe cont propriu, antreprenoriat și creare de afaceri, inclusiv prin instrumente financiare”;
- pentru OT 4: „îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor rezidențiale și a clădirilor publice [...]”.

Justificarea pentru utilizarea IF este construită în jurul problemei-cheie a accesului dificil la finanțare al IMM-urilor, antreprenorilor și dificultățile administrațiilor publice locale (APL) în a finanța intervenții de eficiență energetică la clădiri.

Accesul dificil la finanțare al IMM-urilor este prezentat ca o problemă-cheie care afectează întregul mediu de afaceri. Analiza acoperă principalele probleme, cu toate că justificarea extinderii IF finanțate din FESI are nevoie de mai multă claritate. În timp ce AP oferă cadrul general pentru utilizarea instrumentului financiar identificând nevoile și propunând în ce zonă să fie utilizate, este nivelul programelor operaționale acela la care produsele IF trebuie identificate / concepute și puse în aplicare.

Rapoartele de evaluare au subliniat nevoia de claritate a justificării utilizării potențialului instrumentelor financiare, aspectele-cheie care trebuie luate în considerare pentru explorarea în continuare a opțiunilor și deciziilor, oferind argumente din experiența trecută a României și a UE.

Justificarea pentru utilizarea IF este construită în jurul problemei-cheie a accesului dificil la finanțare al IMM-urilor, antreprenorilor și dificultățile administrațiilor publice locale (APL) în a finanța intervenții de eficiență energetică la clădiri. Accesul dificil la finanțare al IMM-urilor este prezentat ca o problemă-cheie care afectează întregul mediu de afaceri. Analiza acoperă principalele probleme, cu toate că justificarea extinderii IF finanțate din FESI are nevoie de mai multă claritate. Ar trebui să concluzioneze mai clar că, în ciuda faptului că sondajele recente dau mesaje amestecate dacă situația s-a îmbunătățit sau nu, există dovezi că accesul la finanțare este o problemă cu tendință de deteriorare. În plus față de sursele citate, surse mai recente ar putea să sprijine opțiunile, de exemplu Studiul preliminar privind accesul IMM-urilor la finanțare. Lacunele și constrângerile de piață indicate în Studiile de evaluare a accesului IMM-urilor la finanțare efectuate de către FEI, pregătite în 2009 pentru configurarea instrumentelor financiare finanțate din FEDR 2007-2013 ar putea fi încă valabile, deși ar fi necesare confirmări actualizate.

Cu scopul de a justifica mai bine instrumentele financiare propuse, analiza ar trebui să definească mai clar constrângerile specifice ale IMM-urilor, *start-up*-urilor și *spin-off*-urilor inovatoare în ceea ce privește accesul la finanțare, nevoile specifice ale întreprinderilor cu potențial ridicat, care în stadii incipiente au constrângeri de creștere din cauza sub-capitalizării. În timp ce pentru instrumentele de capitaluri proprii de risc necesitatea unei intervenții pentru fondurile publice este sugerat „Relativ puține propuneri sunt la nivelul la care capitalul privat devine economic”, nu este explicată utilizarea unei „game adecvate de instrumente financiare” pentru IMM-uri în cadrul OT 3 și pentru antreprenori în cadrul OT 8, în plus față de subvenții. Justificarea ar putea include: aversiunea față de risc a băncilor / intermediarilor financiari, rata dobânzii la nivel înalt, cerințe inaccesibile pentru garanții.

¹⁷ Există o a doua prioritate de finanțare similară formulată pentru OT 2 care s-ar putea referi la accesul la finanțare în particular pentru agricultură și mediul de afaceri rural; așa cum este acum formulat, sună ca o repetare a primului; de asemenea, sugerăm în loc de „promovarea” IF, să se reformuleze „implementarea”.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

De asemenea, sugerăm să fie menționate beneficiile avute în vedere sau ce decalaj este vizat prin finanțarea instrumente financiare din FESI. În cazul instrumentelor de garantare, cum completează acestea instrumentele existente finanțate de la bugetul de stat.

Analiza evidențiază de asemenea principalele experiențe ale IF în România în ultimii ani. Textul are nevoie de mai multă claritate și să se concentreze asupra lecțiilor **celor mai relevante** învățate din experiența JEREMIE. Sugerăm să fie evidențiate / reformulate – într-un mod concis – următoarele lecții învățate:

- JEREMIE a avut un start întârziat din cauza dificultăților generate de problemele de reglementare care au fost rezolvate și oferă un mediu bun pentru IF viitoare;
- Programul JEREMIE implementează trei instrumente financiare: Garanția de portofoliu de prima pierdere („*First Loss Portfolio Guarantee*”), capital de risc („*Risk Capital*”) și ultimul recent introdus Instrumentul de subvenție de dobândă cu preluarea parțială a riscului („*Portfolio Risk Sharing Loan*”). Flexibilitatea regimului și a proiectării produselor a fost un avantaj care permite fondului să adapteze instrumentele în funcție de nevoile pieței în evoluție.

Justificarea pentru IF în eficiența energetică a clădirilor publice este foarte larg derivată în special din lecții învățate „necesitatea [...] creării unor facilități care să compenseze lipsa de resurse financiare pentru APL; necesitatea creării unui sistem de finanțare punte”. În același timp, analiza sugerează o constrângere semnificativă, reticența beneficiarilor de a lua grant-uri cu co-finanțare din cauza experiențelor anterioare, când schemele ofereau 100% sprijin. Nu există nicio mențiune cu privire la potențialele lacune care urmează să fie abordate în tipuri de intervenții de dezvoltare urbană altele decât eficiența energetică la clădirile publice. În ciuda faptului că propunerea este supusă la analize suplimentare și vor fi adoptate numai măsuri „adecvate”, în analiză ar trebui să fie clar de ce IF vor fi adoptate în locul subvențiilor / în plus față de subvenții, care este nevoia care justifică decizia.

Recomandările cu privire la claritatea justificării ar trebui să fie luate în considerare la nivelul PO când ar trebui să fie luate decizii pentru tipul de IF. Ele sunt oricum legate de cerințele Regulamentului privind conținutul evaluărilor de piață ex-ante obligatorii pentru aprobarea finanțării IF din Fondurile ESI.

Aspecte-cheie care trebuie luate în considerare pentru configurarea IF la nivelul programelor operaționale

Cerințe referitoare la regulamente. Evaluări ex-ante de piață

În timp ce AP oferă cadrul general pentru utilizarea Instrumentului Financiar care identifică nevoile și formulează propunerea în ce domeniu urmează să fie utilizate, în continuare la nivelul pregătirii programelor operaționale, produsele IF trebuie să fie identificate / concepute și puse în aplicare.

Conform Regulamentului, IF propuse trebuie să fie viabile financiar și să abordeze o situație de eșec al pieței. Acest lucru trebuie dovedit cu evaluările ex-ante ale pieței, care vor include:

- situații eșec al pieței / investiții suboptimale;
- evaluarea valorii adăugate a IF;
- estimarea resurselor publice și private suplimentare, care ar putea fi mobilizate (efect de pârgie de așteptat);
- lecții desprinse din experiențele anterioare;
- o strategie de investiții, inclusiv examinarea opțiunilor pentru aranjamentele de implementare, tipurile de produse financiare, destinatarii finali, combinații de sprijin de finanțare țintite și avute în vedere;

- rezultatele așteptate și modul în care este de așteptat ca instrumentul financiar în cauză să contribuie la îndeplinirea obiectivelor specifice și rezultatelor priorității sau măsurii în cauză, inclusiv indicatorii pentru această contribuție;
- un mecanism pentru a asigura modificarea instrumentului financiar continuă / pe baza nevoilor, ori de câte ori AM consideră că evaluarea ex-ante nu mai poate reprezenta cu acuratețe condițiile de piață.

Evaluările ex-ante de piață, la nivelul Programul Operațional Regional și Programului Operațional Competitivitate sunt planificate sau deja lansate. Un studiu similar este în curs pentru selectarea și definirea IF finanțate din FEADR.

Experiența 2007-2013 a Politicii de coeziune¹⁸ IF în statele membre ale UE arată o utilizare mare a IF pentru întreprinderi (92% din totalul IF), de doar 6% IF pentru dezvoltarea urbană și de 2% pentru eficiență energetică¹⁹. Având în vedere experiența UE și, de asemenea, trimerile specifice din documentul de poziție al CE referitor la dificultățile IMM-urilor pentru accesul la finanțare și necesitatea de a mobiliza sprijinul public pentru măsurile de eficiență energetică, toate cele trei tipuri de IF trebuie să fie explorate în ce privește situațiile de eșec al pieței și potențiale beneficii.

Deoarece noua perioadă de programare ar putea ridica o provocare serioasă de către toate statele membre ale UE datorită extinderii prevăzute a utilizării IF, și în special pentru țări cu experiență limitată precum România, analiza problemelor de capacitate merită o atenție deosebită. Studiul BEI menționat mai sus se referă la experiența statelor membre ale UE în punerea în aplicare a IF prin intermediul fondurilor de participare²⁰ (FP) și a managerilor FP.

- din totalul de 505 IF stabilite la finalul anului 2011, 34% au fost instituite printr-un manager de fond de participare, iar 66% dintre ele au fost create direct de către AM;
- AM instituie fonduri de participare pentru a delega sarcini de implementare cum ar fi conceperea produselor financiare și a procesului de achiziție în selectarea managerilor fondurilor, în special în situațiile în care a existat expertiză tehnică relevantă limitată în cadrul AM în domeniul creării, gestionării sau monitorizării IF;
- posibilitatea de transfer a cunoștințelor de la managerul fondului de participare la AM este alt motiv pentru instituirea unui FP, în special pentru AM-urile care iau în calcul posibilitatea de a institui ele însele IF în viitor;
- punctul de vedere al unei mari părți dintre AM a fost că un alt motiv de instituire a fondurilor de participare îl reprezintă flexibilitatea câștigată prin mutarea blocurilor de finanțare într-un fond de participare, dar și faptul că astfel AM-ul câștigă timp pentru a decide ce tipuri de IF ar putea fi create pentru a maximiza impactul și pentru a crea eficiență.

Un aspect cheie în decizia de a folosi IF este valoarea adăugată pe care acestea ar putea să o aducă în implementarea intervențiilor pentru îndeplinirea obiectivelor FESI. Studiul BEI a evidențiat valoarea adăugată percepută de către părțile interesate a IF implementate în perioada de programare 2007-2013:

- utilizarea eficientă a resurselor datorită efectului de pârgie;
- caracterul reînnoibil (*revolving*) al fondurilor și sprijinul acordat investițiilor sustenabile;
- canalizarea fondurilor către lipsurile foarte specifice ale pieței (de exemplu dezvoltare urbană);
- motivarea sectorului privat să investească mai activ în dezvoltarea urbană;
- flexibilitatea și diversificarea riscului în cazul utilizării mecanismelor de tip fond al fondurilor;
- utilizarea expertizei locale combinată cu capacitatea instituțiilor financiare internaționale (de exemplu FEI când joacă rolul managerului fondului de participare);

¹⁸ IF finanțate din FEDR

¹⁹ Studiul BEI: Financial Instruments, A Stock-taking Exercise in Preparation for the 2014-2020 Programming Period, 2012

²⁰ În perioada 2014-2020 se va utiliza termenul de *fond de fonduri* terminologie fondurilor în loc de *fond de participare*, însemnând „o configurare de fond pentru a contribui la finanțarea mai multor IF”, potrivit RDC. Administratorul *fondului de participare* va fi menționat în noua perioadă de programare ca „organism de implementare a fondului de fond”. Diferențele funcționale particulare sunt detaliate în textele juridice relevante și orientări, dar acestea nu sunt relevante pentru domeniul de aplicare a prezentei analize.

- consolidarea capacității AM de a utiliza fondurile UE în cooperare cu alte instituții financiare;
- îmbunătățirea cooperării între sectorul privat și organismele publice (oficialii orașului) și popularizarea PPP;
- potențialul de combinare a granturilor și IF cu alte forme de sprijin;
- proiecte integrate care au ca scop îmbunătățirea dezvoltării economice, a dezvoltării urbane și locale și a coeziunii sociale;
- proces de solicitare simplificat pentru destinatarii finali; acces la finanțare mai lesne și mai rapid decât în cazul granturilor;
- decizia de cooperare cu BEI și FEI conferă expertiză și capacitate valoroase, ajută la structurarea procesului și asigură comunicarea adecvată cu CE.

Entitățile implicate în 2007-2013 percep instrumentele de capitaluri proprii, împrumuturile și garanțiile de împrumut ca fiind cele mai potrivite IF.

Principalele dificultăți întâmpinate subliniate de către statele membre ale UE, pe baza experienței lor din trecut sunt următoarele:

- complexitate mare, timp și resurse semnificative necesare pentru stabilirea schemelor;
- lipsa expertizei la nivel național / în regiuni;
- dificultăți legate de stadiul incipient în stabilirea schemelor IF pilot, implicând nevoia de învățare pentru toți actorii, revizuirea cadrului de reglementare, și competiția cu granturile;
- stabilirea dimensiunilor optime ale fondurilor, care variază în mare măsură de la o țară la alta or; pragul de 120 milioane de euro²¹ nu este confirmat pentru România și chiar *Pan European Private Equity Performance Benchmarks Study*²² din 2012 (privind performanța pan-europeană a capitalului privat) indică cele mai bune performanțe pentru fondurile de capital de risc până la 50 milioane de euro; în cazul unor alocări mai reduse, este sub semnul întrebării dacă merită efortul de creare a instrumentului; dimensiunile mici împiedică distribuirea riscului, acesta reprezentând unul dintre potențialele beneficii ale unui instrument de capital de risc;
- efectele de extindere și dificultățile de încorporare ale unor obiective mai largi, cum ar fi dezvoltarea unei economii regionale în special, în schemele de instrumente financiare;
- ca efect al crizei, cererea s-a schimbat, reducându-se în cazul anumitor instrumente; se observă o tendință de trecere de la capital de risc la împrumuturi și garanții pentru împrumuturi;
- argumentele pentru susținerea fondurilor de risc sunt reduse și există numai un număr limitat de zone în UE în care există o concentrație suficientă de firme mici cu o rată mare de creștere pentru a justifica sprijinul public al acestora;
- există anumite scheme care includ indicatori relevanți de politică, justificând sprijinul public pentru IF; numărul redus de evaluări în acest domeniu limitează informațiile privind eficiența și eficacitatea instrumentelor financiare în contextul implementării Politicii de Coeziune;
- datorită complexității lor, regulile ajutorului de stat reprezintă o provocare în procesul de stabilire a instrumentelor financiare;
- nu există dovezi suficiente pentru a determina în ce măsură sumele alocate au dus la reducerea acestor goluri de piață în perioada actuală de programare; sunt necesare evaluări și studii pentru a susține factorii de decizie;
- este discutabil dacă dimensiunea multora dintre fondurile de capital de risc stabilite cu sprijinul FEDR este suficientă pentru ca acestea să fie viabile, date fiind costurile fixe ridicate și nivelul mare de risc al investițiilor, fapt care face ca distribuirea riscurilor să fie importantă;
- complexitatea IF, timpul și resursele necesare pentru a stabili instrumentele financiare au redus utilizarea lor, alături de cererea limitată pentru acest tip de sprijin - conform percepției

²¹ DG Regio EVALNET, Financial Instruments Synthesis report, 2012

²² http://www.evca.eu/uploadedfiles/performance_study_2012.pdf

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

autorităților de management - și preferința pentru granturi în cazul multor investiții, în care obiectivele politicii se întind dincolo de rentabilitatea financiară;

- există foarte puține date privind costul creării și operării IF raportat la granturile nerambursabile, dar există o percepție larg răspândită că acestea sunt ridicate și perioada necesară pentru a le institui este mai lungă.

Analiza comparativă realizată pentru primul raport de evaluare a coerenței a analizat și a subliniat punctele forte relevante ale instrumentelor IF puse în aplicare în statele membre ale UE – cu mai multe exemple concrete din Polonia, Țara Galilor – și din state non-UE – cum ar fi Muntenegru, Liban, Siria și Iordania. Selecția de exemple de IF a acoperit tipuri de IF identificate în România ca potențiale opțiuni ce urmează a fi confirmate prin evaluări de piață ex-ante, nefinalizate la data raportării.

Exemplele au furnizat exemple de IF, incluzând: pachete de credite, dobânzi subvenționate și instrumente de garantare, capital de risc, instrumente de capital inițial (*seed capital*), scheme de investitori providențiali (*business angels*), IF de dezvoltare urbană. Analiza comparativă a fost completată cu evaluarea mai recentă a IF din Germania inclusă în al treilea raport privind coerența internă și externă a AP. Concluziile cheie din experiența internațională includ următoarele:

- răspunsul adecvat la nevoile beneficiarilor țintă este cel mai probabil formulat ca un pachet de instrumente;
- un factor cheie al succesului este grupul țintă bine definit și o analiză a nevoilor riguroasă (o bună evaluare de piață ex-ante);
- o viziune clară cu privire la folosirea granturilor și a IF, bazată pe evaluări de piață;
- combinația de IF – împrumuturi subvenționate, rețele de investitori providențiali (*business angels*), fonduri de capital de risc și scheme de garantare – s-a dovedit că funcționează bine în multe state membre ale UE;
- simplificarea procedurilor este solicitată de către beneficiari care percep IF ca fiind complicate și cu o povară administrativă mare;
- un mediu favorabil este necesar, astfel încât intermediarii financiari să fie încurajați să participe și, de asemenea, efectele asupra grupurilor țintă să fie durabile;
- în Țara Galilor și Polonia, instrumentele de capital inițial (*seed capital*) au funcționat bine în legătură cu rețelele de co-investitori, investitori providențiali (*business angels*), centre universitare;
- Polonia este un bun exemplu de construire a unei capacități extinse pentru implementarea IF implicând o bancă de stat ca manager de fond de participare pentru JEREMIE – Agenția Poloneză pentru Dezvoltarea Întreprinderilor, o agenție guvernamentală înființată în anul 2000 –, dar și BEI pentru JESSICA. IF care vizează schemele de transfer de tehnologie sunt, de asemenea, un exemplu relevant de utilizare pe scară largă a IF implicând 472 de investiții tehnologice prin intermediul a 20 de bănci comerciale.

Experiența românească în utilizarea IF

Granturile sunt foarte populare în România și înlocuirea cu IF ar putea conduce la o reacție negativă din partea potențialilor beneficiari. Din acest motiv, introducerea de IF trebuie să ia în considerare o promovare eficientă a beneficiilor în fața beneficiarilor. Principalele beneficii percepute de beneficiarii de IF.

În ciuda faptului că România are puțină experiență cu IF finanțate din fonduri UE, programul JEREMIE²³ a generat progrese semnificative în ceea ce privește îmbunătățirea legislației și crearea unui cadru de reglementare. Există încă lacune în domeniul capitalului de risc, lipsesc reglementările relevante pentru capitalul de risc.

²³ JEREMIE este o inițiativă comună dezvoltată de către Comisia Europeană (Direcția Generală Politică Regională și Urbană), în colaborare cu Grupul Băncii Europene de Investiții și alte instituții financiare în cursul perioadei de programare 2007-2013 pentru a spori coeziunea în cadrul UE.

Experiența FEADR ca și cea a JEREMIE au dovedit necesitatea unei bune proiectări a IF în funcție de nevoile reale ale beneficiarilor și destinatarilor, flexibilitatea de a se adapta la schimbări. Proiectarea IF ar trebui să ia în considerare și să depășească barierele de atractivitate scăzută pentru beneficiari sau investitori privați, de povara administrativă crescută din cauza normelor de punere în aplicare (eligibilitate, raportare și verificare).

IF au un grad ridicat de complexitate și necesită timp pentru a fi înființate, în principal în cazul în care nu există nici o experiență anterioară în țară. Capacitatea de implementare a organismului de implementare a IF sau a Fondului de fonduri (constituit pentru a finanța mai multe IF) este esențială și ar trebui să fie luată în considerare cu atenție în alegerea celei mai bune opțiuni pentru gestionarea IF. În același timp, capacitățile de construcție din țară ar trebui să fie luate în considerare în cazul în care se folosește experiența și capacitatea internațională.

- beneficiile²⁴ percepute de către părțile interesate în extinderea utilizării IF sunt următoarele:
  - o în comparație cu schemele de grant, IF asigură reciclarea fondurilor și un mecanism capabil să livreze rezultate de-a lungul unei perioade de timp mai îndelungate;
  - o IF sunt capabile să mobilizeze fonduri private pentru zone specifice de dezvoltare.
  - o prin implicarea instituțiilor financiare în susținerea mecanismelor de implementare, IF ar putea să aplice mai multe filtre mai eficiente orientate către afaceri în selectarea beneficiarilor;
  - o comparativ cu alte scheme de garantare disponibile în România, JEREMIE nu implică nici un cost pentru beneficiari, fapt perceput ca un avantaj.
- constrângerile în implementarea JEREMIE sunt următoarele:
  - o proces dificil, lung, și încet în crearea schemelor;
  - o legislație și cadru de reglementare inadecvate, în general, pentru instrumente financiare, inclusiv pentru constituirea unui vehicul de finanțare (în cazul specific al garanțiilor pentru împrumut, problemele au fost legate de reglementările privind provizioanele și eliberarea capitalului);
  - o conform evaluărilor recente, aplicarea regulilor de eligibilitate UE este o sarcină dificilă pentru intermediarii financiar, nefamiliarizați cu acestea; opinia nu a fost în totalitate împărtășită de panel-ul de experți consultat, care au considerat că problema se poate rezolva atâta timp cât există claritate în instrucțiunile Comisiei Europene;
  - o produsele nu au fost foarte atractive pentru beneficiari din mai multe cauze: neeligibilitatea TVA, limitarea costurilor eligibile cu achiziționarea de teren la 10%, povara administrativă generată de volumul mare de documente care trebuiau pregătite și de verificări; criza economică a redus cererea pieței – pentru împrumuturi de investiții în favoarea împrumuturilor de capital de lucru, care inițial nu erau eligibile;
  - o schemele trebuie să fie suficient de flexibile pentru a se adresa necesităților segmentului țintă;
  - o negocierile cu investitorii privați s-au dovedit dificile în contextul atractivității reduse a pieței din România, în cazul instrumentului cu capital de risc; unul dintre instrumentele cu capital de risc a eșuat din cauză că nu a fost capabil să atragă fonduri private;
  - o verificarea eligibilității, raportarea și verificările pe perioada de implementare, specifice pentru reglementările UE, sunt percepute de către beneficiarii ca o povară administrativă și trebuie să fie simplificate;
  - o instituțiile financiare sunt mai puțin flexibile în a integra în practica lor conceptele și regulile politicii de coeziune, obiectivele mai largi, dincolo de performanța financiară a operațiunii specifice, dacă acest lucru presupune riscuri suplimentare;
  - o granturile sunt foarte populare în România; un nivel mai mare de expertiză a fost acumulat în numeroase instituții și organizații; o serie de beneficiari și instituții implicate în implementarea politicii de coeziune, pot avea rețineri în acceptarea unei înlocuiri

²⁴ Actul de politică a instrumentelor de inginerie financiară, EVALNET, DG Regio, 2012

masive a granturilor cu IF, dacă nu percep beneficiile relevante și nu acceptă costul schimbării;

IF de dezvoltare urbană nu au fost susținute în România din fondurile Politicii de Coeziune. Programul JESSICA²⁵ nu a fost înființat în perioada de programare 2007-2013. Oportunitatea și fezabilitatea unui nou IF pentru dezvoltare urbană a fost analizată în 2010 în contextul susținerii investițiilor în Polul de dezvoltare Brașov din Regiunea de Dezvoltare Centru. Analiza a concluzionat faptul că inițiativa JESSICA a fost lansată prea târziu pentru a asigura implementarea adecvată pentru 2007-2013. Este necesară o analiză mai detaliată pentru opțiunile după 2014 în implementarea IF de dezvoltare urbană.

Provocările pentru utilizării IF în România; existența dovezilor unui eșec al pieței sau situații suboptimale de investiții

La momentul celor patru rapoarte de evaluare intermediare, nici una dintre evaluările ex-ante nu au fost finalizate.

Cercetarea noastră a identificat o evaluare²⁶ a pieței care furnizează informații privind **situațiile de eșec al pieței**, pentru care utilizarea IF finanțate din FESI ar putea fi benefică. Studiul este limitat la finanțarea IMM-urilor.

Echipa de evaluare nu a identificat nici o evaluare a pieței în domeniul dezvoltării urbane și eficienței energetice, și nici pentru economia socială, în pofida existenței experienței în implementarea acestor tipuri de instrumente în alte țări, și de asemenea în cazul eficienței energetice, și în România.

Economia socială este un sector nou, aflat într-o fază incipientă a dezvoltării în România: cadrul de reglementare neclar care se așteaptă a fi clarificat de mult timp trebuie avut în vedere atunci când se analizează opțiunile privind crearea unui astfel de instrument.

Există informații limitate cu privire la situațiile de eșec al pieței care urmează să fie abordate. Evaluarea²⁷ curentă disponibilă nu oferă justificarea adecvată pentru utilizarea IF așa cum este cerută de RST. Pe baza informațiilor existente disponibile, tipurile de IF care abordează potențialele situații de eșec al pieței (care trebuie să fie justificate în mod corespunzător cu evaluările de piață ex-ante) sunt următoarele:

Micro-finanțarea are un mare potențial pentru zonele de eșec al pieței

Cererea se bazează pe microîntreprinderi. Oferta este prezentă, dar la costuri ridicate determinând o accesibilitate foarte scăzută.

Costurile ridicate se datorează creșterii de capital de către instituțiile financiare din afara României și de asemenea necesității acoperirii riscului. Cererea pieței este confirmată de strategiile instituțiilor financiare orientate către această piață²⁸, dar de asemenea și de viața reală, dat fiind că microîntreprinderile se plâng de condiții pe care nu și le pot permite.

Împrumuturi pe termen mediu și lung

Contextul financiar, cu o disponibilitate în descreștere a capitalului pentru băncile din România, în contextul procesul de eliminare a intermediarilor, care are loc în prezent în Europa.

Cererea s-a contractat încă din 2009, dar se preconizează să crească odată cu restabilirea economiei.

²⁵ JESSICA – Sprijin european comun pentru investiții durabile în zonele urbane – este o inițiativă a Comisiei Europene dezvoltată în cooperare cu Banca Europeană de Investiții (BEI) și Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei (CEB). Această inițiativă sprijină dezvoltarea urbană durabilă și regenerarea prin mecanisme de inginerie financiară.

²⁶ Studiu preliminar privind accesul la finanțare a IMM-urilor România, GEA Consulting 2013.

²⁷ Studiu preliminar privind accesul la finanțare a IMM-urilor România, GEA Consulting 2013.

²⁸ Sursa: panel-ul grupului de experți.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Vulnerabilitate pronunțată a portofoliilor curente pe termen lung și aversiunea față de risc a băncilor reduc accesibilitatea.

Riscul ca în viitor cererea pentru împrumuturi pe termen lung în moneda locală să depășească oferta.

Notă: există o cerere în creștere pentru finanțarea capitalului de lucru; în pofida faptului că nu este un cost eligibil obișnuit. JEREMIE a reușit să asigure flexibilitatea pentru a răspunde acestei necesități. Pe viitor, acest tip de cost ar trebui avut în vedere ca o zonă de eșec al pieței care să fie abordat în limitele de eligibilitate, prin împrumuturi pe termen mediu sau lung.

Garanțiile împrumuturilor

Există un potențial ridicat de eșec al pieței; IF trebuie să fie coerente cu alte IF garanții finanțate de la bugetul de stat.

Instrumente de capital privat

Capitalul de risc (VC), care abordează dezvoltarea în fază incipientă a IMM-urilor, are o situație specială. Există o piață de dimensiuni reduse, aproape inexistentă pentru capitalul de risc afectat de absența unei mase critice de companii promițătoare care ar putea atrage atenția fondurilor în această zonă, precum și de un nivel scăzut de cheltuieli CD. Oricum atractivitatea scăzută a companiei, împreună cu prețurile scăzute, ar putea crea interes pentru fonduri private.

Constrângerile suplimentare sunt legate de un capital de piață superficial, o piață rigidă a muncii, o cultură a antreprenoriatului în serie absentă.

Condițiile fiscale nu încurajează și nu susțin investitorii, iar cadrul legal este incomplet.

Este necesară o intervenție publică pentru instrumentele de capital de risc pentru a debloca mediul. Un pachet de instrumente ar putea aborda fiecare zonă de eșec al pieței pentru a obține rezultate.

Aspectele cheie, identificate în studiul privind accesul la finanțare al IMM-urilor, de luat în considerare pentru viitoarele instrumente de capital de risc (și dezvoltarea pieței de capital de risc) sunt enumerate mai jos. În ședința panel-ului de experți, o parte a acestora a fost confirmată și s-a considerat ca fiind esențial să fie abordate de către IF.

- asigurarea coexistenței mai multor fonduri, dat fiind că deținerea doar a unui singur fond nu va avea impactul dorit;
- creșterea gradului de conștientizare cu privire la acest tip de finanțare;
- educarea nu doar a antreprenorilor, ci și a furnizorilor de servicii necesare pentru tranzacții (avocați, contabili) și de ce nu, co-investirea dacă este necesar;
- un aspect cheie este învățarea despre investiții de afaceri pentru a înțelege instrumentul de capital de risc;
- cultura locală nu favorizează antreprenorii;
- ezitarea față de riscurile antreprenoriale;
- stimularea cererii prin creșterea gradului de conștientizare;
- crearea unui număr suficient de investitori providențiali (*business angels*), care să mentoreze și să sprijine antreprenorii pentru a ajunge la nivelul la care pot deveni interesați pentru investitorii de capital de risc;
- necesitatea unei legislații de protecție pentru investitori în companii aflate într-o etapă de dezvoltare incipientă;
- asigurarea protecției drepturilor de proprietate;
- piața de capital de risc depinde de nivelul cheltuielilor în domeniul CD; cercetarea în ecosisteme necesită susținere; necesitatea finanțării publice în cercetarea ecosistemului;
- piața muncii, care în mod normal ar stimula inițiativele antreprenoriale, este prea rigidă, făcând dificilă concedierea angajaților de către companii;

- pieței de capital din România îi lipsește profunzimea; dezvoltarea pieței IPO este necesară dat fiind că aceasta este una dintre cele mai atractive căi de ieșire pentru investitorii de capital de risc.

Rețele de investitori providențiali (*business angels*) – o zonă de eșec major al pieței

Din cauza economiei de piață tinere, lipsesc rețelele de investitori providențiali (*business angels*) totuși, în prezent, există un număr de rețele private care deja funcționează

Nu există suficienți antreprenori care să iasă din investițiilor lor, este necesară acordarea de sprijin antreprenorilor pentru a-i pregăti să progreseze și pentru a se califica pentru alte instrumente de capital de risc, conform stadiului de dezvoltare.

Cererea reprezintă o provocare, dar este esențială pentru implementarea cu succes a altor forme de sprijin.

Rețeaua de investitori providențiali (*business angels*) reprezintă un factor de creare de bogăție, și are o importanță deosebită pentru piața românească prin rolul pe care îl pot juca în identificarea „creierului” înainte de a pleca pentru finanțări de pe alte piețe.

Fonduri mezanin

În pofida faptului că studiul privind accesul la finanțare al IMM-urilor nu indică o situație clară de eșec al pieței, în principal datorită faptului că nu există o piață reală în România (existând doar unul sau doi furnizori și piața caracterizată de lipsa încrederii și atractivității companiilor mature românești), panel-ul de experți a indicat o cerere latentă pentru care oferta existentă nu este suficientă. La fel ca și în cazul capitalului de risc, există o problemă de deblocare a cererii și necesitatea sprijinului pentru formularea acesteia.

Este nevoie de analize suplimentare pentru a colecta dovezi ale eșecului pieței pentru IMM-uri.

Dezvoltarea urbană – situații de eșec al pieței

Decizia de a introduce alte IF pentru dezvoltarea urbană și eficiența energetică are nevoie de o analiză aprofundată care să acopere lacunele pieței și, de asemenea, opțiunile pentru mecanismele de implementare.

Capacitatea destinatarilor finali (autorități publice locale) ar trebui să fie luată în considerare din cauza faptului o mare parte dintre aceștia sunt aproape de plafonul legal al nivelului datoriilor.

Alte aspecte-cheie în procesul de pregătire pentru constituirea IF, deja menționate în rapoartele de evaluare anterioare, dar esențiale pentru proiectarea și implementarea cu succes a IF:

- calitatea evaluărilor de piață este esențială pentru proiectarea IF, va permite nu numai o lansare bună a IF, ci, de asemenea, un cadru bun pentru monitorizarea progresului și realizărilor și să se adapteze la schimbări;
- există o mare necesitate de a construi în AM-uri, de la stadii incipiente, capacitățile pentru implementarea IF, cu accent pe promovarea obiectivelor de politică în echilibru cu performanța financiară concentrată de către intermediarii financiari ai IF;
- asigurarea integrării obiectivelor politicilor în IF, cu răspunsuri clare la întrebarea cum IF vor contribui la un obiectiv al politicilor; constituirea IF nu este un obiectiv în sine, ci este o măsură de sprijin pentru prioritățile de investiții și obiectivele politicilor mai largi;
- proiectarea și integrarea în mecanismele pentru implementarea IF a măsurilor de sprijin pentru beneficiari pentru a crește nivelul educației în domeniul instrumentelor de tipul capitalurilor de risc, antreprenoriale, ale managementului financiar;
- dezvoltarea nivelului de conștientizare și competență a tuturor segmentelor implicate în implementarea IF;
- crearea legislației adecvate necesară pentru instrumentele de tip capital de risc și capital privat, inclusiv stimulente fiscale pentru investitori;

- examinarea conformității cu regulile privind ajutorul de stat – necesară pe parcursul întregului proces de proiectare a schemelor (inclusiv în etapa de elaborare a programului operațional și, mai apoi, pe perioada de implementare);
- analiza mai aprofundată a opțiunilor pentru definirea celor mai bune mecanisme de implementare, fie prin utilizarea unei instituții financiare internaționale (FEI sau altă IFI) sau a unei instituții financiare existente, sau nou creată, sau un organism public / privat; trebuie avute în vedere capacitatea existentă, mobilizarea și transferul expertizei către structurile desemnate, și o viziune pe termen lung privind dezvoltarea capacității, pentru o abordare coerentă cu IF existente finanțate de la bugetul de stat și de organismele de implementare.

Recomandări

Recomandări privind AP (care cumulează recomandările din toate rapoartele intermediare)

Nr.	Recomandare	Observații În ce măsură recomandarea a fost abordată sau aceasta este încă valabilă
1	Revizuirea IF propuse în AP și justificarea acestora; să se asigure ca analiza acoperă toate tipurile potențiale de IF (de exemplu eficiența energetică, dezvoltarea urbană) și îmbunătățirea argumentelor pentru cele propuse	Nu a fost abordată integral; Recomandare încă valabilă
2	Revizuirea secțiunilor AP referitoare la justificarea și propunerea IF pentru a asigura mai multă claritate și coerență; revizuirea ar trebui să se axeze pe: <ul style="list-style-type: none"> • concluzii mai clare formulate din dovezile menționate; • utilizarea de dovezi din studii mai recente pentru a confirma sau a adăuga la dovezile provenite din studiile elaborate pentru perioada de programare anterioară; • revizuirea constrângerilor în accesarea finanțării pentru toate domeniile în care sunt propuse IF, astfel încât justificarea să ofere o imagine completă a necesităților care trebuie abordate; • justificarea pentru sprijin IF în domeniul eficienței energetice și dezvoltarea urbană, subliniind dacă un potențial decalaj este de abordat; • mai multe concluzii clare și relevante din programul JEREMIE; • precizarea motivelor pentru introducerea IF complementar cu sau în loc de grant-uri. 	Nu a fost abordată integral; De luat în considerare la proiectarea IF la nivelul PO

Alte recomandări cu privire la evoluțiile ulterioare la nivel de PO

Nr.	Recomandare (din toate rapoartele de evaluare)	Observații
1	Asigurarea că evaluările de piață ex-ante sunt efectuate, sunt în conformitate cu cerințele reglementărilor de a sprijini propunerea și proiectarea IF, precum și că surprind corect nevoile reale pe întreaga perioadă de implementare	De abordat în etapa de elaborare a OP Trei studii de evaluare de piață sunt în implementare

2	Proiectarea și integrarea în IF a măsurilor de sprijin pentru beneficiari și destinatari pentru a crește nivelul de educație în ce privește capitalul de risc, antreprenoriatul, managementul financiar	De abordat în etapa de elaborare a OP
3	Crearea legislației adecvate necesare în special pentru capitalul de risc și capitalul privat, inclusiv stimulente fiscale pentru investitori	De abordat în etapa de elaborare a OP
4	Examinarea respectării normelor privind ajutoarele de stat – necesară de-a lungul întregului proces de proiectare a sistemelor (inclusiv proiectarea PO și, mai târziu, pe parcursul implementării)	De abordat în etapa de elaborare a OP
5	Analiza ulterioară a opțiunilor pentru a stabili cele mai potrivite mecanisme de implementare folosind fie o instituție internațională financiară (FEI, alte IFI), sau una existentă, sau o nouă instituție financiară, sau un organism public / privat; trebuie luate în considerare capacitatea existentă, mobilizarea și transferul de expertiză către structurile alocate, o viziune pe termen lung privind dezvoltarea capacității, pentru o abordare coerentă cu IF existente finanțate de la bugetul de stat și de organismele de implementare	De abordat în etapa de elaborare a OP

3.1.8 Întrebarea I.8

I.8 Sunt adecvate politicile necesare îndeplinirii condiționalităților ex-ante? În ce mod aceste politici contribuie la implementarea eficace a intervențiilor? Există coerență și sinergie între aceste politici?

Abordare

O listă a instrumentelor pentru analiza întrebării I.8 este prezentată în continuare:

Capitol	Instrument	Contribuția instrumentului
10.2-10.3	Cercetare documentară	Revizuirea regulamentelor (proiect), modelelor și orientărilor UE; Revizuirea și analizarea altor AP (proiect) ale SM;
10.2-10.3	Listă de verificare	Lista de verificare a conformității utilizată pentru a evalua stadiul implementării și respectarea condiționalităților ex-ante pe baza cerințelor din CSC, modelului AP, RDC, documentelor ale DG
10.2-10.3	Grilă de evaluare	Cerințele CE privind îndeplinirea condiționalităților ex-ante
10.4-10.5	Panel-uri de Experți	Verificarea constatărilor și validarea concluziilor echipei de evaluare ex-ante
10.2-10.3	Ateliere de lucru	Înțelegerea abordărilor programatorilor și ministerului de resort la condiționalități ex-ante și înțelegerea lor cu privire la procesul de îndeplinire și de evaluare a criteriilor

Sfera de aplicare a sarcinii, ca parte a evaluării ex-ante, este aceea de a sprijini autoritățile din România în îndeplinirea condiționalităților ex-ante, oferind o opinie și recomandări cu privire la:

- adecvarea politicilor propuse pentru îndeplinirea criteriilor condiționalităților ex-ante;
- în ce măsură politicile contribuie la implementarea eficientă a condiționalităților;
- coerența și sinergia între politici.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Evaluarea s-a bazat pe o serie de metode, așa cum este detaliat în tabelul de mai sus. Metodele au inclus analiza documentară, lista de verificare a conformității și verificarea concluziilor prin metoda panel-ului de experți și ateliere de lucru cu instituțiile responsabile pentru politicile care fac obiectul condiționalității.

Analiza documentară a inclus inventarierea cerințelor privind condiționalitățile ex-ante și mai apoi monitorizarea orientărilor pentru condiționalitățile ex-ante care a fost actualizată de mai multe ori în timpul perioadei de evaluare, colectarea și evaluarea planurilor de acțiune elaborate și implementate de către instituția responsabilă pentru îndeplinirea condiționalităților ex-ante.

Evaluatorii au pregătit o listă de verificare (prezentată în Raportul Inițial) pentru evaluarea îndeplinirii condiționalităților ex-ante care a inclus, pe lângă criteriile formulate în orientările CE, o serie de criterii privind asigurarea unui proces configurat și gestionat de către autoritățile române pentru a îndeplini condiționalitățile ex-ante la timp și la standardele de calitate cerute prin orientările metodologice.

Echipa de evaluare a analizat progresul pentru fiecare raport de evaluare conform cerințelor incluse în caietul de sarcini și în Raportul inițial, precum și procesul de colectare a rapoartelor privind implementarea planurilor de acțiune, cât și interviuri cu personalul MFE, fiind responsabil de coordonarea acestora.

Scopul atelierelor de lucru a fost de se a asigura că rezultatele evaluării sunt înțelese și transferate în procesul de dezvoltare a politicilor. Au fost organizate două runde de ateliere de lucru care să acopere toate condiționalitățile ex-ante tematice și orizontale. În timpul atelierelor de lucru, evaluatorii au oferit îndrumare și consiliere privind înțelegerea criteriilor de realizare a grilei de evaluare a fiecărei condiționalități.

Procesul de asigurare a îndeplinirii condiționalităților ex-ante a fost bine stabilit și a funcționat pe toată perioada de elaborare a AP.

Ca urmare a deciziei de a aborda toate cele 11 obiective tematice pentru utilizarea FESI, trebuie să fie îndeplinite condiționalitățile ex-ante aferente obiectivelor tematice, plus condiționalitățile generale²⁹. Întregul proces de pregătire a politicilor care fac obiectul unor condiționalități ex-ante se bazează pe decizia Guvernului României privind lista orientativă a strategiilor și necesitatea de a fi elaborate în cadrul noii politici de coeziune. Ca atare, toate condiționalitățile necesare au fost selectate și incluse în planurile de acțiune care au fost aprobate de Guvern prin memorandumuri la începutul anului 2013.

Instrucțiuni și orientări pentru îndeplinirea condiționalităților, etapele pentru a asigura îndeplinirea până în decembrie 2016 (cel mai târziu) și termene au fost incluse în memorandumurile Guvernului. Planurile de acțiune conțin de asemenea termene intermediare, cu scopul de a îndeplini condiționalitățile ex-ante. Instrucțiunile și recomandările s-au bazat în primul rând pe cerințele pentru finalizarea tabelelor din cadrul AP, mai degrabă decât îndeplinirea și criteriile de neexecutare (grila de evaluare) din orientările privind condiționalitățile ex-ante, părțile I și II.

Au fost elaborate, negociate și convenite cu ministerele de resort relevante planurile de acțiune individuale și au fost oficializate în memorandumuri de Guvern.

Aceste memorandumuri au stabilit rolurile și responsabilitățile, procedurile relevante și mecanisme de coordonare.

În cadrul MFE, nouă membri ai personalului au primit responsabilități sectoriale pentru monitorizarea progreselor și menținerea dialogului permanent cu ministerele de resort pentru a asigura progresul în implementare a planurilor de acțiune. Sunt efectuate revizuri în mod regulat și s-a adoptat un sistem clar de abordare.

²⁹ În conformitate cu Art. 17.3 din proiectul RDC, statele membre ale UE sunt obligate să asigure îndeplinirea condiționalităților ex-ante la momentul adoptării AP și PO și, pe baza acordului pentru condiționalitățile ex-ante neîndeplinite, în termen de cel mult doi ani după adoptarea Acordului de Parteneriat sau până la 31 decembrie 2016, oricare dintre acestea este mai devreme.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumete Structurale
2007 - 2013

O revizuire completă a progreselor (evaluare de etapă) a fost realizată în iunie 2013 de către personalul MFE și au fost identificate întârzierile în proces. Această revizuire a dus la un al doilea set de memorandumuri ale Guvernului de la Primul Ministru către ministerele de resort în care se cere o accelerare a procesului. Aceste memorandumuri, abrobate în 10 iulie 2013 au inclus termene și etape noi pe care ministerele au fost nevoite să se le respecte.

În septembrie și octombrie 2013 a fost realizată o a doua revizuire a progresului. Pe 25 septembrie 2013, MFE a trimis scrisori tuturor ministerele de resort, pentru ca acestea să folosească noile grile de evaluare și pentru a evalua stadiul actual al planurilor de acțiune. La 30 octombrie 2013, o notă a fost aprobată de către Primul Ministru în care s-a cerut tuturor instituțiilor să accelereze procesul de îndeplinire a condiționalităților ex-ante. Pe baza acestei note, pe 4 noiembrie 2013 MFE a trimis scrisori suplimentare către ministerele de resort, pentru a se face eforturi suplimentare în vederea îndeplinirii condiționalităților ex-ante, luând în considerare noile grile de evaluare. Cea de-a doua revizuire este în curs de finalizare și va duce la o evaluare a stadiului actual al îndeplinirii în raport cu planurile de acțiune convenite și o reevaluare a planurilor de acțiune, acolo unde este necesar.

În urma transmiterii primului proiect al AP, a comentariilor CE primite și a discuțiilor bilaterale, orientări suplimentare au fost furnizate de către personalul MFE ministerelor de resort, iar progresul pentru îndeplinirea condiționalităților ex-ante este subiect de monitorizare și revizuire continuă.

Acordul de Parteneriat trebuie să includă un rezumat al evaluării îndeplinirii condiționalităților ex-ante aplicabile în cazul în care autoritățile de la nivel național sunt responsabile pentru îndeplinirea lor (Art. 14(1)(b)(iii) RDC). Secțiunea 2 din Ghidul privind condiționalitățile ex-ante pentru Fondurile Europene Structurale și de Investiții (ESI) PARTEA I³⁰ afirmă că procesul de evaluare a aplicabilității condiționalităților ex-ante trebuie să fie efectuat înainte de prezentarea oficială a Acordului de Parteneriat și a programelor operaționale.

Începând cu august 2013, România a utilizat grila de evaluare prezentată de Comisie în proiectul revizuit al Ghidului privind condiționalitățile ex-ante (ca în anexa proiectului AP). Odată cu publicarea celei de-a doua versiuni a Ghidului, MFE a intensificat dialogul cu ministerele de resort, în scopul de a utiliza noile grile de evaluare din documentul de orientare.

Mai multe ateliere de lucru au fost organizate de echipa de evaluare ex-ante în ultima parte a anului 2013. După atelierelor de lucru, grilele de autoevaluare completate de către organismele responsabile pentru fiecare condiționalitate ex-ante au fost evaluate și observații și recomandări specifice au fost trimise la MFE pentru a fi transmise fiecărei entități responsabile.

Procesul de autoevaluare a fost realizat de fiecare organism responsabil în coordonarea MFE pentru a asigura o abordare comună și corectă și aceeași înțelegere în relație cu orientările Ghidului Comisiei pentru condiționalitățile ex-ante la nivelul fiecărui minister de resort. Grilele de evaluare au început să fie completate de ministerele de resort (sau alte organe echivalente), după ce proiectul AP a fost publicat și procesul de autoevaluare a fost monitorizat și validat în mod constant de către MFE.

Modificări importante au avut loc în Ghidului Comisiei pentru condiționalitățile ex-ante, cum ar fi: condiționalități ex-ante nou adăugate odată cu emiterea celei de-a doua versiuni (august 2013) și celei de-a treia versiuni (decembrie 2013), sau criteriile noi / revizuite incluse în a treia versiune (din decembrie 2013) și în cea de-a patra versiune (februarie 2014).

Au fost necesare acțiuni comune și împărtășirea experiențelor (MFE, MDRAP și a altor ministere de resort) pentru a îndeplini condiționalitățile ex-ante revizuite specifice pentru dezvoltare rurală deoarece nicio îndrumare a Comisiei nu a fost disponibilă pentru acest sector. Multe strategii sectoriale sunt „în curs de pregătire”, însă sunt absente mecanisme clare și coerente de implementare.

³⁰ Comisia Europeană (Direcția Generală Politică Regională și Urbană) *Policy and Legislation Inter-institutional relations 2014-2020*, 24 iulie 2013, proiect.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Planurile de acțiune au fost dezvoltate într-o manieră care poate monitoriza progresul și măsurile corective trebuie puse în aplicare pentru a reduce riscul de neîndeplinire.

Raportarea din cadrul AP referitoare la condiționalitățile ex-ante a relevat următoarele:

- i. AP a folosit definițiile Comisiei pentru condiționalități și criterii;
- ii. în cele mai multe cazuri, este evident faptul că organismele responsabile au evaluat criteriile pe baza grilelor de evaluare incluse în orientările Comisiei;
- iii. în cele mai multe cazuri au fost incluse referințe bune pentru criteriile îndeplinite;
- iv. în cele mai multe cazuri au fost date explicații clare pentru criteriile neîndeplinite.

În ceea ce privește politicile, procesele și procedurile pentru asigurarea îndeplinirii condiționalităților ex-ante se poate judeca că toate criteriile din lista de verificare³¹ au fost atinse și că MFE și-a luat în serios rolul de coordonare și monitorizare a îndeplinirii condiționalităților ex-ante. Există unele deficiențe în sistem, întrucât nu există o structură formalizată pentru monitorizarea în ce privește solicitarea și compilarea rapoartelor de monitorizare și evaluare și verificarea îndeplinirii condiționalităților ex-ante.

---

³¹ Lista de verificare pentru politicile pentru condiționalități ex-ante (1.8) Evaluarea ex-ante a Acordului de Parteneriat 2014-2020.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

3.2 II. Evaluarea capacității administrative a autorităților și beneficiarilor de a asigura implementarea eficientă a fondurilor CSC (Întrebarea II.1)

II.1 Este capacitatea administrativă a autorităților și beneficiarilor suficientă pentru o implementare adecvată a fondurilor CSC?

Instrument	Contribuția instrumentului
Cercetare documentară	Revizuirea studiilor și evaluărilor anterioare, a strategiilor existente care au ca obiect capacitatea administrativă, ca și rapoartele anuale privind implementarea PO în perioada 2007-2013.
Listă de verificare	Lista de verificare a conformității utilizată pentru a evalua întreaga gamă de factori administrativi care sunt relevanți pentru implementarea cu succes a CSC, separat pentru autorități și pentru beneficiari. Prima se bazează pe Structuri, Oameni și Sisteme în timp ce cea din urmă se bazează pe capacitățile făcute ale ciclului de proiect.
Chestionare	Proiectate pentru beneficiari și autorități, care sunt o parte a sistemului de management al fondurilor UE.
Interviuri	Confirmarea constatărilor preliminare din cercetarea documentară și chestionarele cu autorități și beneficiari ai fondurilor CSC.
Focus grup	Focus grupuri, unul cu beneficiarii și celălalt reprezentanți ai autorităților, pentru a efectua o analiză aprofundată și validarea cercetării documentare, a interviurilor și a chestionarelor.
Bază de date cu privire la capacitatea administrativă a autorităților și beneficiarilor	Folosind informațiile colectate prin cercetarea documentară, interviuri, chestionare și focus grupuri, baza de date conține cei mai importanți parametri ai listei de verificare.

3.2.1 Introducere

Unul dintre cele trei obiective specifice ale evaluării ex-ante a Acordului de Parteneriat este:

- Asigurarea capacității administrative adecvate a autorităților și beneficiarilor pentru buna implementare a fondurilor CSC;

Potrivit CdS, evaluatorii sunt solicitați să răspundă la întrebarea: „Este suficientă capacitatea administrativă a autorităților și beneficiarilor pentru implementarea adecvată a fondurilor Cadrul Strategic Comun³²?”

O primă evaluare a capacității administrative a autorităților și beneficiarilor a fost pregătită și finalizată în septembrie 2013. Raportul a vizat informarea Ministerul Fondurilor Europene cu privire la situației actuale a capacității administrative, evaluată pe baza celor mai relevante dimensiuni și criterii, subliniind ceea ce a funcționat și ceea ce nu a funcționat în sistem, care sunt punctele slabe ce trebuie remediate și care sunt punctele tari care ar putea fi folosite în dezvoltarea capacității administrative pentru perioada 2014-2020.

³² vom folosi în acest raport termenul Fonduri Europene Structurale și de Investiții (fondurile ESI) pentru toate fondurile europene care furnizează resurse financiare pentru Cadrul Strategic Național de Referință, Programul Național de Dezvoltare Rurală, Programul Operațional pentru Pescuit 2007-2013 și Acordul de Parteneriat 2014-2020

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Cel de-al doilea raport intermediar este o actualizare a primei evaluări, vizând progresele înregistrate în ceea ce privește întărirea capacității administrative a autorităților și beneficiarilor, precum și măsurile întreprinse din 2013, când a fost făcut prima evaluare.

Ambele rapoarte prezintă comparativ nivelul capacității administrative în 2013 și 2014, folosind o serie de dimensiuni cheie, indicatori calitativi și cantitativi, precum și o reprezentare grafică.

Ultimul raport include lista de verificare a capacității administrative a autorităților și beneficiarilor, precum și o bază de date cu indicatorii cheie pentru dimensiunile și variabilele cele mai relevante ale capacității administrative, cu cele două măsurători efectuate în 2013 (pentru prima evaluare) și în 2014 (pentru actualizarea evaluării).

Abordare și metodologie

Metodologia descrisă în detaliu în primul raport este rezumată în continuare.

Capacitatea administrativă a fost definită drept abilitatea și competența autorităților centrale și locale de a elabora la timp planuri, programe și proiecte adecvate, de a decide cu privire la programe și proiecte, de a pune la punct coordonarea între partenerii principali, de a respecta cerințele administrative și de raportare și de a finanța și superviza implementarea în mod corect, evitând neregulile pe cât posibil. Definiția este în conformitate cu experiența internațională (Ecorys / NEI, 2002).

Pentru prima evaluare, evaluatorii au identificat din literatura și practica internațională **elementele (menționate și ca dimensiuni) ale capacității administrative** care au fost detaliate în continuare în criteriile de evaluare, după cum urmează.

Pentru autorități au fost identificate trei domenii sau dimensiuni ale capacității administrative:

- **Structuri** – având în vedere dezvoltarea structurală a cadrului instituțional și organizațional;
- **Resurse Umane** – concentrat pe gestionarea resurselor umane, inclusiv recrutare, formarea personalului prin oferirea de informații, cunoștințe, și pregătire pentru a le permite să-și îndeplinească eficient sarcinile;
- **Sisteme și Instrumente** – făcând referire la dezvoltarea de instrumente, metode, orientări, manuale, sisteme, proceduri, formulare etc., care permit organizațiilor să își atingă obiectivele.

Factorii contextuali ai măsurilor de dezvoltare a capacității administrative au fost considerați ca o dimensiune suplimentară a evaluării.

Pentru evaluarea beneficiarilor au fost folosite trei dimensiuni cheie ale capacității administrative a beneficiarilor, în concordanță cu studiul anterior („Provocări asociate capacității Beneficiarilor IS” (CSNR 2011)) asigurând astfel coerența metodologiei și comparabilitate. Cele trei dimensiuni cheie sunt capacitatea beneficiarilor de a gestiona proiectele, capacitatea de a mobiliza resursele umane, capacitatea de a mobiliza resursele financiare.

Metodologia este prezentată pe larg în primul raport de evaluare și în Anexa 1 a prezentului raport.

Abordarea adoptată de această actualizare a evaluării a inclus următoarele metode de culegere a datelor și informațiilor:

- *Cercetarea literaturii și analiza documentară.* Echipa de evaluare a efectuat un inventar al studiilor și evaluărilor relevante, elaborate de la finalizarea primei evaluări.
- *Sondaj online.* Pentru prima evaluare, două sondaje on-line au fost concepute – unul pentru autorități și unul pentru beneficiari – pentru colectarea informațiilor și datelor într-un mod eficient de la un număr cât mai mare de reprezentanți ai autorităților și beneficiarilor. Pentru actualizare, sondajul a fost aplicat numai autorităților, în scopul de a evita povara pentru beneficiari, atâta timp cât nu se așteptau la modificări semnificative față de evaluarea anterioară.

- *Listă de verificare. Pentru prima evaluare, două liste de verificare au fost concepute – una pentru capacitatea autorităților și una pentru capacitatea beneficiarilor – pentru a structura analiza pe dimensiuni și elemente (variabile care influențează capacitatea administrativă). Au fost pregătite două liste, una pentru capacitatea administrativă a autorităților și una pentru beneficiari. Lista de verificare pentru capacitatea administrativă a autorităților a fost aplicată în cursul efectuării actualizării, evaluând pentru fiecare criteriu progresul / schimbarea în comparație cu constatările evaluării anterioare, așa cum este reflectată în documentele analizate sau în rezultatele sondajului *online*. Din cauza informațiilor limitate colectate cu privire la modificările capacității beneficiarilor, lista de control în ceea ce privește capacitatea beneficiarilor nu a fost actualizată în acest exercițiu.*
- *Bază de date pentru capacitatea administrativă. Acest instrument a fost creat cu scopul de a structura informațiile complexe privind capacitatea administrativă a autorităților într-un mod semnificativ, coerent cu criteriile de evaluare. Informațiile și datele incluse în baza de date sunt corelate cu elementele din listele de verificare.*

Baza de date a fost actualizată cu datele colectate evidențind aspecte specifice pentru perioadele de programare 2007-2013 și 2014-2020. Baza de date include, de asemenea, indicatori cantitativi care trebuie colectați din datele administrative furnizate de către autorități. Indicatorii cantitativi completează evaluarea și contribuie în principal la evaluarea eficacității autorităților, precum și a gradului de realizare a obiectivelor acestora.

Pe baza acestor măsurători s-a aplicat un sistem de notare simplu pentru realizarea nivelului așteptat pentru fiecare indicator (aceasta reprezintă o bază pentru continuarea lucrărilor de creare a unui indicator compozit pentru capacitatea administrativă a autorităților și beneficiarilor care are nevoie de ajustări ulterioare, de exemplu normalizare, ponderare și agregare, pe baza consultării cu factorii interesați relevanți și pe baza testelor – conform metodologiilor relevante – care nu erau posibile în această etapă de actualizare a evaluării.

Din cauza domeniului de aplicare limitat al actualizării evaluării, s-au efectuat un număr limitat de interviuri cu personalul DGAPE – axate pe identificarea de rapoarte și studii care ar putea oferi informații relevante – și cu consultanți implicați în evaluările ex-ante ale Acordului de Parteneriat și ale Programelor Operaționale.

Actualizarea evaluării s-a realizat ținând cont de cele trei dimensiuni ale capacității administrative. Pentru fiecare dimensiune au fost identificate variabilele cele mai relevante care influențează capacitatea administrativă în prezent, la momentul evaluării.

Evaluarea stabilește în ce măsură este realizat / este atins nivelul dorit pentru fiecare variabilă, ceea ce corespunde unui nivel adecvat al capacității administrative.

Pentru fiecare variabilă au fost identificate unul sau mai multe criterii care ar acoperi aspectele cheie sau multiple surse.

Această sarcină a fost stabilită pe patru niveluri și rezumată în lista de verificare (Anexa 3), după cum urmează:

- criteriul realizat în întregime a fost evaluat ca „Da”;
- criteriul realizat parțial, nu în totalitate, și unde sunt necesare îmbunătățiri a fost evaluat ca „Da**”;
- criteriul realizat parțial, în mică măsură, și unde sunt necesare îmbunătățiri semnificative a fost evaluat ca „Nu*”;
- criteriul nerealizat, de loc, și unde nu există nici o dovadă de realizare, a fost evaluat ca „Nu”.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Pentru a oferi o imagine sintetică a situației actuale și a progresului pentru fiecare dimensiune și variabilă, a fost utilizat un sistem de notare care a permis prezentarea capacității administrative în format grafic, o diagramă radar, care arată cât de departe este fiecare variabilă față de nivelul dorit (realizat în întregime).

Folosind un sistem de notare pentru fiecare nivel de realizare și compunând notările criteriilor pentru fiecare variabilă și dimensiune, a rezultat un indice al capacității administrative a autorităților. Sistemul de notare este explicat în baza de date tabelară „indicatori calitativi”.

Sistemul de notare și indicele necesită dezvoltări ulterioare, deoarece se bazează pe medii simple ale criteriilor compunând o variabilă și dimensiuni. Dezvoltarea trebuie să ia în considerare metode importante pentru indicatorii compoziți³³, aplicând diferite ponderări ale criteriilor, agregarea și normalizarea, care necesită o cooperare mai extinsă, consultare și validări cu factorii interesați relevanți, care nu erau fezabile în cadrul misiunii curente.

3.2.2 Rezumatul concluziilor privind capacitatea administrativă a autorităților și a beneficiarilor

Capacitatea administrativă a autorităților și a beneficiarilor reprezintă o provocare serioasă pentru implementarea eficientă a Fondurilor Europene Structurale și de Investiții. Deși s-au făcut progrese pe parcursul ultimului an, **sunt încă necesare îmbunătățiri semnificative.**

În contextul unui mediu în care progresele înregistrate în sectorul public sunt lente și nesigure, marea provocare pentru autoritățile din România constă în găsirea celor mai adecvate soluții pentru îmbunătățirea capacității și performanței administrative a sistemului responsabil cu gestionarea fondurilor ESF. În perioada 2007-2013, măsurile de îmbunătățire a capacității administrative a sistemului de gestionare a Fondurilor Europene Structurale și de Investiții au fost zădărnice din cauza deficiențelor sistemice ale administrației publice.

România se ridică la un nivel bun în ceea ce privește **conformitatea formală**, cum ar fi crearea de structuri, formalizarea cooperării, crearea de instrumente și sisteme, dar **funcționarea sistemului rămâne în continuare precară.**

Experiența din perioada programare 2007-2013 indică faptul că, pentru îmbunătățirea performanței și a cooperării inter-instituționale, autoritatea crescută a structurilor de conducere și de coordonare, **stabilitatea structurilor organizațiilor și întregul cadru trebuie asigurat**, cu scopul de a îmbunătăți performanța instituțională și cooperarea inter-instituțională. În 2013, autoritățile române au început un proces de revizuire a cadrului instituțional, adoptând o abordare centralizată cu un rol de gestionare consolidat al Ministerului Fondurilor Europene. Această abordare asigură o coerență administrativă mai mare a autorităților responsabile cu gestionarea Fondurilor Europene Structurale și de Investiții și implică, în același timp, provocarea de a avea o bună cooperare cu factorii de decizie și alți actori de dezvoltare la nivel central și regional.

Experiența 2007-2013 a dovedit că deși au fost create structuri partenoriale, **capacitatea limitată de gestionare a politicilor publice, instrumente ineficace de comunicare și de cooperare** se află printre factorii cheie care influențează negativ participarea eficientă a partenerilor la managementul ciclului programelor. Procesul de programare pentru perioada 2014-2020 s-a confruntat cu dificultăți în asigurarea cadrului strategic necesar pentru Acordul de Parteneriat și Programele Operaționale, cu întârzieri în dezvoltarea strategiilor sectoriale necesare și în respectarea termenelor de îndeplinire a condiționalităților ex-ante.

O problemă cheie a sistemului o reprezintă asigurarea resurselor umane adecvate din punct de vedere cantitativ și calitativ. În mare parte, **funcția de Resurse Umane se limitează la asigurarea conformității cu cerințele minime** privind desfășurarea proceselor specifice domeniului Resurse

³³ OECD, Comisia Europeană – Handbook on constructing composite indicators – methodology and user guide <http://www.oecd.org/std/42495745.pdf>

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Umane, dar eficacitatea acestora este redusă. Organizațiile **nu au o capacitate suficientă pentru a utiliza în mod eficace politicile și practicile de Resurse Umane**, pentru a asigura resursele necesare și pentru a răspunde cerințelor de performanță și schimbărilor structurii.

Este necesară alinierea performanței oamenilor cu performanța organizației, o trecere de la managementul performanței bazat pe competențe la cel „bazat pe rezultate”, cu scopul de a **orienta mai bine eforturile angajaților spre obiectivele de performanță ale Programelor Operaționale. Sistemul de recompense** trebuie să fie capabil să atragă și să rețină profesioniști în sistem, precum și să stimuleze performanța. Îmbunătățirile sistemului de recompense întreprinse în 2014 a dus la o atractivitate mai ridicată a locurilor de muncă în sistem și la o retenție a personalului îmbunătățită.

Există nevoia de a crea și de a oferi oportunități de formare cu scopul de a asigura competențele în domenii critice și de a asigura o dezvoltare continuă a personalului. **Sistemul de formare trebuie consolidat** folosind bunele practici anterioare, cum ar fi mecanismul de instruire gestionat de către Autoritatea pentru Coordonarea Instrumentelor Structurale și practica de formare din cadrul Autorității de Management pentru Programul Operațional Regional, întărind coordonarea și reînnoind abordările și metodologiile în conformitate cu cele mai bune practici din domeniul formării.

Este evident din perioada 2007-2013 că, în cazul organizațiilor în care competențele au fost dezvoltate pe baza experienței anterioare și cu resurse umane stabile la nivelul funcțiilor de conducere și al pozițiilor cheie, acestea au răspuns mult mai bine exigențelor de performanță și constrângerilor impuse de mediul socio-economic. Trebuie astfel asigurată o mai **mare stabilitate a structurilor, a managerilor și a celor care ocupă poziții cheie.**

Ca o caracteristică generală, **sistemul de implementare a programelor operaționale pare a fi excesiv reglementat, cu proceduri complicate** și în multe cazuri neclare, asociate cu o birocrație excesivă și o povară administrativă ridicată care au încetinit și chiar au blocat procesele, în principal pe costul beneficiarilor. Este necesară revizuirea alocării responsabilităților la toate nivelurile, iar **procedurile trebuie simplificate**, reducându-se astfel povara administrativă. Instrumentele utilizate în vederea implementării programului în toate fazele trebuie să fie clare, utile și temperate față de beneficiari. Ministerul Fondurilor Europene a început deja simplificarea procedurilor privind achizițiile publice, contractarea, cerințele de raportare și cereri de plată mai rapide și mai ușoare pentru beneficiarii privați. A fost finalizat în 2014, ca o bună bază pentru simplificări suplimentare, un studiu privind povara administrativă, care furnizează recomandări practice pentru continuarea reducerii poverii administrative.

Trebuie asigurat un sistem mai eficace de indicatori – cu o structură, metodologii și capacitate îmbunătățite la toate nivelurile pentru utilizarea, calcularea și raportarea acestora – ca și producerea datelor necesare pentru indicatorii selectați. Trebuie astfel asigurată generarea constantă de date necesare pentru indicatorii selectați. La data raportării, autoritățile de management dezvoltau ghiduri privind indicatorii pentru perioada 2014-2020. Abordarea consecventă și metodologia, asistența evaluatorilor ex-ante, precum și coordonarea Ministerului Fondurilor Europene sunt premise pentru crearea unui sistem de indicatori mai eficient.

Potențialul sistemelor electronice nu este utilizat la maximum, în acest sens se impun îmbunătățiri în ceea ce privește fiabilitatea sistemelor și ușurința de utilizare. Pentru perioada 2014-2020, sunt necesare mai multe funcții adecvate destinate utilizatorilor, decât cele pe care le au Sistemele Electronice actuale. **Implementarea cerințelor de e-coeziune** va contribui la simplificarea, transparența și diminuarea poverii administrative.

O problemă cheie în utilizarea sistemelor și instrumentelor existente, întâlnită în exercițiul de programare 2007-2013, o reprezintă **eficacitatea limitată a sistemelor de management și control**. Neregulile identificate în gestionarea și controlul achizițiilor publice și a altor nereguli de sistem în cadrul activităților de evaluare și selecție a proiectelor, precum fraudă, suspiciunea conflictelor de interese și conivențe au dus la întreruperi și suspendarea plăților. Deși principalele

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

probleme sistemice au fost rezolvate, respectiv eliminarea întreruperilor și suspendărilor plăților și asigurarea unei implementări ușoare a programelor, un număr de deficiențe rămân să fie abordate și monitorizate ca priorități, cum ar fi: managementul achizițiilor publice, eficiența primului nivel de control, pista de audit, managementul riscului, detectarea și de gestionarea neregulilor.

Procedurile privind fluxul plăților, previzionarea și certificarea cheltuielilor necesită îmbunătățiri semnificative, fiind **excesiv de birocratice, cu procese îndelungate și posibilitate scăzută de prognozare.**

Auditul intern nu pare să contribuie la depistarea timpurie a neregulilor din sistem. **Managementul riscului nu este utilizat în mod corespunzător** ca instrument de management în toate organizațiile, iar gestionarea neregulilor prezintă lacune semnificative în ceea ce privește prevenirea și înregistrarea corectă a gestionării actuale și viitoare.

Perioada de programare **2007-2013 a reprezentat o provocare pentru beneficiari** din cauza noilor reguli care au fost semnificativ diferite de cele aplicate în cadrul programelor de pre-aderare, dimensiunilor mai mari a proiectelor și, în unele cazuri, din cauza implicării aceleiași entități într-un număr mare de proiecte.

Un domeniu important în ceea ce privește dezvoltarea continuă este cel al **capacității de management a proiectelor construită în instituțiile publice** responsabile cu absorbția unor fonduri importante, cum ar fi instituțiile publice locale și centrale, care sunt operatori cheie pentru infrastructura publică.

Consolidarea capacităților organizaționale pentru a asigura durabilitatea acestora în ceea ce privește managementul de proiect, reprezintă o nevoie cheie și include îmbunătățirea sistemelor de management și control, o integrare mai bună cu alte funcții ale instituției și îmbunătățirea competențelor în anumite domenii specializate. **Competențele legate de achizițiile publice și managementul de proiect** continuă să fie priorități în ceea ce privește formarea.

Capacitatea îmbunătățită de elaborare a documentațiilor tehnice în cazul infrastructurii rămâne un aspect ce trebuie avut în vedere. Actorii cheie de dezvoltare de la nivel regional, local și sectorial au capacitate redusă de a gestiona portofoliile de proiecte³⁴ și de a asigura pregătirea unor proiecte mature pentru a fi implementate. Pentru un număr de sectoare, nu există nici o organizație responsabilă la nivel regional cu implementarea politicilor sectoriale, de exemplu cercetare, dezvoltare și inovare, turism, întreprinderi mici și mijlocii etc. Intenția de a utiliza în perioada 2014-2020 mai multe proiecte strategice integrate va impune consolidarea acestor actori menționați mai sus, care trebuie să fie capabili să faciliteze, sau să dezvolte și să implementeze în mod direct astfel de proiecte.

În cazul beneficiarilor privați și de mărime mică, pentru aceștia trebuie să se asigure **proceduri simple, instrucțiuni clare și acces ușor la serviciile de consultanță** în ce privește disponibilitatea și accesibilitatea. **Serviciile de consultanță trebuie să se dezvolte** pentru a răspunde nevoilor de pe piață, prin proceduri simple și transparente de achiziție și oportunități predictibile create pe parcursul implementării programelor.

Beneficiarii au o capacitate limitată de mobilizare a resurselor financiare, aceasta rămânând o problemă cheie și un factor de risc pentru performanța programelor.

3.2.3 *Recomandările evaluării*

R1. Asigurarea autorității sporite³⁵ a structurilor de management și coordonare, stabilitate instituțională și a cadrului general de organizare, în vederea îmbunătățirii performanței instituționale și a cooperării inter-instituționale. Recomandarea, făcută în 2013, este într-o mare măsură pusă în

³⁴ în engleză *projects pipelines*

³⁵ putere acordată prin lege, reguli scrise și regulamente

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

aplicare, ceea ce conduce la următoarea recomandare. Recomandarea actualizată este: Ca urmare a instalării noului cadru instituțional, se recomandă să se asigure că (1) Organismele Intermediare selectate au capacitatea adecvată corespunzând numărului de beneficiari și complexității proiectelor în principal la nivel local și regional și (2) stabilitatea structurilor.

R2. Îmbunătățirea participării eficiente a partenerilor sociali în procesul de programare și în cadrul comitetelor de monitorizare; trebuie avută în vedere o mai bună coordonare a proceselor, a furnizării de informații și creșterea capacității partenerilor sociali. Actualizarea evaluării a indicat că recomandarea rămâne valabilă. Premisa pozitivă pentru realizare este faptul că a fost deja asumat prin Acordul de Parteneriat sprijinul acordat membrilor comitetelor de monitorizare pentru o implicare mai eficientă, iar Programul Operațional Asistență Tehnică 2014-2020 prevede fonduri pentru acest lucru. Este necesară acordarea continuă a sprijinului.

R3. Dezvoltarea funcției de Resurse Umane în cadrul sistemului de gestionare a fondurilor Cadrelor Strategice Comune. Capacitatea de management a funcției de Resurse Umane trebuie să fie creată printr-un organism central la nivelul Ministerului Fondurilor Europene, o coordonare mai bună și o utilizare adecvată a resurselor de asistență tehnică. Este necesară de asemenea cooperarea cu departamentele de Resurse Umane din cadrul celorlalte ministere și integrarea într-o măsură cât mai mare a proceselor și procedurilor acestora. Utilizarea modelelor și practicilor din sectorul de afaceri, analiza periodică a proceselor de Resurse Umane pentru a monitoriza eficacitatea funcțiilor și progresul înregistrat în dezvoltarea capacității administrative. Recomandarea rămâne valabilă pe termen lung. Crearea unui nou instrument pentru managementul performanței crește provocările și responsabilitatea pentru departamentul de Resurse Umane și pentru manageri pentru a asigura punerea în aplicare durabilă. Pentru aceasta, o recomandare suplimentară este de a asigura asistență continuă de calitate a departamentului de resurse umane pentru:

- a se asigura că sistemul este înțeles și acceptat de către personal;
- ca managerii să fie capabili să îl conecteze și să îl sprijine prin gestionarea curentă a practicilor oamenilor;
- ca departamentul de Resurse Umane să fie capabil să monitorizeze punerea în aplicare, să evalueze dacă este necesar și să asigure ajustarea sistemului global de management al performanței.

R4. Revizuirea întregului sistem de management în vederea simplificării procedurilor, trebuie să se concentreze asupra optimizării utilizării apelurilor de proiecte, cerințelor procedurale rezonabile / minime în toate fazele ciclului proiectelor, clarității și consecvenței cu privire la interpretarea procedurilor, acolo unde este cazul etc. În lumina evoluțiilor recente, recomandăm punerea în aplicare cu stăruință a recomandărilor studiului privind povara administrativă.

R5. Elaborarea unor instrucțiuni, manuale, servicii de asistență, tutoriale, ușor de folosit, cu utilizare extinsă a Tehnologiei Informațiilor și Comunicațiilor, în vederea asigurării accesului ușor pentru toți beneficiarii. Recomandarea rămâne valabilă. Primii pași pentru punerea în aplicare au fost făcuți de către Ministerul Fondurilor Europene care a comandat un studiu privind sarcina administrativă, în continuarea alinierii asumate a procedurilor OP la recomandările de reducere a poverii administrative. Sunt deja făcute progrese cu revizuirea instrucțiunilor, dar recomandarea rămâne valabilă.

R6. Dezvoltarea unui sistem eficient de indicatori în conformitate cu metodologia CE, cu o capacitate corespunzătoare la nivel de proiect și program pentru utilizarea indicatorilor și furnizarea de date pentru calcularea și monitorizarea indicatorilor. Acesta ar trebui implementat sub coordonarea Ministerului Fondurilor Europene, inclusiv furnizarea de orientări metodologice și formare pentru toți utilizatorii sistemului. Ministerul Fondurilor Europene trebuie să asigure că furnizorii de date au capacitatea și competențele de a își asuma generarea de date. Recomandarea se adresează prin asistență OP 2014-2020 în pregătirea ghidului pentru indicatori și trebuie să fie

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

urmate de orientare metodologică, adaptată la grupul țintă, precum și de coordonare la nivelul Ministerului Fondurilor Europene pentru toate Programele Operaționale.

R7. Extinderea implementării conceptului de e-coeziune în cadrul tuturor proceselor de schimb de date cu beneficiarii. Această recomandare este deja abordată, fiind obiect al Axa Prioritare 2 dedicate din Programul Operațional Asistență Tehnică 2014-2020. Recomandarea rămâne valabilă.

R8. Consolidarea sistemelor de management și control ale autorităților publice. Această recomandare trebuie implementată prin îmbunătățirea competențelor referitoare la controlul intern, managementul riscului și prevenirea, identificarea și gestionarea neregulilor. Recomandarea a fost confirmată și acceptată prin planul de acțiune pentru întărirea capacității administrative atașat Acordului de Parteneriat 2014-2020. Recomandarea rămâne valabilă.

R9. Sunt necesare măsuri de sprijin eficace prin asistență tehnică pentru beneficiari, pentru a răspunde tuturor punctelor slabe cheie identificate: competențe de management de proiect, managementul portofoliilor de proiecte, achiziții publice, competențe tehnice, acces la consultanță și asistență etc.

R10 Identificarea, consolidarea sau crearea capacităților pentru implementarea politicilor sectoriale cheie finanțate din Cadru Strategic Comun, la nivel național și regional, de exemplu organisme regionale pentru implementarea politicii de cercetare, dezvoltare și inovare, întreprinderi mici și mijlocii, capital uman etc.

R11. Accesul îmbunătățit al beneficiarilor la finanțare va fi asigurat prin mecanisme accesibile de pre-finanțare, o mai bună rentabilitate / profitabilitate³⁶ a proiectelor, rambursări simplificate și rapide pe parcursul implementării proiectelor.

Alți factori care îmbunătățesc capacitatea autorităților și beneficiarilor

Implementarea și progresul reformei administrației publice în România reprezintă un factor extern cheie necesar în vederea creării unui mediu favorabil pentru implementarea măsurilor privind capacitatea administrativă a beneficiarilor și a autorităților, instituții publice.

Pentru beneficiarii privați, un factor extern esențial îl reprezintă îmbunătățirea mediului de afaceri prin reducerea povărerii administrative, care va stimula antreprenoriatul și investițiile.

Concluzii generale ale evaluării actualizate

Actualizarea evaluării a dovedit că toate cele unsprezece recomandări au fost abordate pentru programele operaționale 2007-2013 prin acțiuni directe, sau, în cazul perioadei 2014-2020, prin planuri și mecanisme pentru acțiuni viitoare. Toate recomandările rămâne valabile, iar în unele cazuri, s-au formulat recomandări mai concrete sau de follow-up în conformitate cu etapele stabilite.

Recomandăm cu tărie să fie discutate în continuare concluziile și recomandările din raport cu autoritățile relevante, factorii de decizie și grupurile de experți, pentru a se găsi modalitățile de a asigura coerența și sustenabilitatea măsurilor planificate sau întreprinse pentru fiecare recomandare.

Prezentul raport oferă două instrumente „personalizate” pentru dezvoltarea continuă a capacității administrative, (1) listele de verificare a capacității administrative și (2) baza de date a indicatorilor capacității administrative. Aceste instrumente permit să se proiecteze o imagine de ansamblu, să se monitorizeze dimensiunile cheie și variabilele cele mai relevante ale capacității administrative, pentru a identifica și a evidenția punctele forte, punctele slabe și evoluțiile. Pentru cea mai bună utilizare a acestor instrumente este esențial să se stabilească apropierea acestor instrumente și capacitatea de a le utiliza cu regularitate.

³⁶ caracterul adecvat al unui proiect pentru a se califica pentru un credit bancar în vederea acoperirii cofinanțării și implementării nevoilor fluxului de numerar

3.3 III. Evaluarea sistemelor electronice pentru schimbul de date (Întrebarea III.1)

III.1 Sunt suficiente reglementările și procedurile aflate în vigoare pentru schimbul de date solicitat de noile regulamente? În ce măsură sistemele electronice sunt suficient de cuprinzătoare? În ce măsură sistemele electronice corespund elementelor-cheie din lista de verificare care urmează a fi întocmită de evaluatori (ușurința utilizării, reducerea poverii administrative, agregarea datelor, calitatea datelor, opțiunile de căutare, disponibilitatea datelor în timp util, securitatea datelor etc.)?

instrument	contribuția instrumentului
Cercetare documentară	Revizuirea noilor regulamente, a procedurilor și regulamentelor în vigoare și a documentației referitoare la sistemele electronice pentru schimbul de date
Listă de verificare	Listă pentru verificarea conformității, utilizată pentru a evalua toată gama de factori relevanți pentru implementarea fondurilor CSC și care s-au referit la ușurința utilizării, povara administrativă, agregarea datelor, calitatea datelor, opțiunile de căutare, disponibilitatea datelor în timp util, securitatea datelor etc.
Chestionare	Proiectate pentru coordonatorii și utilizatorii SMIS (atât autorități contractante cât și beneficiarii de fonduri CSC)
Interviuri	Se vor adăuga confirmarea rezultatelor preliminare ale cercetării documentare și chestionare cu administratorii sistemelor electronice / coordonatori SMIS. De asemenea, interviuri pentru a valida concluziile evaluării (a doua iterație a analizei)
Focus grup	Focus grupuri cu reprezentanți ai tuturor instituțiilor care gestionează sistemele electronice, precum și cu beneficiarii de fonduri CSC, pentru a efectua o analiză aprofundată și validarea cercetării documentare, interviuri și chestionare

3.3.1 Introducere

Evaluarea sistemelor electronice pentru schimbul de date a acoperit ultima întrebare de evaluare – Întrebarea III.1. Urmând aceeași logică ca și Întrebarea II.1, activitățile aferente au început imediat după lansarea proiectului. A urmat, de asemenea aceeași „logică metodologică” ca și cea descrisă pentru Întrebarea II.1 - începând cu o analiză documentară care a vizat noile regulamente și proceduri care sunt în vigoare, precum și documentația privind sistemele electronice pentru schimbul de date. Informațiile colectate de la interviurile cu administratorii sistemelor electronice / coordonatorii SMIS au fost adăugate la analiza documentară acolo unde a fost necesar.

A fost de asemenea important se pregătească o listă de verificare eficientă care să acopere întreaga gamă de factori administrativi care sunt relevanți pentru implementarea cu succes a fondurilor CSC. Lista de control a vizat aspecte precum: : ușurința utilizării interfeței, povara administrativă (timp, expertiză, precum și personalul necesar pentru a completa datele), agregarea datelor, calitatea datelor, opțiunile de căutare, disponibilitatea datelor în timp util, securitatea datelor, rapoarte predefinite, fiabilitatea sistemului, ca și aplicarea și utilitatea generală a sistemelor.

După ce a fost elaborată lista de verificare, a urmat un chestionar on-line și un focus grup organizat de aceeași manieră ca cel destinat capacității administrative (Întrebarea II.1).

Toate aceste activități au fost finalizate în luna august 2013. Actualizarea evaluării a fost finalizată în decembrie 2014 și a presupus o analiză generală, chiar dacă limitată, a modificărilor și amendamentelor aduse, în comparație cu prima evaluare a sistemelor electronice.

Obiectivul evaluării a fost să ofere răspunsuri la trei întrebări de evaluare:

1. Sunt suficiente reglementările și procedurile aflate în vigoare pentru schimbul de date solicitat de noile regulamente europene?
2. În ce măsură sistemele electronice sunt suficient de cuprinzătoare?
3. În ce măsură sistemele electronice corespund elementelor-cheie din lista de verificare care urmează a fi întocmită de evaluatori (ușurința utilizării, reducerea poverii administrative, agregarea datelor, calitatea datelor, opțiunile de căutare, disponibilitatea datelor în timp util, securitatea datelor etc.)?

Metodologia noastră a inclus utilizarea analizei documentare cu cele mai adecvate metode cantitative și calitative, consultări și verificări ale plauzibilității, realizate cu factorii interesați relevanți și cu ajutorul experților din sector:

- analiza documentară: Regulamentele Uniunii Europene, reglementările din România, evaluările anterioare, documentația sistemelor electronice => în total au fost analizate 29 de documente;
- au fost elaborate liste de verificare, structurate pe 9 domenii de analiză, pentru 7 sisteme electronice analizate;
- au fost distribuite și completate 3 chestionare online; chestionarul destinat beneficiarilor a fost trimis prin e-mail unui număr de peste 9.440 respondenți, din care au răspuns 661; chestionarele pentru autorități, atât pentru utilizatorii obișnuiți, cât și pentru coordonatorii și/sau administratorii de sisteme electronice, au fost trimise tuturor AM-urilor și OI-urilor (67 de instituții); link-urile către chestionare au fost distribuite ulterior în interiorul organizațiilor către utilizatorii și coordonatorii / administratorii relevanți ai sistemelor electronice pentru schimbul de date. În urma acestui proces, evaluatorii au primit 175 de răspunsuri de la utilizatorii de sisteme electronice și 69 de la coordonatori / administratori.
- în prima jumătate a anului 2013, au avut loc interviuri cu 17 administratori sau coordonatori ai sistemelor electronice din cadrul a 8 instituții;
- au fost organizate 2 focus grupuri – cu 17 reprezentanți ai tuturor instituțiilor care gestionează diverse sisteme electronice, ca și cu 17 reprezentanți ai beneficiarilor fondurilor CSC;
- în cadrul actualizării evaluării din decembrie 2014, interviurile și chestionarele au fost completate de reprezentanții operatorilor de sistem – oferind o informare generală, chiar dacă limitată, privind:
  - dezvoltarea sistemelor care este posibil să se producă în 2014, precum și
  - eficiența și
  - ușurința în utilizare.

3.3.2 Rezumatul concluziilor privind sistemele electronice pentru schimbul de date pentru fondurile CSC

Principalele concluzii ale evaluării care răspund celor trei întrebări de mai sus sunt următoarele:

1. Concluzii referitoare la cerințele privind noile regulamente ale Uniunii Europene și la cadrul legal și procedural național în vigoare

La finalizarea primei evaluări erau stabilite toate elementele-cheie privind cadrul legal național care ar trebui să sprijine îndeplinirea cerințelor de e-Coeziune – acestea sunt reglementate prin legile existente din România cu privire la: semnătura electronică, arhivarea documentelor electronice, marcajul temporal electronic al documentelor și protecția datelor cu caracter personal. Situația a rămas aceeași –apreciată pozitiv – în luna decembrie 2014.

2. Concluzii referitoare la complexitatea sistemelor electronice existente

În ceea ce privește îndeplinirea cerințelor minime care decurg din noile regulamente ale Uniunii Europene pentru perioada de programare 2014-2020, singurul sector care prezintă probleme, rămâne cerința specifică de e-Coeziune – pentru „*implementarea deplină a sistemului pentru schimbul electronic de date între beneficiari și autorități*”. La finalizarea primei evaluări precum și în timpul actualizării recente [sfârșitul lunii decembrie 2014], practic sistemele electronice existente nu au acoperit această cerință. Prin urmare, pe această problemă trebuie să se concentreze autoritățile române. Excepțiile sunt încă puține la număr și limitate.

Sistemul MySMIS, care a fost dezvoltat și testat recent, a promis să rezolve cele mai multe aspecte ale acestei probleme. MySMIS va îndeplini în totalitate cerințele de e-Coeziune pentru toate Programe Operaționale pentru care sistemul a fost conceput și destinat.

3. Concluzii cu privire la conformitatea sistemelor electronice cu lista de verificare

Per ansamblu, sistemele electronice sunt implementate, îndeplinesc cerințele minime. Totuși, pentru toate sistemele este necesară îmbunătățirea calității și funcționalității. Din punct de vedere tehnic, toate sistemele se dovedesc a fi satisfăcătoare, cu câteva excepții specifice, care necesită îmbunătățiri. Aceste ultime două concluzii sunt încă valabile după ultima actualizare a evaluării de la sfârșitul lui 2014.

Sectorul în care cele mai multe dintre sisteme sunt deficitare este cel care are legătură cu satisfacerea nevoilor utilizatorilor, în special:

- Toate sistemele trebuie să își îmbunătățească portofoliul de rapoarte predefinite, pentru a genera rapoartele după cum au nevoie utilizatorii acestora. În special SMIS nu include cea mai mare parte a rapoartelor predefinite specifice solicitate de către utilizatorii săi, în funcție de nevoile individuale și specifice ale acestora.
- Toate sistemele ar beneficia în mare măsură de pe urma unei revizuirii majore a funcțiilor / funcționalităților și conținutului de date, pentru a fi mai bine orientate către utilizator.

3.3.3 Rezumatul recomandărilor privind sistemele electronice pentru schimbul de date dintre autorități și beneficiari

Recomandările sunt împărțite după cele trei întrebări principale de evaluare specificate anterior, după cum urmează:

Recomandări pentru a asigura îndeplinirea cerințelor minime de e-Coeziune

- Finalizarea procesului de implementare a MySMIS pentru cele 6 programe operaționale curente pentru care a fost proiectat:
  - a. Cele mai înalte niveluri de conducere din cadrul fiecărui minister relevant trebuie să cunoască cerințele implementării MySMIS și să sprijine procesul de implementare a schimbărilor necesare pentru îndeplinirea cerințelor și obținerea unui sistem pe deplin funcțional.
  - b. Toate serviciile IT care funcționează în cadrul diferitelor organisme implicate (ministere, AM-uri, și OI-uri etc.) trebuie să își coordoneze activitățile și să coopereze permanent. Aceasta presupune, de exemplu, crearea unui grup funcțional privind Tehnologia Informației, care se va întruni periodic pentru a discuta și a face schimb de informații cu privire la implementarea în comun a sistemelor în cadrul instituțiilor respective și va conduce la o implementare unitară a sistemului în instituțiile relevante. Acest grup, ca una dintre soluții, ar trebui să aibă un mandat pentru a conduce procesul de coordonare și concluziile sale ar trebui să fie puse în aplicare de către fiecare dintre instituțiile implicate.

- c. Fiecare instituție implicată în proces trebuie să facă un efort să implementeze modificările necesare și adecvate, care decurg din noul sistem, în procedurile interne de lucru, cu scopul de a asigura implementarea eficientă a noului sistem.
  - d. Formarea utilizatorilor – încă este nevoia de a asigura un program constant, pe termen lung, de formare a utilizatorilor oricărui sistem privind noul sistem IT, care să includă o serie de cursuri de formare pentru beneficiari (acesta poate fi finanțat din POAT, în cazul beneficiarilor instituționali).
  - e. Nu în ultimul rând, asigurarea pachetului complet de servicii și resurse IT pentru noul sistem (inclusiv: administrarea sistemului, help-desk, operatori de date și întreținerea tehnică) necesită concentrare pentru pregătirea și asigurarea funcționării acestor servicii, cu forța de muncă și a bugetelor necesare.
- Extinderea MySMIS în domeniul Cooperării Transfrontaliere Europene (CTE).
Această recomandare anterioară – de extindere a MySMIS la CTE – nu va fi implementată.
  - Acoperirea cerințelor minime pentru POS DRU.
Extinderea MySMIS pentru a acoperi și nevoile specifice ale POS DRU și înlocuirea ActionWeb cu MySMIS.

Recomandări pentru îmbunătățirea sistemelor electronice existente utilizate de către autorități

Evaluarea actualizată din luna decembrie 2014 a confirmat că toate sistemele trebuie să treacă printr-o revizuire majoră, o activitate necesară, oricum, pentru a actualiza și a adapta sistemele electronice conform elementelor specifice aferente perioadei de programare 2014-2020:

1. Îmbunătățirea portofoliului de rapoarte predefinite, pentru a genera rapoartele necesare utilizatorilor specifici ale acestora. SMIS este sistemul care are cea mai mare nevoie de această îmbunătățire.
2. Îmbunătățirea funcțiilor / funcționalității și a structurilor de date, cu scopul de a fi mai orientate către utilizator. Toate sistemele trebuie să încerce să ofere mai multe caracteristici folositoare utilizatorilor, permițându-le astfel să economisească timp de lucru prin utilizarea acestora, și să reducă riscul comiterii de erori.
3. SMIS să fie îmbunătățit în ce privește interfața cu utilizatorul (cel puțin pentru cele mai importante sau complexe formulare utilizate în prezent), pentru o înțelegere mai ușoară, pentru obținerea unei mai bune imagini de ansamblu a datelor din sistem, pentru o recuperare mai ușoară a datelor necesare etc.
4. SMIS și ActionWeb trebuie să pună la dispoziție suficiente mecanisme de control pentru a permite identificarea erorilor existente în sistem în timp util.
5. Sistemul SPCDR trebuie să își revizuiască mecanismele de validare, pentru a acoperi toate datele de intrare relevante, de o manieră sigură.
6. Este necesară îmbunătățirea mecanismelor de help-desk și de asistență tehnică pentru SMIS și ActionWeb, pentru a reduce frecvența incidentelor minore și pentru a îmbunătăți timpul de răspuns în caz de incident (la toate nivelurile la care este utilizat sistemul).

Recomandări generale pentru toate sistemele electronice evaluate

1. Asigurarea sprijinului continuu pentru dezvoltarea de software, în special pentru MySMIS și SMIS:
  - a. Remedierea rapidă a deficiențelor software semnalate de către utilizatori.
  - b. Îmbunătățirea sprijinului acordat diferitelor programe, cu precădere nevoilor specifice ale acestora.
  - c. Adaptarea rapidă la schimbările produse în mediul real.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Deși are un scop limitat, actualizarea evaluării finalizată în decembrie a confirmat nevoile menționate mai sus pentru un sprijin continuu care să fie făcut disponibil.

2. Asigurarea formării continue a tuturor utilizatorilor:

- a. Formarea inițială a noilor utilizatori (se va repeta constant la anumite perioade de timp definite a priori).
- b. Reluarea formării utilizatorilor existenți, pentru reactualizarea cunoștințelor cu privire la funcțiile mai puțin utilizate (necesară pentru sisteme mai complexe).
- c. Formarea avansată pentru categorii specifice de utilizatori (funcții avansate ale sistemului și metodele de soluționare a unor sarcini complexe).
- d. Promovarea unor instrumente, module, funcții etc. importante, care sunt mai puțin cunoscute și care ar putea îmbunătăți experiența utilizatorilor. De exemplu, Art4SMIS – instrumentul de raportare pentru SMIS, merită să fie mai bine promovat în rândul utilizatorilor, deoarece le permite să își genereze propriile rapoarte, în funcțiile de nevoile specifice. Acest instrument nu este foarte bine cunoscut de către utilizatorii obișnuiți actuali, deoarece a fost introdus în SMIS într-o etapă ulterioară și numai coordonatorii au beneficiat de formarea aferentă.